

הכנסת

הלשכה המשפטית

תחום חקיקה
ומחקר משפטי

**פיקוח אלקטרוני דו-סיטרי להגנה על
קורבנות אלימות במשפחה
- סקירה משווה -**

סקירה משפטית

כתיבה: עו"ד נתי פרלמן

ז' באדר א' תשע"ו

16 בפברואר 2016

אישור:

עו"ד הודיה קין, ממונה בכירה (חקיקה ומחקר משפטי)

תמצית

מסמך זה נכתב לבקשת חה"כ עליזה לביא, בעקבות הגשת הצעת חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון - פיקוח אלקטרוני על אדם שהוצא כלפיו צו הגנה), התשע"ה-2015,¹ המבקשת לאפשר הטלת פיקוח אלקטרוני דו-סיטרי - כלומר, פיקוח שבאמצעותו צד אחד מפוקח בפיקוח האלקטרוני והצד השני מוגן מפגיעתו בכך שהגוף המפקח או הוא עצמו מקבל התרעה כאשר המפוקח מפר את הוראות צו הגנה או נמצא בקרבתו - על מי שניתן נגדו צו הגנה, על מנת לסייע בהגנה על קורבנות אלימות במשפחה.² המסמך סוקר את החקיקה והשימוש בפיקוח אלקטרוני בכמה מדינות בעולם, ובייחוד באשר לשימוש בו ככלי להגנה על קורבנות של אלימות במשפחה.

המדינות הנסקרות בהרחבה במסמך הן: ישראל, שבדיה, ניו-זילנד, אוסטרליה, ו-14 ממדינותיה של ארה"ב: אוהיו, אוקלהומה, אילינוי, אינדיאנה, אלסקה, ארקנסו, הוואי, וושינגטון, מיין, מישיגן, ניו-ג'רזי, קונטיקט, קליפורניה וקנטקי. כמו כן, בשל חוסר במידע זמין ומפורט יותר בשפה האנגלית ברוב מדינות אירופה, ישנה במסמך סקירה כללית יותר של הפיקוח האלקטרוני למניעת אלימות במשפחה באירופה, תוך התייחסות בקצרה למצב בכמה ממדינותיה, שבהן הדבר קיים או נשקל: הולנד, פורטוגל, צרפת, ספרד, אירלנד וסקוטלנד.

מן הסקירה עולה כי השימוש בפיקוח אלקטרוני בעולם ככלי להגנה על קורבנות של אלימות במשפחה היא תופעה חדשה יחסית, הקיימת בעיקר בארה"ב, שהיא גם המדינה הראשונה שבה נעשה שימוש בפיקוח האלקטרוני הרגיל במערכת הפלילית. שימוש זה אמנם נמצא במגמת עליה, אך הניסיון הנצבר בהפעלתו טרם נחקר ונלמד במידה המאפשרת קבלת תמונה ברורה ומלאה של ה-Best Practices בנוגע לאופן החקיקה ודרך הפעלתו ויישומו בשטח.

עם זאת, ניתן לזהות נקודות ציון כלליות בפיתוחו של הפיקוח האלקטרוני, שיקולים ושאלות המתעוררות בשימושו וביישומו, וכן מאפיינים בולטים של החקיקה הקיימת במדינות השונות שבהן נעשה בו שימוש.

הממצאים העיקריים העולים מן הסקירה הם:

- הפיקוח האלקטרוני במסגרת המערכת הפלילית פותח בארה"ב בשנות ה-60, מתוך מניע שיקומי.

¹ הצעת חוק פ/1945/20 של חברת הכנסת עליזה לביא ו-11 חברי כנסת נוספים, י"ג במנחם-אב התשע"ה – 29 ביולי 2015 (להלן: הצעת החוק). ראו, באתר האינטרנט של הכנסת: www.knesset.gov.il/privatelaw/data/20/1945.rtf.

הצעת חוק דומה בעיקרה הוגשה בכנסת ה-19. ראו, הצעת חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון – פיקוח אלקטרוני על אדם שהוצא כלפיו צו הגנה), התשע"ד–, 2014, פ/2452/19, של חבר הכנסת דוד צור ו-11 חברי כנסת נוספים, י"ב באייר התשע"ד - 12 במאי 2014: www.knesset.gov.il/privatelaw/data/19/2452.rtf.

² על מהותו והתפתחותו של פיקוח אלקטרוני בכלל, ופיקוח אלקטרוני דו-סיטרי בפרט ראו להלן, פרק 1 ופרק 2. על הצעת החוק והרקע לה ראו להלן, פרק 3.

- מאז הוא התפתח בעיקר ככלי ענישתי ומניעתי, בהיותו **חלופה זולה ונוחה יותר למאסר**, על מנת להפחית את הצפיפות בבתי הכלא, לצמצם את הפגיעה בזכויות האדם ואת נזקי הכליאה לכלוא ולחברה.
- **פיקוח אלקטרוני דו-סיטרי (Bilateral Electronic Monitoring)** נועד להגן על קורבנות אלימות, ליצור עבורן מרחבי מחיה מוגנים ולהגביר את תחושת הביטחון שלהן, באמצעות טכנולוגיה המשדרת התרעה לגוף המפקח ו/או לקורבן, אם המפוקח מפר הגבלות תנועה אשר הוטלו עליו בכניסה לאזורים אסורים ו/או נמצא בקירבה גיאוגרפית אליהן, גם כאשר מדובר בקרבה אקראית שאינה באזורים אסורים בכניסה.
- השימוש בפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי הולך ותופס מקום בולט בדיונים על הגנתן של קורבנות אלימות במשפחה, ומרב התגובות אליו חיוביות, אך המחקר האמפירי והקרימינולוגי אודותיו מוגבל, ולא מאפשר עדיין גיבוש עמדות ברורות אודות השלכותיו.
- מחקר חשוב שנערך במימון משרד המשפטים של ארה"ב מצא, בין היתר, כי הוא יעיל כאמצעי חיזוק לצווי הגנה, מצליח למנוע הפרות של הצווים, מוריד את שכיחותם של מעצרים חוזרים לאחר תקופת הפיקוח, משפר את תחושת הרווחה של הקורבנות, ויש בו גם יתרונות עבור המפוקחים.³
- במחקר האמור גם התגבשו המלצות כלליות לשימוש מיטבי בפיקוח אלקטרוני למניעת אלימות במשפחה.⁴
- לצד יתרונותיו, השימוש בפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי מעורר שאלות ובעיות חדשות, ובהן העובדה כי חלק מן הקורבנות נרתעות מכך שהמערכת עוקבת אחרי תנועותיהן,⁵ ניתן לעשות במערכת שימוש לרעה, היכולות הטכנולוגיות והאמינות שלה אינן מושלמות, ואין בכוחה אלא להתריע על סכנה ולא למנוע פגיעה בקורבנות.
- הפעלה ראויה של מערכות לפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי הינה יקרה, מורכבת ומעוררת קושי פרקטי לא מבוטל.

ישראל

- בישראל קיים פיקוח אלקטרוני על עצורים משוחררים בערובה מאז שנת 2005, ועל אסירים משוחררים על תנאי מאז שנת 2006, כתוכנית נסיונית.

³ ראו פרק 2.

⁴ ראו פרק 2.

⁵ בעיה זו מתעוררת במערכות לפיקוח דו-סיטרי המבקשות ליצור התרעה בכל קירבה גיאוגרפית של המפוקח לקורבן בכל מקום שבו היא נמצאת ולו באופן אקראי, ואיננה מסתפקת באיסורי כניסה לאזורים קבועים מראש. ניתן לכאורה להתגבר על כך על ידי שהרשויות לא יקבלו דיווח על מקום הימצאה של הקורבן אלא במקרה שהמפוקח אכן נמצא בקירבתה, אך סידור זה איננו תמיד מניח את הדעת, וגם פוגם ביעילות ההגנה שהרשויות יכולות לספק לקורבנות.

- ביוני 2015 נכנס לתוקף חוק ייעודי המסדיר את הנושא, אשר בא לפתור שתי בעיות מרכזיות: שיחרור יתר של עצורים בידי בתי המשפט למרות רמת מסוכנות גבוהה מדי, והעדר אכיפה ראויה במקרים של הפרת תנאי הפיקוח.

- הצעת החוק מבקשת לאפשר פיקוח אלקטרוני דו-סיטרי גם לאכיפת צווי הגנה על פי החוק למניעת אלימות במשפחה.

ארצות הברית - כללי

- בארה"ב התרחב, בעיקר בעשור האחרון, השימוש בפיקוח אלקטרוני גם למניעת אלימות במשפחה. עד 2012 כבר היתה חקיקה בעניין בארבע עשרה ממדינותיה של ארה"ב, וכיום ישנה חקיקה בעניין בכעשרים ממדינותיה.

- החקיקה בכל המדינות שנסקרו בארה"ב מאפשרת לבתי המשפט להטיל פיקוח אלקטרוני במקרים המתאימים, אך איננה מחייבת אותם לעשות כן. חריג לכך הינה מדינת ארקנסו, בה החוק קובע כי מורשע בהפרת צו הגנה חייב להיות מפוקח בפיקוח אלקטרוני, למשך ארבעה חודשים לפחות.

- ברבות מן המדינות שנסקרו החקיקה באה לאחר מקרי רצח בולטים של נשים במדינה בידי בני-זוגן לשעבר, ולעתים תוך שתדלנות של בני משפחותיהן. בחלק מהמקרים החוקים אף נקראים על שם הנרצחות.

- עילות הפיקוח במדינות השונות נעות בין הטלת הפיקוח על מפרי צווי הגנה, או נאשמים בכך, נאשמים באלימות המשוחררים טרם משפט או כאמצעי לאכיפת צווי הגנה אף ללא הפרה קודמת.

- ברוב המדינות שנסקרו הפיקוח הוא פיקוח דו-סטרי, אשר מופעל בכניסתו של המפוקח לאזורים אסורים שנקבעו מראש. במדינת מישיגן הקורבן תקבל התרעה גם על קירבה אקראית של המפוקח אליה. כך גם במדינת קונטיקט, אשר בה המערכת אף יוצרת מידרג של התרעות לפי מידת הקירבה של המפוקח לקורבן.

- ברוב המדינות שנסקרו עלויות הפיקוח אמורות לחול על המפוקח, על בסיס יכולתו הכלכלית, אך מתברר כי רוב המפוקחים אינם מסוגלים לעמוד בכך, והמדינה נאלצת לוותר על כך או שהקורבן או גוף אחר הם אלה אשר בסופו של דבר נושאים בעלויות. במישיגן חייב המפוקח לשאת בעלויות הפיקוח, או לבצע עבודות שירות במקום זאת.

- בחלק מן המדינות ניכרת הסתייגות לא מבוטלת מן הפיקוח האלקטרוני. בחלק מן המקרים החקיקה בוטלה, הוטל עליה וטו, או שזו לא יושמה מסיבות תקציביות, טכנולוגיות ואחרות. בכמה מדינות הפיקוח האלקטרוני נעשה במסגרת תוכניות נסיוניות, שמטרתן לבחון את תועלתו ואת השלכותיו.

ארצות הברית – מדינות ספציפיות

אוהיו

- באוהיו ניתן להטיל פיקוח אלקטרוני לאכיפת צווי הגנה בגין הטרדה מאיימת (stalking) ועבירות מין, וכן כסנקציה על הפרת צווים אלה, וזאת למשך חמש שנים. הגדרת העבירות האמורות רחבה והיא כוללת כל התנהגות הכוללת סיכון לנזק גופני או מצוקה נפשית.
- **עלויות הפיקוח מוטלות על המפוקח, אלא אם כן נקבע כי מצבו הכלכלי איננו מאפשר זאת, שאז הן ישולמו על ידי "קרן הפיצויים לנפגעי עבירות אלימות" של אוהיו – עד לתקרה של \$300,000 בשנה.**

אוקלהומה

- באוקלהומה, ניתן להטיל פיקוח אלקטרוני על נאשמים בעבירות אלימות במשפחה המשוחררים ממעצר, על בסיס עבר המלמד על כוונה לפגוע בקורבן, וכן על מפרי צווי הגנה.
- הפיקוח הוא **דו-סיטרי**, על בסיס אזורים האסורים לכניסת המפוקח.
- ניתן לחייב את המפוקח בהוצאות הפיקוח.

אילינוי

- באילינוי נחקק בשנת 2008 "חוק סינדי בישוף", המאפשר פיקוח אלקטרוני כתנאי לשיחרור ממאסר על הפרת צו הגנה או כתנאי לשיחרור בערבות לנאשם בהפרת צו הגנה.
- הפיקוח הוא **דו-סיטרי**, על בסיס אזורים האסורים לכניסת המפוקח.
- עלויות הפיקוח מוטלות על המפוקח, אלא אם כן הדבר יטיל נטל לא ראוי על הקורבן.
- בשנת 2013 נחקק גם "חוק דיאנה", אשר מאפשר פיקוח אלקטרוני על נאשמים בעבירות אלימות, ללא קשר למתן צו הגנה וחשש מהפרתו, על בסיס הערכת מסוכנות.

אינדיאנה

- באינדיאנה, ניתן להטיל פיקוח אלקטרוני כתנאי לשיחרור בערבות של נאשם בעבירת אלימות במשפחה, וכן כסנקציה על הפרת צו הגנה.
- הפיקוח הוא **דו-סיטרי**, על בסיס אזורים האסורים לכניסת המפוקח.
- עלויות הפיקוח מוטלות על המפוקח, אך בית המשפט רשאי להתיר לקורבן ולאחרים לשאת בעלויות.

אלסקה

- באלסקה, אין כיום פיקוח אלקטרוני אלא **כחלופת מאסר**. אסירים המרצים עונש על אלימות במשפחה אינם זכאים לכך.

- ניתן לחייב את המפוקח בעלויות הפיקוח, על בסיס יכולתו הכלכלית.
- בשנת 2013 הוגשה הצעת חוק אשר ביקשה לקבוע כי צווי הגנה יוכלו לכלול פיקוח אלקטרוני של המשיב. ההצעה טרם התקבלה.

ארקנסו

- בארקנסו, ניתן להטיל פיקוח אלקטרוני כתנאי לשיחרור נאשמים בהפרת צווי הגנה.
- מורשעים בהפרת צווי הגנה יחויבו בפיקוח אלקטרוני למשך ארבעה חודשים לפחות, ועד למקסימום של שנה.
- הפיקוח הוא דו-סיטרי, על בסיס אזורים האסורים לכניסת המפוקח.
- עלויות הפיקוח מוטלות על המפוקח.

הוואי

- בהוואי, נחקק בשנת 2008 חוק המאפשר הטלת פיקוח אלקטרוני כשיחרור על תנאי למפרי צווי הגנה.
- הפרת תנאי הפיקוח תגרור ביטול השיחרור על תנאי, והנאשם ייקנס, ייאסר או שניהם.
- הפיקוח הוא דו-סיטרי, על בסיס אזורים האסורים לכניסת המפוקח.
- ניתן לחייב את המפוקח בעלויות הפיקוח, על בסיס יכולתו הכלכלית.
- סעיפי החוק האמורים נשמטו מספר החוקים של הוואי מאז שנת 2010.

ווינגטון

- ווינגטון היא המדינה הראשונה בארה"ב שחוקקה חוק לפיקוח אלקטרוני לאכיפת צווי הגנה, בשנת 1994.
- החוק איננו קובע פיקוח דו-סיטרי.
- ניתן לחייב את המפוקח בעלויות הפיקוח, על בסיס יכולתו הכלכלית.
- האפשרות לפיקוח אלקטרוני איננה קיימת לגבי צו הגנה זמני הניתן במעמד צד אחד.

מיין

- במיין הוקמה בשנת 2011 ועדה לבחינת דרכים להפחתת אלימות במשפחה באמצעות טכנולוגיה, בעקבות רצח אישה ושני ילדיה.
- הוועדה בחנה את הניסיון בהפעלת פיקוח אלקטרוני במדינות אחרות בארה"ב, ומצאה כי אחוז נמוך מאוד מן הקורבנות מוכנות להיות מפוקחות בפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי, כי מערכות הפיקוח לוקות בבעיות טכניות הגורמות להתעלמות מהתרעות על הפרות וכי באחוז נמוך מאוד מן המקרים ניתן להטיל בפועל את עלויות הפיקוח על המפוקחים.

- הוועדה המליצה על הפעלת שתי תוכניות נסיונית לפיקוח אלקטרוני באמצעות טכנולוגיית GPS, על מנת לבחון את היכולות והתועלות שלה ואת הדרכים הנאותות להפעלתה. אלה יופעלו על מפוקחים לאחר הליך סינון קפדני, אשר יתבסס על הערכת מסוכנות מקצועית ומשתנים נוספים הקבועים בחוק לשיחרור בערבות.
- בשנת 2014 הופעלה תוכנית נסיונית אחת, העושה שימוש **במכשירי פיקוח ספורים**. בשנת 2015 החל בכך עוד מחוז במדינה, בין היתר באמצעות **תרומות שגוייסו על ידי הורי הנרצחת**.

מישיגן

- במישיגן נחקק בשנת 2008 "חוק מרי", המאפשר הטלת פיקוח אלקטרוני על **נאשמים בעבירות אלימות במשפחה המשוחררים על תנאי**.
- הפיקוח הוא פיקוח דו-סיטרי, המודיע לקורבן על הימצאות המפוקח בקירבתו, בין אם זה באזורים קבועים האסורים לכניסתו, ובין אם זה **בכל מקום אחר בו הוא נמצא**.
- הנאשם ישוחרר על תנאי בפיקוח אלקטרוני רק אם יסכים לשאת בעלויות הפיקוח, או **לבצע עבודות שירות במקום זאת**.
- החוק דורש יידוע מפורט של הקורבן בדבר הליכי ותנאי הפיקוח, סיכוניו ומגבלותיו, דרכי פעולה בעת הצורך, שירותי סיוע ועוד.

ניו-ג'רזי

- בניו-ג'רזי נחקק בשנת 2013 "חוק ליסה", אשר ביקש להפעיל תוכנית נסיונית לפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי במחוז אושן במדינה.
- לאחר קבלת החוק פה אחד, הטיל עליו מושל המדינה וטו על-תנאי, והטיל על היועץ המשפטי לבחון האם קיימת טכנולוגיה מתאימה ליישומו.
- דוח היועץ המשפטי העלה חששות בדבר אמינות הטכנולוגיה, יצירת תחושת ביטחון מדומה לקורבנות, עלויות גבוהות ואפשרויות לעשות בטכנולוגיה שימוש לרעה הן על ידי המפוקח והן על ידי הקורבן.
- לאחר רצח נוסף באוקטובר 2015 קיימת בניו-ג'רזי כוונה מחדשת לקדם את החוק.

קונטיקט

- לאחר מקרים בולטים של רצח נשים במדינה, נחקקה בקונטיקט בשנת 2010 חקיקה שבאמצעותה הופעלה במדינה **תוכנית נסיונית לפיקוח אלקטרוני על נאשמים בהפרת צוי הגנה** בעלי מסוכנות גבוהה.
- הפיקוח הוא דו-סיטרי, **בכל התקרבות לקורבן**.
- ההתרעה שיוצרת המערכת היא **מדורגת**, כלומר מתקבלת הודעה במרחק מסוים והתרעה בכניסה לטווח קרוב יותר.

- החוק קבע כי עלות הפיקוח תושת על המפוקח, אך בשנת 2012 התוכנית תוקצבה על ידי המדינה, לאחר שהתברר כי רוב המפוקחים אינם מסוגלים לעמוד בכך.

קליפורניה

- בקליפורניה, נחקק בשנת 2012 "חוק קטי", המאפשר פיקוח אלקטרוני לאכיפת צווי הגנה אם השלטון המקומי יאמץ מדיניות מתאימה.
- החוק איננו קובע פיקוח דו-סיטרי.
- ניתן לחייב את המפוקח בעלויות הפיקוח, על בסיס יכולתו הכלכלית.
- עם זאת, החוק לא יושם.

קנטקי

- לאחר מקרה רצח שזכה לסיקור בולט במיוחד, נחקק בקנטקי בשנת 2010 "חוק אמנדה", המאפשר פיקוח אלקטרוני למפרי צווי הגנה.
- הצעת החוק המקורית ביקשה לאפשר פיקוח אלקטרוני מיידי עם מתן צו הגנה, על בסיס הערכת מסוכנות, וכך הוא עבר בבית הנבחרים. אך הסנאט התנגד לכך ואיפשר זאת רק לאחר הפרה משמעותית של צו ההגנה.
- הפיקוח הוא דו-סיטרי, על בסיס אזורים האסורים לכניסת המפוקח.
- ניתן לחייב את המפוקח בעלויות הפיקוח, על בסיס יכולתו הכלכלית.
- יישום החוק נתקל בקשיים.

אירופה

- השימוש בפיקוח אלקטרוני דו-סטרי להגנה על קורבנות אלימות במשפחה באירופה מועט יותר וחדש יותר מזה שבארה"ב, והמידע הזמין אודותיו באנגלית לוקה בחסר.
- נמצא כי הדבר קיים או נשקל במדינות: הולנד, פורטוגל, צרפת, ספרד, אירלנד וסקוטלנד.
- בפורטוגל קיים פיקוח דו-סטרי, המאפשרת הרחקת המפוקח מן הקורבן בכל מקום ולא רק באזורים מוגדרים מראש. התוכנית אהודה על בתי המשפט ופועלת באחוזי הצלחה גבוהים ביותר.
- באירלנד נחקק חוק בעניין בשנת 2006, אך הוא מעולם לא יושם.
- בסקוטלנד ערכה הממשלה היועצות ציבורית בעניין. רוב המשיבים ראו בפיקוח כלי בעל פוטנציאל חיובי בחלק מן המקרים, אך גם הביעו חששות משימוש נרחב בו, מסיבות עקרוניות ופרקטיות גם יחד.
- בהולנד נעשה שימוש בדבר במקרים נדירים וחמורים ביותר.

- **שבדיה** היתה **אחת המדינות הראשונות** לעשות שימוש בפיקוח אלקטרוני **כתחליף לעונשי מאסר קצרים**. הדבר החל במדינה בשנת 1994, וכמה שנים לאחר מכן התרחב גם לשיחרור מוקדם.
- הרשויות בשבדיה שמות דגש על שימוש בפיקוח כדי להשיג **תועלת שיקומית**, ולא כתחליף מאסר גרידא, והמשתתפים בו מקבלים ליווי טיפולי רחב ומגוון.
- בעשור האחרון הורחבו שתי התוכניות, כדי להפחית את אוכלוסיית בתי הכלא.
- הפיקוח מופעל על ידי **שירות המבחן**, ומעורבות פרטית מוגבלת לאספקת הציוד ושירותי תמיכה.
- **עלות הפיקוח מוטלת על המפוקח**, אם הכנסתו מאפשרת זאת.
- מאז שנת 2005 אף נעשה בשבדיה שימוש בפיקוח אלקטרוני בתוך **בתי כלא פתוחים**.
- שימוש בפיקוח אלקטרוני להגנה על קורבנות אלימות במשפחה נשקל בשבדיה כבר בשנות ה-90, אך לא יצא אל הפועל מחשש כי אין בו כדי לספק לקורבנות ביטחון. כמו כן, נמצא קושי חוקי להצדיק את הפגיעה באוטונומיה של המפוקח.
- בשנת 2007 ובשנת 2008 שוב נבחן הנושא בשבדיה, תוך הצעה כי מיקומו של המפוקח לא ידווח לרשויות אלא אם כן הוא מפר את הצו ונכנס לאזורים שכניסתו אליהם נאסרה.
- הומלץ להחיל את הפיקוח באופן הדרגתי וזהיר, תוך גיבוש מושכל של הכללים שיחולו על המפוקח, על המוגן ועל המשטרה בהגיבה להפרות.
- בסוף שנת 2013 החלה המשטרה להפעיל **תוכנית נסיונית**, לאחר שנים רבות של הערכות, הכנות ועיכובים. השימוש בכך נעשה באופן נדיר ביותר, פעמים ספורות בשנה.

ניו-זילנד ואוסטרליה

- **ניו-זילנד** מפוקחים כיום עבריינים אלימים ועברייני מין בשיחרור מוקדם, ובכללם גם כמה עברייני אלימות במשפחה. אך החקיקה הקיימת אוסרת לפקח על עבריינים שנגזר עליהם עונש של פחות משנתיים מאסר.
- בשנת 2014 הוגשה הצעת חוק שנועדה לשנות זאת, וזו עברה בקריאה ראשונה פה אחד בשנת 2015. הציבור התבקש להגיב להצעה, וטיפול ועדת החוק והסדר של הפרלמנט בהצעת החוק הסתיים בנובמבר 2015.
- הצעת החוק היא חלק אחד מתוך חבילת מדיניות כללית, שנועדה לשפר את ההגנה על קורבנות עבירות, וקורבנות אלימות במשפחה בפרט, לשפר את שביעות רצונם ממערכות הצדק ולהביא שיפור בכלים שבידי בית המשפט.
- הממשלה מתכוונת להפעיל את הפיקוח בגישה זהירה ביותר, על עבריינים בעלי סיכון גבוה מאוד. ההערכה היא כי מדובר בכמה מפוקחים בשנה.

- באוסטרליה, ישנה כוונה להפעיל פיקוח בטכנולוגיית GPS על עבריינים רצידיביסטים (עבריינים חוזרים) המהווים סיכון מידי לקורבנותיהם.
- בספטמבר 2015 הודיע ראש הממשלה על חבילת תקצוב של כ-100 מיליון דולר למאבק באלימות במשפחה, אשר מקצתו יועד לתוכניות טכנולוגיות נסיוניות ורובו הגדול למגוון צרכים ואמצעים אחרים, כגון: תמיכה בשירותי ביטחון, סיוע, טיפול, שיקום וחינוך ושינוי תודעת למניעת אלימות במשפחה, בין היתר בקרב אוכלוסיות ילידות.

1. רקע והתפתחות היסטורית

ההתפתחות המדעית והטכנולוגית המהירה בכל תחומי החיים לא פסחה על מערכות הצדק הפלילי ואכיפת החוק. טכנולוגיה לפיקוח אלקטרוני פותחה לראשונה בארה"ב בראשית שנות ה-60 על ידי קבוצת חוקרים בפסיכולוגיה מאוניברסיטת הרווארד בראשותו של רלף קירקלנד שוויצגבל, על מנת להימנע מתיגום של צעירים כעבריינים ולסייע בשיקומם.⁶ בהתבסס על תיאוריית הפסיכולוגיה ההתנהגותית של סקינר,⁷ שעל פיה ישנם בכוחם של אלה לשנות התנהגות לטובה, הם ביקשו להעניק למפוקחים תגמול חיובי ומהיר על התנהגות טובה.⁸

המערכת עשתה שימוש בעודפי ציוד למעקב אחר טילים, משדרי ומקלטי רדיו, בטריות ותחנות ממסר של תדרי רדיו. ציוד במשקל קילוגרם אשר המפוקח חבש על גופו שידר לאחת מתחנות הממסר אותות כל 30 שניות, כאשר הוא נמצא באזור גיאוגרפי מוגדר. הניסוי נתקל בתגובות ציבוריות שליליות, והשימוש בו נזנח.⁹

כשני עשורים לאחר מכן נעשה לראשונה שימוש בפיקוח אלקטרוני בהליך שיפוטי, לאחר שהשופט ג'ק לוב מבית המשפט המחוזי במדינת ניו-מקסיקו, שיכנע חברה פרטית לייצר צמיד לפיקוח אלקטרוני,¹⁰

⁶ Robert S. Gable, "Looking Back: Looking back: Tagging - 'An Oddity of Great Potential'", *The Psychologist* 866 – 867 (November 2011) 24. ראו, באתר האינטרנט של ה-British Psychological Society: <https://thepsychologist.bps.org.uk/volume-24/edition-11/looking-back-tagging-oddity-great-potential> כניסה אחרונה: 27 באוקטובר 2015.

⁷ אודות התניה אופרנטית ראו, באתר האינטרנט של המרכז לטכנולוגיה חינוכית:

<http://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=13564>. כניסה אחרונה: 27 באוקטובר 2015.

⁸ ראו, באתר האינטרנט של ה-American Probation and Parole Association (APPA), Offender Supervision with Electronic Technology: Community Corrections Resource (2nd Edition, 2009) Office of Justice Programs, Bureau of Justice Assistance, Department of Justice, בעמ' 10: https://www.appa-net.org/eweb/docs/APPA/pubs/OSET_2.pdf. כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2015.

⁹ Ralph K. Schwitzgebel, Robert L. Schwitzgebel, Walter N. Pahnke and William S. Hurd, "A Program of Research in Behavioral Electronics." *Behavioral Scientist* 2 (1964) 233 – 238; Robert Schwitzgebel, "A Remote System for Behavior Modification: Preliminary Report", *Advances in Behavioral Therapy*, 1 – 9. יש לציין כי האחים התאומים שוויצגבל, אבות הפיקוח האלקטרוני, שינו לאחר מכן את שם משפחתם לגייבל. ראו, באתר האינטרנט של אוניברסיטת אילינוי, Robert S. Gable, "Left to Their Own Devices: Should Manufacturers of Offender Monitor Equipment Be Liable for Design Defect", *Journal of Law, Technology & Policy* 2 (2009) 333 – 362, בעמ' 333 – 336.

<http://illinoisjlt.com/journal/wp-content/uploads/2013/10/Gable.pdf>. כניסה אחרונה: 27 באוקטובר 2015.

¹⁰ ראו, באתר האינטרנט של ה-Australian Institute of Criminology של ממשלת אוסטרליה, Matt Black and Russel G. Smith, "Electronic Monitoring in the Criminal Justice System", *Trends & Issues in Crime and Criminal Justice* 254 (May, 2003) Australian Institute of Criminology, 1 – 6, בעמ' 1.

בין היתר בהשראת קומיקס של ספיידרמן.¹¹ בשנת 1983 הוא חייב חמישה עבריינים להיות מפוקחים באמצעותו למשך 30 יום.¹² בשנת 1986 פיתחה ועדת השיחרורים של ארה"ב תוכנית נסיונית לשחרור מוקדם של אסירים תוך חיובם בעוצר לילה – Curfew Parole Program. התוכנית התבססה על שיחות טלפון וביקורי בית, אך בשנת 1988 הוחל בפיקוח אלקטרוני על כך, כדי לחסוך בעלויות. בשנה שלאחר מכן הורחבה התוכנית גם למשוחררים על תנאי, ונאשמים לפני משפט. עד שנת 1991 כבר נעשה שימוש בפיקוח אלקטרוני בכל רחבי ארה"ב.¹³

מאז התמסד והתרחב השימוש בפיקוח האלקטרוני בכל העולם המערבי, במקביל להתגברות עומס הצפיפות בבתי הסוהר והרצון להפחיתו, ולהתפתחויות טכנולוגיות חדשות לפיקוח אלקטרוני. פיקוח אלקטרוני מוטל כיום כחלופת כליאה על מאות אלפים, בארה"ב לבדה.¹⁴ בשנת 1987 נוסד בארה"ב כתב עת חצי שנתי העוסק בפיקוח אלקטרוני – The Journal of Offender Monitoring,¹⁵ הסוקר את ההתפתחויות המשפטיות והפרקטיות בתחום בארה"ב ובעולם.

כיום, המושג פיקוח או ניטור אלקטרוני – Electronic Surveillance / Electronic Monitoring (EM) כולל שימוש במגוון טכנולוגיות ניטור ומעקב, ובהם תדרי רדיו, זיהוי קולי וביומטרי ומעקב לווייני

-
- http://www.aic.gov.au/media_library/publications/tandi_pdf/tandi254.pdf. כניסה אחרונה: 29 באוקטובר 2015.
- ¹¹ J. Robert Nilly and Mike Nellis, "The Limits of Techno-Utopianism", in *Electronically Monitored Punishment*, Mike Nellis, Kristel Beyens and Dan Kaminsky, editors, Chapter 1, p. 24.
- ¹² Robert S. Gable & Kirkland R. Gable, "The Practical Limitations and Positive Potential of Electronic Monitoring", *Corrections Compendium* 32:5 (2007) 6; <http://www.thefreelibrary.com/The+practical+limitations+and+positive+potential+of+electronic...+a0171294975>. כניסה אחרונה 1 בנובמבר 2015.
- ¹³ *Offender Supervision with Electronic Technology: Community Corrections Resource* (2nd Edition, 2009) Office of Justice Programs, Bureau of Justice Assistance, Department of Justice, עמ' 19, באתר האינטרנט של ה- (APPA) American Probation and Parole Association.
- Darren Gowan, "Overview of the Federal Home Confinement Program 1988 - 1996", *Federal Probation* 64:2 (December, 2000) 11-18; https://www.appa-net.org/eweb/docs/APPA/pubs/OSET_2.pdf; באתר האינטרנט של בתי המשפט בארה"ב. ראו, תקציר המאמר, באתר האינטרנט של ה- National Criminal Justice Reference Service; <https://www.ncjrs.gov/App/publications/abstract.aspx?ID=186862>; United States Probation Office, Central District of California, Location Monitoring; <http://www.cacp.uscourts.gov/lm>; כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2015.
- ¹⁴ ראו, באתר האינטרנט של ה- (APPA) American Probation and Parole Association, *Offender Supervision with Electronic Technology: Community Corrections Resource* (2nd Edition, 2009) Office of Justice Programs, Bureau of Justice Assistance, Department of Justice, בעמ' 17.
- https://www.appa-net.org/eweb/docs/APPA/pubs/OSET_2.pdf; על השימוש בפיקוח אלקטרוני במדינות אירופה ראו, באתר האינטרנט של ה- Quaker Council for European Affairs: *Investigating Alternatives to Imprisonment*, Within Council of Europe Member States, The Quaker Council for European Affairs, February 2010, בעמ' 54 - 55; <http://www.qcea.org/wp-content/uploads/2011/06/rprt-alternatives-en-jan-2010.pdf>; וראו עוד, "Ethics of Electronic Monitoring in Europe", *Around Europe* 351 (June – July, 2013) The Quaker Council for European Affairs, בעמ' 1 - 2; <http://www.qcea.org/wp-content/uploads/2013/08/Around-Europe-351-JuneJuly-ColourAndHyperlinked.pdf>. כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2015.
- ¹⁵ ראו, את אתר האינטרנט של כתב העת: <http://www.civicresearchinstitute.com/online/issue.php?pid=13>. כל גיליון של כתב העת מכיל כ-30 עמודים, ובסוף כל גיליון ישנה סקירה של עדכוני חקיקה בתחום במדינות השונות של ארה"ב. כתב העת יוצא לאור על ידי ה- Civic Research Institute (CRI), המוציא לאור כתבי עת דומים במגוון נושאים. ראו, באתר האינטרנט של ה- CRI: <http://www.civicresearchinstitute.com/index.html>. כניסה אחרונה: 27 באוקטובר 2015.

וסלולארי,¹⁶ לצורכי פיקוח על מיקומו, תנועתו או מעשיו של אדם.¹⁷ הפיקוח האלקטרוני מאפשר לרשויות שמירת ואכיפת החוק לעקוב בזמן אמת אחר תנועתם של עבריינים וחשודים, ובכך לנטר אותם ולפקח על שמירת הגבלות התנועה המוטלות עליהם.

זהו אמצעי ביניים שהינו פחות דרקוני ממעצר או מאסר, אך מכביד יותר ובטוח יותר מאשר שחרור על תנאי או שחרור מוקדם ללא הפיקוח האלקטרוני הקבוע והצמוד.¹⁸ נהוג לחלק תוכניות לפיקוח אלקטרוני לכאלה שנעשות טרום כליאה, כתחליף למעצר עד תום ההליכים או כתחליף לעונש מאסר - "Front Door" Schemes, ולכאלה שנעשות לאחר כליאה, כאמצעי לשחרור מוקדם ממאסר - "Back Door" Schemes.

באמצעות הטכנולוגיות הללו ניתן לאכן באופן מדויק את מיקומם הנוכחי והקודם של המנוטרים בכל רגע נתון, לעקוב אחר מסלול תנועתם, ובעת הצורך אף להודיע או להתריע על הימצאותם במרחבים מסויימים. יכולת זו מאפשרת לאכוף מגבלות חוקיות אשר הוטלו עליהם בנוגע להימצאותם או הרחקתם ממקומות מוגדרים, בכלל או בזמנים מסויימים. בכך, מהווה הפיקוח האלקטרוני תחליף חסכוני לכלי הענישה והמניעה המרכזי של כליאה,¹⁹ תוך צמצום הפגיעה בזכויות וחירויות האדם ובנזקי הכליאה לכלוא ולחברה כולה.

מאפיין נוסף של מערכות לפיקוח אלקטרוני, בשונה מאמצעי פיקוח אחרים, הוא רמת האוטומציה של הרכיבים הטכנולוגיים שבמרכזן. באמצעות המערכות הטכנולוגיות הללו ניתן לקבוע כללי תנועה מפורטים ומדויקים למספר רב של פרטים, על פי מאפייניהם האינדיבידואליים, ולנטר ולאכוף את קיומם ברמות דיוק, מהירות ויעילות שמערכות אנושיות אינן מסוגלות להן. בנוסף לכך, עלות הפיקוח האלקטרוני השולית פר מפוקח הולכת ופוחתת ככל שעולה מספר הפרטים המפוקחים, כך שיש בו גם פוטנציאל לחיסכון תקציבי ניכר.

¹⁶ על היסטוריית השימוש בפיקוח אלקטרוני באמצעות טכנולוגיית מעקב לווייני - GPS ראו, באתר האינטרנט של ה- William Bales et al., A National Criminal Justice Reference Service (NCJRS) של ממשלת ארה"ב, *Quantitative and Qualitative Assessment of Electronic Monitoring: Report Submitted to the Office of Justice Program, National Institute of Justice, U.S. Department of Justice, The Florida State University, College of Criminology and Criminal Justice, Center for Criminology and Public Policy Research, January 2010*, בעמ' 21 – 22: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/230530.pdf>. כניסה אחרונה: 1 בנובמבר 2015.

¹⁷ מסמך זה עוסק בפיקוח אלקטרוני אחר תנועה ומיקום. קיימים סוגים נוספים של פיקוח אלקטרוני, כגון פיקוח על צריכת אלכוהול - Remote Alcohol Monitoring (RAM), החורגים מהנושא של מסמך זה. בעניין זה ראו למשל, באתר האינטרנט של הרשות הלאומית לביטחון תנועה בדרכים מהירות במשרד התחבורה האמריקאי, McKnight, A. S., Fell, J. C. & Auld-Owens, A., *Transdermal Alcohol Monitoring: Case Studies* (Report No. DOT HS 811 603) : National Highway Traffic Safety Administration (Washington DC, August 2012).
www.nhtsa.gov/staticfiles/nti/pdf/811603.pdf. כניסה אחרונה: 20 באוקטובר 2015.

¹⁸ Ralph K. Gable & Robert S. Gable, "Electronic Monitoring: Positive Intervention Strategies", *Federal Probation* 69:1 (2005) 21 – 25. ראו, באתר האינטרנט של בתי המשפט בארה"ב: www.uscourts.gov/file/3500/download. כניסה אחרונה: 2 בנובמבר 2015.

¹⁹ בעניין זה ראו למשל: Stuart S. Yeh, "Cost-Benefit Analysis of Reducing Crime Through Electronic Monitoring of Parolees and Probationers", *Journal of Criminal Justice* 38:5 (September, 2010) 1090 – 1096. ראו תקציר המאמר, באתר האינטרנט Science Direct: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0047235210001650>. כניסה אחרונה: 1 בנובמבר 2015.

ניתן לעשות שימוש בפיקוח אלקטרוני למטרות של ענישה, מניעת פשיעה או שיקום עבריינים.²⁰ מן המטרות השונות של השימושים האפשריים של הפיקוח האלקטרוני נובעים המאפיינים של הטלתו, כגון: השלבים של ההליך הפלילי שבו הניטור ייעשה, הדרך והאופי של השימוש בו והמגבלות שייקבעו באמצעותו, ואמצעים וצעדים נוספים אשר יינקטו יחד איתו.

כאמור, חלוצי הפיקוח האלקטרוני פיתחו אותו כדי לתגמל התנהגויות רצויות, מתוך מניע שיקומי מובהק. אך בעשורים האחרונים הפיקוח האלקטרוני משמש בעיקר כסנקציה פלילית ולשם מניעת פשיעה, כאשר הערך השיקומי הגלום בטכנולוגיות הפיקוח האלקטרוני ההולכות ומשתכללות, נזנח בעיקרו ומוטל בספק.²¹

השימוש בפיקוח האלקטרוני מעורר מגוון שאלות תיאורטיות ומעשיות הנוגעות לאתיקה של השימוש בו; אמינותו, יעילותו ותועלתו;²² השפעתו על המפוקחים ועל החברה בכלל.²³ העמדות לגביו חלוקות

²⁰ שימושים נוספים של מערכות לפיקוח אלקטרוני הם בתחומי המאבק בטרור וטיפול בפליטים. ראו למשל, Russel G. Smith and Anita Gibbs, "Extending the Electronic Net in Australia and New Zealand: Developments in Electronic Monitoring Down-Under", in *Electronically Monitored Punishment*, Mike Nellis, Kristel Beyens and Dan Kaminsky, editors (Routledge, 2013) Chapter 4, בעמ' 90 – 91.

²¹ כפי שמעידים ממצאי הפיקוח במידה של צער, Ralph K. Gable & Robert S. Gable, "Electronic Monitoring: Positive Intervention Strategies", *Federal Probation* 69:1 (2005) 21 – 25. ראו, באתר האינטרנט של בתי המשפט בארה"ב: www.uscourts.gov/file/3500/download. וראו עוד, באתר האינטרנט של ה-Confederation of European Probation (CEP) Mike Nellis and Núria Torres Rosell, *Electronic Monitoring and Probation: Offender Rehabilitation and the Reduction of Prison Populations*, 7th European Electronic Monitoring Conference, May 2011, בעמ' 4-6.

http://www.cep-probation.org/uploaded_files/EM2011_Conference_Report_English.pdf
כניסה אחרונה: 2 בנובמבר 2015.

²² אודות הטכנולוגיות השונות לפיקוח אלקטרוני, מגבלותיהן והבעיות המעשיות שהשימוש בהן מעורר ראו, באתר האינטרנט של ה-American Probation and Parole Association (APPA) *Offender Supervision with Electronic Technology: Community Corrections Resource* (2nd Edition, 2009) Office of Justice Programs, Bureau of Justice Assistance, Department of Justice, פרק 2:

https://www.appa-net.org/eweb/docs/APPA/pubs/OSET_2.pdf. כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2015.

²³ שאלה נוספת המתעוררת בנושא הפיקוח האלקטרוני היא שאלת ההפרטה של מערכות הצדק הפלילי, והתמריצים שהדבר גורם להרבות בהטלת הפיקוח. בעניין זה ראו למשל, באתר האינטרנט של ה-New Yorker Sarah Stillman, "Get Out of Jail, Inc.: Does the Alternatives-to-Incarceration Industry Profit from Injustice?", *The New Yorker*, June 23rd, 2014; <http://www.newyorker.com/magazine/2014/06/23/get-out-of-jail-inc>; Craig Paterson, "Commercial Crime Control and the Development of Electronically Monitored Punishment: A Global Perspective", in *Electronically Monitored Punishment*, Mike Nellis, Kristel Beyens and Dan Kaminsky, Anthea L. Hucklesby, "The Working Life of Electronic Monitoring Officers", *Criminology and Criminal Justice* 11:1 (February, 2011) 59 – 76, editors (Routledge, 2013) Chapter 11, ראו תקציר המאמר, באתר האינטרנט של כתב העת *Criminology and Criminal Justice*.

Francoise Richardson, "Electronic Tagging of Offenders: Trials in England", *The Howard Journal of Criminal Justice*, 38:2 (May, 1999) 158 - 172; <http://crj.sagepub.com/content/11/1/59.abstract>; המאמר, באתר האינטרנט של Wiley Online Library.

American Probation and Parole Association (APPA) *Offender Supervision with Electronic Technology: Community Corrections Resource* (2nd Edition, 2009) Office of Justice Programs, Bureau of Justice Assistance, Department of Justice, פרק 7: https://www.appa-net.org/eweb/docs/APPA/pubs/OSET_2.pdf.

ביקורת מעשית נוספת על תוכניות לפיקוח אלקטרוני היא, שיש נטיה לתקצב את הטכנולוגיה והציוד הנדרשים לצורך פיקוח אלקטרוני, ללא תקצוב הולם עבור כוח אדם מתאים הדרוש לתפעולם התקין ולאכיפת תנאי הפיקוח על המפוקחים בפועל. הדבר מביא, בנוסף לבעיות אחרות של הטכנולוגיות הללו, לידי הזנחה ואזלת יד בטיפול בהפרות של תנאי הפיקוח ופגיעה קשה בתועלתו. בעניין זה ראו למשל, באתר האינטרנט של ה-Denver Post Christopher N. Osher, "Electronic Monitoring of Colorado Parolees Has Pitfalls", *The Denver Post*, June 9th, 2013.

ומגוונות, ונעות מן אהדה לקידמה הטכנולוגית, ליכולות ולאפשרויות הגלומות בה, ולפתרונות וליתרונות שהיא מציעה לכל הצדדים,²⁴ ועד לחשדנות וחשש מפני הסכנות של ענישת יתר, הרחבה ועיבוי של רשת הפיקוח וכח המישטור החברתי - על הפגיעה בפרטיות ובזכויות האדם הכרוכה בכך,²⁵ ויצירת "חברת

http://www.denverpost.com/news/ci_23420684/electronic-monitoring-colorado-parolees-has-pitfalls

עוד יש לציין כי ישנם תחומי שיפוט שבהם עלותו של הפיקוח האלקטרוני מושת על המפוקחים עצמם, והדבר מעורר שאלות אתיות ופרקטיות נוספות. לפירוט אודות המדינות השונות של ארה"ב בהקשר של עברייני מין ראו, ראו, באתר האינטרנט של ה-American Probation and Parole Association (APPA), *Offender Supervision with Electronic Technology: Community Corrections Resource* (2nd Edition, 2009) Office of Justice Programs, Bureau of Justice Assistance, Department of Justice, בעמ' 91 – 92:

Deeanna M. Button, Matthew, וראו עוד, https://www.appa-net.org/eweb/docs/APPA/pubs/OSET_2.pdf DeMichele and Brian K. Payne, "Using Electronic Monitoring to Supervise Sex Offenders: Legislative Patterns and Implications for Community Corrections Officers", *Criminal Justice Policy Review* 20:4 (December 2009) 414 – 436. ראו, תקציר המאמר, באתר האינטרנט של ה-Criminal Justice Policy Review: <http://cjp.sagepub.com/content/20/4/414.abstract>. כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2015.

²⁴ בקיומן של מערכות פיקוח אלקטרוני על עבריינים ידועים ישנו גם יתרון פריפריאלי בחקירת פשעים חדשים. הוא מאפשר לבדוק מיידית את הימצאותם של מי מן המפוקחים בזירת הפשע, וכך לשלול או לאמת את היותם חשודים. ראו, באתר האינטרנט של ה-American Probation and Parole Association (APPA), *Offender Supervision with Electronic Technology: Community Corrections Resource* (2nd Edition, 2009) Office of Justice Programs, Bureau of Justice Assistance, Department of Justice, בעמ' 21:

https://www.appa-net.org/eweb/docs/APPA/pubs/OSET_2.pdf

יתרון אפשרי נוסף של הפיקוח האלקטרוני הוא סיועו במניעת פשיעה חוזרת ובשיקום עבריינים - המניע העיקרי להמצאתו על ידי הפסיכולוגים בהרווארד. בעניין זה, למשל, פורסם לאחרונה מחקר שנערך על תוכנית הפיקוח האלקטרוני בישראל ומצא אחוז רצדיביזם נמוך יותר בקרב אסירים משוחררים ברישיון אשר השתתפו בתוכנית, לעומת אסירים שלא קיבלו שחרור מוקדם. (יש לציין עוד שמשותפי התוכנית קיבלו גם טיפול אישי ותעסוקתי במשך תקופת הפיקוח האלקטרוני). Efrat Shoham, Shirley Yehosha-Stern and Rotem Efodi, "Recidivism Among Licensed - Released Prisoners Who Participated in the Electronic Monitoring Program in Israel", *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology* 59:9 (August, 2015) 913 – 929. ראו תקציר המאמר, באתר האינטרנט של ה-International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology:

George B. Palermo, Electronic, מאמר המערכת שם, <http://ijo.sagepub.com/content/59/9/913.abstract> Monitoring in the Criminal Justice System: Less Recidivism?", *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology* 59:9 (August, 2015) 911 – 912:

Scottish Center for, באתר האינטרנט של ה- <http://ijo.sagepub.com/content/59/9/911.short?rss=1&ssource=mfr> Hanna Graham and Gill McIvor, *Scottish and International Review of the Uses, Crime & Justice Research of Electronic Monitoring*, The Scottish Center for Crime & Justice Research Report No. 8/2015, August 2015, בעמ' 72 – 74. <http://www.sccjr.ac.uk/wp-content/uploads/2015/08/Scottish-and-International-Review-of-the-Uses-of-Electronic-Monitoring-Graham-and-McIvor-2015.pdf>; באתר האינטרנט של ה-National Criminal Justice Reference Service (NCJRS) *Electronic Monitoring Reduces Recidivism*, NCJ 234460, National Institute of Justice, Office of Justice Programs, U.S. Department of Justice, September 2011, Kathy G. Padgett, William D. Bales, <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/234460.pdf>; and Thomas G. Blomberg, "Under Surveillance: An Empirical Test of the Effectiveness and Consequences of Electronic Monitoring", *Criminology & Public Policy* 5:1 (February, 2006) 61 – 91. ראו תקציר המאמר, באתר האינטרנט Wiley Online Library:

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1745-9133.2006.00102.x/citedby>; באתר האינטרנט של המשטר לביקורת המדינה של בריטניה: *The Electronic Monitoring of Adult Offenders*, February 2006, <https://www.nao.org.uk/wp-content/uploads/2006/02/0506800.pdf>; <https://www.nao.org.uk/press-releases/the-electronic-monitoring-of-adult-offenders-2>. כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2015.

²⁵ להרחבה בעניין הפגיעה בזכויות חוקיות וחוקתיות של המפוקחים ושאלות משפטיות אחרות הנוגעות לפיקוח האלקטרוני ראו, באתר האינטרנט של ה-American Probation and Parole Association (APPA), *Offender Supervision with Electronic Technology: Community Corrections Resource* (2nd Edition, 2009) Office of Justice Programs, Bureau of Justice Assistance, Department of Justice, בעמ' 98 – 110:

הכנסת

תחום חקיקה ומחקר משפטי

רשת" טלמטית שבה העולם הולך והופך לפנאופטיקון וירטואלי גדול בו כל מעשיו ותנועותיו של אדם מפקחים ומתועדים.²⁶ שאלות אלו חורגות מגדר הנושא של מסמך זה, שמטרתו לסקור את ההסדרים המשפטיים הקיימים במספר מדינות בעולם בנושא הפיקוח האלקטרוני ובייחוד בנוגע לאלימות במשפחה, ובדגש על מערכות לפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי.

European Committee on Crime : וראו עוד: https://www.appa-net.org/eweb/docs/APPA/pubs/OSET_2.pdf
Problems (CDPC), Council for Penological Cooperation (PC-CP), *Draft Commentary to Recommendation*
: on Electronic Monitoring, Strasbourg, March 26th, 2013

[http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/PRISONS/PCCP%20documents%202013/PC-CP%20\(2013\)%20%20E%20rev%20Final%2012.04.13%20-%20Commentary.pdf](http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/PRISONS/PCCP%20documents%202013/PC-CP%20(2013)%20%20E%20rev%20Final%2012.04.13%20-%20Commentary.pdf)

כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2015.

Molly Carney, "Correction Through Omniscience: Electronic Monitoring and the Escalation of Crime Control", *Washington University Journal of Law & Policy* 40 (2012) 279 – 305
: Open Scholarship

http://openscholarship.wustl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1582&context=law_journal_law_policy;
לטענת המחברת, הפיקוח האלקטרוני מוטל על אוכלוסיות חדשות, מעודד תעשיות פרטיות חדשות ויוצר בעיות חוקתיות חדשות, מבלי להוכיח תוצאות חדשות במניעת פשיעה. שם, בעמ' 305.

J. Robert Nilly and Mike Nellis, "The Limits of Techno-Utopianism", in *Electronically Monitored Punishment*, Mike Nellis, Kristel Beyens and Dan Kaminsky, editors (Routledge, 2013) Chapter 1
Wallace – Capretta and Julian Roberts, "The Evolution of Electronic Monitoring in Canada", in *Electronically Monitored Punishment*, Mike Nellis, Kristel Beyens and Dan Kaminsky, editors (Routledge, 2013) Chapter 2
Rene van Swaaningen and Jolande uit Beijerse, "Bars In Your Head: Electronic Monitoring in the Netherlands", in *Electronically Monitored Punishment*, Mike Nellis, Kristel Beyens and Dan Kaminsky, editors (Routledge, 2013) Chapter 9
Mike Nellis, "Surveillance, Stigma and Spatial Constraint: The Ethical Challenges of Electronic Monitoring", in *Electronically Monitored Punishment*, Mike Nellis, Kristel Beyens and Dan Kaminsky, editors (Routledge, 2013) Chapter 10
Marc Renzema, "Evaluative Research on Electronic Monitoring", in *Electronically Monitored Punishment*, Mike Nellis, Kristel Beyens and Dan Kaminsky, editors (Routledge, 2013) Chapter 13
Nellis, "Quakers, Penal Reform and the Challenge of Electronically Monitoring Offenders", *International Review of Law, Computers & Technology* 25:1-2 (2011) 95 – 105
Francis and Taylor *The Widening Web of Control: A Human Rights Analysis of Public Policy Responses to Crime, Social Problems and Deviance*, The International Council on Human Rights Policy, (Geneva, Switzerland, 2010)
של ה-Scottish Centre for Crime and Justice Research

באתר האינטרנט של ה-Confederation of European Probation <http://www.sccjr.ac.uk/wp-content/uploads/2012/11/ICHRP-widening-web.pdf>
Mike Nellis and Núria Torres Rosell, *Electronic Monitoring and Probation: Offender Rehabilitation and the Reduction of Prison Populations*, 7th European Electronic Monitoring Conference, May 2011
http://www.cep-probation.org/uploaded_files/EM2011_Conference_Report_English.pdf : בעמ' 18-19

Ralph K. Gable & Robert S. Gable, "Electronic Monitoring: Positive Intervention Strategies", *Federal Probation* 69:1 (2005) 21 – 25
ראו, באתר האינטרנט של המשרד לביטחון הציבור בקנדה, James Bonta, Suzanne Wallace-Capretta, Jennifer Rooney, *Electronic Monitoring in Canada*, Solicitor General Canada, May 1999

Dennis J. Palumbo, Mary Clifford and Zoann K. Snyder-Joy, "From Net Widening to Intermediate Sanctions", in *Smart Sentencing: The Emergence of Intermediate Sanctions*, James M. Byrne, (Arthur J. Lurigio and Joan Massachussetts Institute of Technology (MIT) ;Petersilia Editors, Sage, August 1992)
Ronald Corbett and Gary T. Marx, "Critique: No Soul In The New Machine: Technofallacies In The Electronic Monitoring Movement", *Justice Quarterly* 8:3 (September, 1991)

Richard G. Fox, "Dr Schwitzgebel's Machine Revisited: Electronic Monitoring of Offenders", *Australian and New Zealand Journal of Criminology* 20:3 (September, 1987) 131 – 147
: Sage Journals באתר האינטרנט

<http://anj.sagepub.com/content/20/3/131.extract> .כניסה אחרונה: 26 באוקטובר 2015.

הכנסת

תחום חקיקה ומחקר משפטי

2. פיקוח אלקטרוני דו-סיטרי

צו הגנה הוא פיסת נייר אשר אין בעצם קיומו בכדי להגן על קורבנות אלימות, אם וכאשר המורחק מעוניין להפר אותו. וכידוע, קיימים קשיים רבים באכיפת צווי הגנה על מורחקים בשל אלימות במשפחה,²⁷ המכירים היטב את אורח ומרחב חייהן של המוגנות, בייחוד כאשר לעתים אלה חפצות בהמשך קיומו של קשר ענייני עם המורחק לצורך קיום שגרת החיים שלהן ושל ילדיהם המשותפים. הפיקוח האלקטרוני הדו-סיטרי בא להקל על בעיה זו באמצעות התרעה על הפרות של הגבלות התנועה אשר הוטלו על המפוקח או על קירבתו הגיאוגרפית לקורבן.²⁸

המאפיין המרכזי של מערכות לפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי - Bilateral Electronic Monitoring / Reverse Tagging (BEM), הוא שהן מיועדות להגן על קורבנות אלימות, או קורבנות לכאורה, על מנת ליצור עבורן מרחבים מוגנים ולהגביר את תחושת הביטחון שלהן.²⁹ בהיותו מיועד לפתרון בעיות של אלימות במשפחה, פיקוח אלקטרוני מסוג זה מעורר מספר שאלות מקדמיות ייחודיות הנוגעות לתחום האלימות במשפחה, ויעילותו והתאמתו של הטיפול הפלילי למיגורו.³⁰ גם שאלות אלה חורגות מגדר הנושא של מסמך זה.

²⁷ בעניין זה ראו למשל, באתר האינטרנט של אוניברסיטת הרווארד, Diane L. Rosenfeld, "Correlative Rights and the Boundaries of Freedom: Protecting the Civil Rights of Endangered Women", *Harvard Civil Rights – Civil Liberties Law Review* 43 (2008) 257 – 266 http://www.law.harvard.edu/students/orgs/crcl/vol43_1/257-266.pdf.

בעייה ידועה נוספת בעניין זה היא הקושי להמציא את צווי ההגנה למורחקים, והאחוז הגבוה של צוים שאינם מומצאים ולכן אינם נכנסים לתוקף. בעניין זה ראו למשל, באתר האינטרנט Digital Commons, Hannah Brenner, "Transcending the Criminal Law's One Size Fits All Response to Domestic Violence", 19 *William & Mary Journal of Women and the Law* (2012 – 2013) 301 – 351 בעמ' 344 – 346 : <http://digitalcommons.law.msu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1496&context=facpubs>.

כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2015.

²⁸ Edna Erez, Peter R. Ibarra and Norman A. Lurie, (2004) "Electronic Monitoring of Domestic Violence Cases: A Study of Two Bilateral Programs", *Federal Probation* 68:1 (June, 2004) 15 – 20 בעמ' 16 – 17. ראו, באתר האינטרנט של בתי המשפט בארה"ב: www.uscourts.gov/file/3376/download.

כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2015.

²⁹ ראו, באתר האינטרנט של ה- (APPA) American Probation and Parole Association, *Offender Supervision with Electronic Technology: Community Corrections Resource* (2nd Edition, 2009) Office of Justice Programs, Bureau of Justice Assistance, Department of Justice בעמ' 116 - 117 :

https://www.appa-net.org/eweb/docs/APPA/pubs/OSET_2.pdf וראו עוד, באתר האינטרנט Scientific Craig paterson, "From Offender to Victim-Oriented Monitoring: A Comparative Analysis of the Emergence of Electronic Monitoring Systems in Argentina and England and Wales", *Urbe, Revista Brasileira de Gestão Urbana* 7:2 (May / August 2015) 155 – 166 <http://www.scielo.br/pdf/urbe/v7n2/2175-3369-urbe-7-2-155.pdf>. כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2015.

³⁰ עמדה קיצונית ידועה בעניין זה היא דעתה של לינדה מילס, הקוראת להסרה מוחלטת של תחום האלימות במשפחה מטיפולה של המשפט הפלילי, ולשינוי פרדיגמטי מראייתו כעניין פלילי לראייתו כעניין פסיכולוגי הראוי לביסוס על עקרונות הצדק המתקן. ראו, Linda G. Mills, *Insult to Injury: Rethinking our Responses to Intimate Abuse*, (Princeton University Pres, 2006). אודות הספר ראו, באתר האינטרנט של אוניברסיטת פרינסטון: <http://press.princeton.edu/titles/7574.html>.

לעמדות מתונות ומקובלות יותר, המצדיקות את השימוש במשפט הפלילי למיגור האלימות במשפחה, ראו למשל, באתר האינטרנט של האוניברסיטה הקתולית של אמריקה, Thomas L. Hafemeister, "If All You Have is a Hammer: Society's Ineffective Response to Intimate Partner Violence", *Catholic University Law Review* 60:4 (2011) Article 3, 919 – 1001 : <http://scholarship.law.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3253&context=lawreview>.

דוח אודות השימושים בפיקוח אלקטרוני בעולם, אשר נכתב לבקשת ממשלת סקוטלנד והתפרסם באוגוסט 2015 קובע, כי הפיקוח האלקטרוני הדו-סיטרי הולך ותופס מקום בולט בדיונים על הגנתן של קורבנות אלימות במשפחה. הדוח מציין כי למרות שישנן דעות שונות בין הקורבנות בעניין פיקוח כאמור, נראה כי מרב התגובות לכך הן חיוביות, וכן כי מסתמנת תמיכה בשימוש בו כמרכיב בגישה רב-אמצעית להגנה על קורבנות אלימות. יחד עם זאת, הדוח מציין כי המחקר האמפירי והקרימינולוגי בעניין הפיקוח האלקטרוני הדו-סיטרי באמצעות טכנולוגיית GPS מוגבל וחדש ברובו, ואיננו מאפשר עדיין גיבוש עמדות ברורות אודות השלכותיו.³¹

באופן כללי, טכנולוגיות הפיקוח האלקטרוני מסייעות באכיפתן של הגבלות תנועה המוטלות על המפוקח. היתרון של טכנולוגיות הפיקוח האלקטרוני הדו-סיטריות הוא, שהן יוצרות התרעה וקשר מידיים עם קורבנות העבירות ועם המשטרה כאשר המפוקח נמצא בקרבתן. יתרון נוסף של טכנולוגיות אלו הוא, שיש ביכולתן להגן על הקורבן מבלי לפגוע בפרטיותו של המפוקח, על ידי שמיקומו ותנועותיו לא ידווחו לרשויות בכל עת, אלא רק אם הוא מפר את תנאי הפיקוח ונכנס לאזור שכניסתו אלו נאסרה.³²

מחקר שהתפרסם בשנת 2012 על ידי הפרופסורים עדנה ארז, פיטר איברה ואורן גור מאוניברסיטת אילינוי ופרופ' וויליאם ביילס מאוניברסיטת פלורידה, במימון משרד המשפטים של ארה"ב, שמטרתו לבחון ולהעריך את היישום של פיקוח אלקטרוני דו-סיטרי באמצעות טכנולוגיית GPS לאכיפת צווי הגנה במקרים של אלימות במשפחה – Domestic Violence (DV), ובייחוד אלימות נגד בני זוג – Intimate Partner Violence (IPV),³³ מצא, בין היתר, כי הפיקוח יעיל כאמצעי חיזוק לצווי הגנה, ומצליח לגרום למפוקחים להימנע מכניסה לאזורים שנאסרו עליהם. כמו כן, נמצאה ירידה בשכיחותם

Emily J. Sack, "Battered Women and the State: The Struggle for the Future of Domestic Violence Policy", Elizabeth M. Schneider, *Battered Women and Feminist Lawmaking*; *Wisconsin Law Review* 6 (2004) 1657 (Yale University Press, 2002). אודות הספר ראו, באתר האינטרנט של אוניברסיטת ייל:

Deborah Epstein, "Effective Intervention"; <http://yalepress.yale.edu/yupbooks/book.asp?isbn=0300083432> in Domestic Violence Cases: Rethinking the Roles of Prosecutors, Judges, and the Court System", *Yale Journal of Law and Feminism* 11:1 (1999) Article 3, 3 - 50. ראו, באתר האינטרנט Digital Commons:

<http://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1146&context=yjlf>

כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015.

Hanna Graham and Gill McIvor, *Scottish and International Review of the Uses of Electronic Monitoring*,³¹ The Scottish Center for Crime & Justice Research Report No. 8/2015, August 2015. ראו, באתר האינטרנט של-Scottish Center for Crime & Justice Research, בעמ' 8. <http://www.sccjr.ac.uk/wp-content/uploads/2015/08/Scottish-and-International-Review-of-the-Uses-of-Electronic-Monitoring-Graham-and-McIvor-2015.pdf>. כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

Leah Satine, "Maximal Safety, Minimal Intrusion: Monitoring Civil Protective Orders Without Implicating Privacy", *Harvard Civil Rights – Civil Liberties Law Review* 43:1 (Winter, 2008) 267 – 270. ראו באתר האינטרנט של אוניברסיטת הרווארד: http://www.law.harvard.edu/students/orgs/crcl/vol43_1/267-270.pdf. כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015.

בספרות נעשה שימוש במונח IPV בשני אופנים, Intimate Partner Violence וגם Interpersonal Violence. ראו למשל, אתר האינטרנט של ה-Journal of Interpersonal Violence: <http://jiv.sagepub.com>; באתר האינטרנט של אירגון הבריאות העולמי, Intimate Partner Violence:

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/77432/1/WHO_RHR_12.36_eng.pdf

כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

של מעצרים נוספים בשל אלימות במשפחה אצל מפוקחים לאחר תקופת המעקב בפיקוח אלקטרוני. נשים רבות העידו שהפיקוח החזיר להן תחושת שליטה בחייהן.³⁴

מחקרים נוספים של אותה חוקרת ועמיתה מצאו כי הפיקוח האלקטרוני הדו-סיטרי איפשר לקורבנות להרגיש ביטחון אישי בתוך ביתן וחסך מהן את הצורך להיזקק להגנה של "מקלט" - מוסד הנמצא בשולי התודעה החברתית. בכך הפיקוח האלקטרוני מעצים את הקורבנות, נותן להן "קול" ונוכחות חברתית ומקל עליהן לעשות "Victim Re-entry" - חזרה של הקורבן אל חיים תקינים וחופשיים מאיום.³⁵ מערכות אלה נותנות לקורבנות משאבים רבים ונוחים יותר להתמודדות עם הסכנה, מכיון שבעת הצורך הן פונות לפקידים ולשוטרים המופקדים על הפיקוח - ובשל כך מכירים אותן ומעוררים בענייניהן ובהיסטוריית האלימות נגדן, במקום להתקשר למוקדן זר ומזדמן החסר את כל אלה.³⁶

בנוסף לכך, כאשר הפיקוח האלקטרוני מוטל על נאשם או מורשע במקום לאסור אותו, הוא יכול להמשיך בעבודתו, פרנסת משפחתו והשקעתו בה. בכך יש תועלת לא רק לנאשם אלא גם למשפחתו, ולעתים אף לבת-הזוג המוגנת. יתרון זה מסביר מדוע ישנן קורבנות שאף מעדיפות פיקוח אלקטרוני של התוקף על מאסרו.³⁷ נמצא שגם חלק מן הנאשמים מעדיפים להיות מפוקחים, כדי להגן על עצמם מפני האשמות שווא של בנות-זוגן.³⁸

³⁴ Edna Erez, Peter R. Ibarra, William Bales and Oren M. Gur, *GPS Technologies and Domestic Violence: An Evaluation Study: A Report Submitted to the National Institute of Justice* (Washington DC, 2012) ראו, באתר האינטרנט של ה-National Criminal Justice Reference Service (NCJRS) של ממשלת ארה"ב:

<https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/238910.pdf> וראו עוד, באתר האינטרנט של ה-Civic Research Institute בארה"ב, Edna Erez, Peter R. Ibarra and Oren M. Gur, "Using GPS in Domestic Violence Cases: Lessons from a Study of Pretrial Programs", *Journal of Offender Monitoring* 25:1 (2013) 5-10 <http://www.civicresearchinstitute.com/online/PDF/Using%20GPS%20in%20Domestic%20Violence%20Ca> Washington State Institute for Public Policy, *What Works to Reduce Recidivism ;ses%20JOM%202501.pdf* Washington State Institute for Public Policy, *What Works to Reduce Recidivism by Domestic Violence Offenders?*, January 2013 ראו, באתר האינטרנט של ה-Washington State Institute for Public Policy: http://www.wsipp.wa.gov/ReportFile/1119/Wsipp_What-Works-to-Reduce-Recidivism-by-Domestic-Violence-Offenders_Full-Report.pdf כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015.

על ההבחנה בין פיקוח אלקטרוני דו-סיטרי באמצעות טכנולוגיית תדרי רדיו (Radio Frequency) לזו המשוכללת יותר באמצעות טכנולוגיית GPS, ראו עמוד $x - xi$ שם. המחברים מצאו עוד, כי דוקא ביכולת של המערכות החדישות לשלוח למוגנות התרעות מיידיות ב-sms, נעשה השימוש המועט ביותר. עמ' xiv ועמ' 40 ו-44 שם.

³⁵ המושג Reentry מכוון בדרך כלל אל מכלול ההסדרים ונושאים הנוגעים לחזרתם של עבריינים ממאסר אל החברה. ראו, באתר האינטרנט של המשרד לסטטיסטיקה של מערכת הצדק הפלילי של ארה"ב, Office of Justice Programs, Bureau of Justice Statistics, *Reentry Trends in the United States* : <http://www.bjs.gov/content/reentry/definition.cfm> . כניסה אחרונה: 1 בנובמבר 2015.

³⁶ Edna Erez and Peter Ibarra, "Making Your Home a Shelter: Electronic Monitoring and Victim Re-Entry in Domestic Violence Case", *British Journal of Criminology* 47:1 (2007) 100-120 ראו תקציר המאמר, באתר האינטרנט של ה-British Journal of Criminology: <http://bjc.oxfordjournals.org/content/47/1/100.abstract> . כניסה אחרונה: 28 באוקטובר 2015.

³⁷ Edna Erez, Peter R. Ibarra, William Bales and Oren M. Gur, *GPS Technologies and Domestic Violence: An Evaluation Study: A Report Submitted to the National Institute of Justice* (Washington DC, 2012) בעמ' 98 ראו, באתר האינטרנט של ה-National Criminal Justice Reference Service (NCJRS) של ממשלת ארה"ב: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/238910.pdf> . כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015.

³⁸ שם, בעמ' 121.

וראו עוד, באתר האינטרנט של אוניברסיטת טנסי, Amanda Rhodes, "Strengthening the Guard: The Use of GPS Surveillance to Enforce Domestic Violence Protection Orders", *Tennessee Journal of Race, Gender, & Social Justice* 2 (2013) 129 – 144

יחד עם זאת, הפעלה ראויה של מערכות לפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי הינה יקרה,³⁹ מורכבת ומעוררת קושי פרקטי לא מבוטל. כך למשל, חלק מן הקורבנות אשר השתתפו במחקר גילו כי הן המשיכו לבקר ואף ללון בבית המפוקח בתקופת הפיקוח, בניגוד למטרת הפיקוח.⁴⁰ בנוסף לכך, חלקן הביעו תלונות אודות חוסר הרגישות של מערכות האכיפה ובתי-המשפט, וחששות אודות הדרכים שבהן הפיקוח האלקטרוני מבוצע ומיושם, כגון:

- מצבת כוח-האדם המופקד על המערכת איננה מספקת או מתאימה על מנת לתת להן את ההגנה הדרושה.⁴¹
- התשלומים הנגבים מן המפוקח למימון הפיקוח גרמו לפגיעה כלכלית בהן, אם מפני שנותן למפוקח פחות כסף לפרנסתן ואם מפני שהן נאלצו בסופו של דבר לשלם על כך, כדי למנוע את כליאתן.⁴²
- מערכות האכיפה מונעות מתוך רצון להפגין עשייה למען הקורבנות או להגן על עצמן, ולא מרצון אמיתי לסייע להן.⁴³

מערכת לפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי המבקשת ליצור התרעה בכל קירבה גיאוגרפית של המפוקח לקורבן בכל מקום שבו היא נמצאת ולו באופן אקראי, ואיננה מסתפקת באיסורי כניסה לאזורים שבהם הקורבן גרה, לומדת, עובדת וכדומה, נאלצת לעקוב גם אחרי תנועותיה של הקורבן, והדבר מרתיע חלק מן הקורבנות. ניתן לכאורה להתגבר על כך על ידי שרשויות האכיפה לא יקבלו דיווח על מקום הימצאה של הקורבן אלא במקרה שהמפוקח אכן נמצא בקירבתה, אך סידור זה איננו תמיד מניח את הדעת, וגם פוגם ביעילות ההגנה שהרשויות יכולות לספק לקורבנות.

כמו כן, הן המפוקח והן הקורבן יכולים להשתמש במערכת שכזו באופן מניפולטיבי. כך למשל, המפוקח יכול לעשות בה שימוש על מנת לגלות את מיקומה ומרחב מחייתה של הקורבן או לשהות זמן רב על גבול טווח ההרתעה, על מנת לייצר התרעות רבות כל אימת שהמרחק ביניהם עובר את הסף. הקורבן יכולה

³⁹ <http://trace.tennessee.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1031&context=rgsj>. כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015. אודות עלויות הפיקוח האלקטרוני במדינות שונות באירופה, ראו באתר האינטרנט של ה- Confederation of European Probation, Susana Pinto and Mike Nellis, 7th European Electronic Monitoring Conference Survey of Probation, *Electronic Monitoring: Analysis of Questionnaires*, בעמ' 7; http://www.cepprobation.org/uploaded_files/EM2011_Conference_Analysis-of-EM-Questionnaires.pdf; Susana Pinto and Mike Nellis, 8th CEP Electronic Monitoring Conference, *Survey of Electronic Monitoring in Europe: Analysis of Questionnaires 2012*, בעמ' 2 - 4; <http://cep-probation.org/wp-content/uploads/2015/03/Analysis-questionnaires-2012.pdf>. כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015. יש לציין כי הנתונים האמורים אינם מתייחסים לפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי.

⁴⁰ Edna Erez, Peter R. Ibarra, William Bales and Oren M. Gur, *GPS Technologies and Domestic Violence: An Evaluation Study: A Report Submitted to the National Institute of Justice* (Washington DC, 2012), בעמ' 101. ראו, באתר האינטרנט של ה-National Criminal Justice Reference Service (NCJRS) של ממשלת ארה"ב: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/238910.pdf>. כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015.

⁴¹ שם, בעמ' 102.

⁴² שם, בעמ' 103.

⁴³ שם, בעמ' 106.

גם כן להתקרב למקום הימצאו של המפוקח, בעצמה או באמצעות אחרים, על מנת לייצר התרעות ולהזעיק אליו את המשטרה.⁴⁴

בנוסף לכך, למרות יתרונותיו של הפיקוח האלקטרוני הדו-סיטרי עדיין יש בו גם בעיות ומגבלות מהותיות, מעבר לקשיים האמורים, אשר חלקן קיימות בכל פיקוח אלקטרוני וחלקן ייחודיות לו. אלה כוללות:

- הטכנולוגיה רק מתריעה בפני הקורבן על נוכחותו של המפוקח בקרבתו ומזעיקה את המשטרה לטפל בהפרת תנאי הפיקוח, אך **אין בכוחה למנוע פגיעה בקורבן** כאשר ההפרה אכן נובעת מכוונות זדון של המפוקח. חולשה זו בולטת במיוחד בנוגע למפוקחים המסוכנים ביותר, אשר דוקא לגביהם הצורך של הקורבן בהגנה הוא הקריטי ביותר.⁴⁵
- המפוקח אף עשוי לנצל לרעה את **תחושת הביטחון המדומה** של הקורבן עקב קיומו של הפיקוח האלקטרוני, כדי לפגוע בו.⁴⁶
- מחד גיסא, **אזורי איסור הכניסה לא תמיד גדולים דיים** כדי לאפשר למשטרה זמן תגובה מספיק, בייחוד בזמנים שבהם צוותי המעקב עובדים במתכונת מצומצמת, כגון לילות, חופשות וחגים. מאידך גיסא, הרחבה גדולה מדי של אזורי האיסור עלולה לגרום לפגיעה לא מידתית בזכויותיהם של המפוקחים.
- המפוקח עדיין יכול **להפעיל אחרים** אשר יטרידו או יפגעו בקורבן במקומו.⁴⁷

John J. Hoffman, Acting Attorney General, *Report on the Availability of Appropriate Technology to Monitor Domestic Violence Offenders and their Victims* (Pursuant to P.L. 2013, c. 229) Submitted to Governor Christopher J. Christie, New Jersey Department of Law and Public Safety, Office of the Attorney General. ראו, באתר האינטרנט של מדינת ניו-ג'רזי: <http://www.nj.gov/oag/Final-DV-Monitoring-Report-2014.pdf>

כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015.

Ken Daley, *Electronic - Monitoring Needs Complete*, NOLA.com, באתר האינטרנט *Overhaul to Work in New Orleans: Editorial*, December 5th, 2014

http://www.nola.com/politics/index.ssf/2014/12/electronic-monitoring_needs_co.html

כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015.

על פי המדווח שם, בשל אזלת ידה של משטרת ניו-אורלינס באכיפת הפיקוח האלקטרוני, שבשיאה שני צעירים מפוקחים רצחו שליח פיצה מקומי, החליט ראש העיר להקפיא את תוכנית הפיקוח. יש לציין כי בעיה זו קצת פחות רלוונטית לפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי, שבו הקורבן הפוטנציאלי הספציפי מקבל התרעה אוטומטית ויכול לנקוט בצעדי הגנה עצמאיים אף ללא תגובתה המיידית של המשטרה.

Edna Erez, Peter R. Ibarra, William Bales and Oren M. Gur, *GPS Technologies and Domestic Violence: An Evaluation Study: A Report Submitted to the National Institute of Justice* (Washington DC, 2012) בעמ' 112.

ראו, באתר האינטרנט של ה-National Criminal Justice Reference Service (NCJRS) של ממשלת ארה"ב:

<https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/238910.pdf>. כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015.

Tony Saavedra, "Illusion of Safety: Jessica's", *Orange County Register* של ה-Orange County Register, December 14th, 2014. בעניין זה ראו עוד, באתר האינטרנט של ה-Orange County Register, "Law Didn't Deliver All it Promised", *Orange County Register*, December 14th, 2014.

<http://projects.ocregister.com/2014/12/jessicas-law-promised-more-than-it-could-deliver>; באתר האינטרנט של

Don Thompson, "Study: Sex-Offender GPS No Panacea Against Crime", *The Washington Times*, November 5th, 2014. *Washington Times*, November 5th, 2014. <http://www.washingtontimes.com/news/2014/nov/5/sex-offender-gps-no-panacea-for-deterring-crime/?page=all>

כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015.

שם, בעמ' 102.⁴⁷

הכנסת

תחום חקיקה ומחקר משפטי

- הטכנולוגיה איננה פועלת כראוי במקומות הומי אדם, כגון בניינים גבוהים. כמו כן, היא עשויה לקרוס במצבי קיצון ועיתות חירום.
- ניתן לחבל בציד הטכנולוגי ולנטרל אותו. חבלה כאמור עשויה לגרור התרעה, אך כאמור, לא תמיד יש בכך די.
- רמת האמינות של הטכנולוגיה איננה מלאה והיא מייצרת התרעות שווא, ולו מסיבות בנאליות כגון התרוקנות הסוללה. אלה מכבידות על המערכת ויכולות להיות בעייתיות במיוחד בפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי, שכן הן מכניסות את הקורבן לחרדה מיותרת, ואף מביאות לאובדן אמון במערכת.
- כאשר הקורבנות עוברות דירה או מחליפות מקום עבודה, מערכות הפיקוח בעצם נותנות למפוקחים מידע אודות אזורי מחייתן ופעילותן החדשים.
- קשה לעשות שימוש במערכות הפיקוח ביישובים קטנים, שבהם יש סיכוי רב שהמפוקח המוגנת ימצאו בקרבת מקום זה לזה באופן מקרי ושגרת.⁴⁸
- הפיקוח האלקטרוני מעצם טיבו וטבעו הוא צעד זמני, שאין בכוחו לפתור לאורך זמן את בעיית האלימות שממנה סובל הקורבן.
- הקורבן אף עשויה לפתח תלות נפשית בתחושת הביטחון שהמערכת יוצרת.⁴⁹
- ביקורת "הרחבת הרשת" הזוחלת, גם למקרים שבהם השימוש באמצעים אלה אינו ראוי, שהוזכרה לעיל,⁵⁰ רלוונטית גם לפיקוח האלקטרוני הדו-סיטרי, ואף נמצא לכך תמיכה במחקר.⁵¹

⁴⁸ Mike Nellis, *Standards and Ethics in Electronic Monitoring: Handbook for Professionals Responsible for the Establishment and the Use of Electronic Monitoring*, Council of Europe (COE) June, 2015 בעמ' 42. ראו, באתר האינטרנט של מועצת אירופה:

[http://www.coe.int/t/dgi/criminallawcoop/Presentation/Documents/Handbook%20Standards%20PC-CP%20\(2013\)%20rev%20European%20Ethics%20in%20electronic%20monitoring_ENG.pdf](http://www.coe.int/t/dgi/criminallawcoop/Presentation/Documents/Handbook%20Standards%20PC-CP%20(2013)%20rev%20European%20Ethics%20in%20electronic%20monitoring_ENG.pdf) וראו עוד, European Committee on Crime Problems (CDPC) Council for Penological Cooperation (PC-CP), *Draft Commentary to Recommendation on Electronic Monitoring*, Strasbourg, 6 March 2013

[http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/PRISONS/PCCP%20documents%202013/PC-CP%20\(2013\)%20E%20rev%20Final%2012.04.13%20-%20Commentary.pdf](http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/PRISONS/PCCP%20documents%202013/PC-CP%20(2013)%20E%20rev%20Final%2012.04.13%20-%20Commentary.pdf)

כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015.

⁴⁹ Edna Erez and Peter Ibarra, "Making Your Home a Shelter: Electronic Monitoring and Victim Re-Entry in Domestic Violence Case", *British Journal of Criminology* 47:1 (2007) 100 - 120 בעמ' 116. ראו, באתר האינטרנט של ה-Social Science Research Network: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1098584. כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015.

⁵⁰ ראו לעיל הערה 26.

⁵¹ Edna Erez, Peter R. Ibarra, William Bales and Oren M. Gur, *GPS Technologies and Domestic Violence: An Evaluation Study: A Report Submitted to the National Institute of Justice* (Washington DC, 2012) בעמ' 10 - 12. ראו, באתר האינטרנט של ה-National Criminal Justice Reference Service (NCJRS) של ממשלת ארה"ב:

ממסקנות מחקרם של ארז ועמיתיה עולות מספר המלצות כלליות לשימוש מיטבי בפיקוח אלקטרוני למניעת אלימות במשפחה. אלה כוללות:⁵²

- יצירת התאמה בין ציפיות הקורבנות ליכולות האמיתיות של התוכנית, שבלעדיה הן עשויות לחוות תסכול, אובדן אימון במערכת, אכזבה, פחד או תחושת ביטחון מדומה אשר עלולה לסכן.
- יצירת מדרג עולה של הגבלות הנאכפות על המפוקחים באמצעות התוכנית. זאת, על בסיס הערכת דרגת המסוכנות האישית של המפוקח, בשים לב לכך שלזו ישנם הן מאפיינים קבועים והן מאפיינים משתנים התלויים בנסיבות. חוסר התאמה בין מסוכנותו של המפוקח לכללי הפיקוח המוטלות עליו עשויה להיות קונטרה-פרודוקטיבית.
- הקפדה על תקשורת טובה, יצירת אמון והיזון חוזר בין הרשות המפקחת לקורבנות, היות "הקורבנות במרכז" וראייתן כלקוח או כמשאב ולא כנטל, וקבלת משוב מהן על מנת ללמוד מטעויות וכשלים בתוכנית.
- הקפדה על מצבת כוח אדם מתאימה לפיקוח על המערכת, קיום הכשרות והשתלמויות קבועות על מנת ליצור הבנה טובה יותר של כל הקשורים לתוכנית במערכות הצדק הפלילי (stakeholders) בדבר מטרותיה ותועלתה של התוכנית.
- הימנעות מעשיית שימוש במערכת למטרות שאינן הגנה על קורבנות אלימות במשפחה, כגון הפחתת העומס על בתי המשפט.

3. ישראל

פיקוח אלקטרוני על עצורים המשוחררים בערובה קיים בישראל מאז שנת 2005, ועל אסירים המשוחררים על תנאי מאז שנת 2006.⁵³ ההסדר מהווה חלופה לכליאה, והוא נועד לחסוך במקומות כליאה של עצורים ואסירים ובהוצאות הכרוכות בכך, למנוע את הנזקים אשר הכליאה גורמת לכלואים

Peter R. Ibarra and Edna Erez, "Victim-Centric Diversion? The Electronic Monitoring of Domestic Violence Cases", *Behavioral Sciences & the Law* 23:2 259 – 276 (2005). ראו תקציר המאמר, באתר האינטרנט Wiley Online Library : <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/238910.pdf>

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/bsl.639/abstract>. כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015.

Edna Erez, Peter R. Ibarra, William Bales and Oren M. Gur, *GPS Technologies and Domestic Violence: An Evaluation Study: A Report Submitted to the National Institute of Justice* (Washington DC, 2012), בעמ' xx-xxiv. ראו, באתר האינטרנט של ה-National Criminal Justice Reference Service (NCJRS) של ממשלת ארה"ב:

<https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/238910.pdf>. כניסה אחרונה: 5 בנובמבר 2015.

⁵³ ראו, באתר האינטרנט של המשרד לביטחון פנים, פיקוח אלקטרוני: התכנית לפיקוח אלקטרוני על עצורים משוחררים בערובה ואסירים משוחררים על תנאי:

<http://mops.gov.il/DetentionAndRehabilitation/AltImprisonment/ElectronicMonitoring/Pages/ElectronicMonitoring.aspx>. וראו עוד: המשרד לביטחון פנים, היחידה לשירותי מידע, סקירה בנושא פיקוח אלקטרוני, כתבה: רינת סגל (2000), עידכון: הדי וגשל (2003):

<http://mops.gov.il/Documents/Publications/InformationCenter/SkirotMikzoiyot/electronicMonitoring.pdf>;

באתר האינטרנט של בית המשפט העליון, פיקוח אלקטרוני כשחרור על תנאי של אסירים:

<http://elyon1.court.gov.il/heb/shihurim/electrony.pdf>. כניסה אחרונה: 20 באוקטובר 2015.

הכנסת

תחום חקיקה ומחקר משפטי

ולהגדיל את סיכויי השיקום והנורמליזציה, וכל זאת מבלי לפגוע בביטחון הציבור.⁵⁴ עד לאחרונה התקיים ההסדר כתוכנית נסיונית, וללא מסגרת חקיקה ייעודית.⁵⁵

בדצמבר 2014 נחקק חוק הפיקוח האלקטרוני על עצור ואסיר משוחרר על תנאי (תיקוני חקיקה), התשע"ה - 2014,⁵⁶ (להלן: החוק) אשר הסדיר באופן יסודי את נושא הפיקוח האלקטרוני, והוא נכנס לתוקף ביוני 2015. החוק גובש על ידי צוות בין-משרדי, אשר כלל את כל הגורמים המעורבים בתוכנית, ובחן את יישום התוכנית לאור הניסיון שהצטבר בהפעלתה.

החוק מבקש לפתור שתי בעיות מרכזיות: שיחרור יתר של עצורים בידי בתי המשפט, על אף שאין בפיקוח האלקטרוני כדי לאיין את מסוכנותם; והעדר אכיפה ראויה כאשר תנאי הפיקוח מופרים, בשל כשלים בשרשרת הטיפול באכיפה, המתחלק בין החברה המפקחת בפועל, המשטרה, התביעה ובתי המשפט.⁵⁷ לשם פתרון הבעיות האמורות נקבעו בחוק הוראות אשר:

- מגבילות ומבנות את שיקול הדעת השיפוטי לגבי קביעת אוכלוסיית העצורים המתאימה לפיקוח אלקטרוני כחלופת כליאה, ולגבי המטרות שלשמן ניתן לאשר למפוקח "חלונות" של יציאה מן האזור המפוקח.⁵⁸

⁵⁴ ראו, באתר האינטרנט של שירות בתי הסוהר, חלופות כליאה, איזוק אלקטרוני, מטרות ויעדים:

<http://www.shabas.gov.il/Web/He/Prisons/Alternatives/Electronic/Default.aspx>;

כל מה שרצית לדעת על "איזוק / פיקוח אלקטרוני" ולא העזת לשאול... 19 ביולי 2015:

<http://www.ips.gov.il/Web/He/News/Articles2/11332.aspx>. וראו עוד, באתר האינטרנט של הרשות לשיקום האסיר, פיקוח אלקטרוני: <http://www.pra.co.il/180409>; פיקוח-אלקטרוני. כניסה אחרונה: 20 באוקטובר 2015.

⁵⁵ עד שנת 2009 הופעלה התוכנית על ידי המשרד לביטחון פנים, במסגרת החקיקה הפלילית הקיימת. בשנת 2009 נחקקה הוראת שעה אשר העבירה את הפיקוח האלקטרוני לאחריות שירות בתי הסוהר והסמיכה אותו לבצע את הפעולות הנדרשות לניהול התוכנית. הוראת השעה הוארכה מעת לעת. ראו, במאגר החקיקה של הכנסת: חוק פיקוח אלקטרוני על משוחררים בערובה ומשוחררים על-תנאי ממאסר (הוראת שעה), התשס"ט – 2009, ספר החוקים 2202, כ"ד בתמוז התשס"ט, 16 ביולי 2009, עמ' 154: http://fs.knesset.gov.il/18/law/18_lsr_301040.pdf; באתר האינטרנט של משרד המשפטים, הצעות חוק הממשלה 427, י"ח באייר התשס"ט, 12 במאי 2009, עמ' 310:

<http://index.justice.gov.il/SitePages/OpenFile.aspx?d=rGhAfn7R56b4PzYwSHCXiwhdpKtXzwhvf2W1AZ5aOTk%3d>. בענין זה ראו עוד, אייתי פידלמן, פרויקט הפיקוח האלקטרוני על אסירים ועצירים (איזוק אלקטרוני) – תמונת מצב, מרכז המידע והמחקר של הכנסת, 9 בינואר 2012: <https://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m02993.pdf>. כניסה אחרונה: 20 באוקטובר 2015.

⁵⁶ ספר החוקים 2482, כ"ד בכיסלו התשע"ה - 16 בדצמבר 2014, עמ' 68. ראו, במאגר המידע של הכנסת:

http://fs.knesset.gov.il/19/law/19_lsr_306603.pdf;

הצעות חוק הממשלה 835, כ"ז בשבט התשע"ד - 28 בינואר 2014, עמ' 296, באתר האינטרנט של ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת: <http://knesset.gov.il/committees/heb/material/data/mada2014-11-02.pdf>.

וראו עוד את תזכיר החוק, באתר האינטרנט "קשרי ממשל":

http://www.tazkirim.gov.il/Memorandum_Archive/Attachments_2014/41841_x_AttachFile.doc

כניסה אחרונה: 25 באוקטובר 2015.

⁵⁷ ראו, באתר האינטרנט של המשרד לביטחון הפנים, כליאה ושיקום, חלופות כליאה, פיקוח אלקטרוני, תהליך החקיקה:

http://mops.gov.il/DetentionAndRehabilitation/AltImprisonment/ElectronicMonitoring/Pages/EM_Legislation_Process.aspx;

כליאה ושיקום, חלופות כליאה, פיקוח אלקטרוני, חוק פיקוח אלקטרוני על עצור ועל אסיר משוחרר על-תנאי: <http://mops.gov.il/DetentionAndRehabilitation/AltImprisonment/ElectronicMonitoring/Pages/ElectronicMonitoringLaw.aspx>. כניסה אחרונה: 25 באוקטובר 2015.

⁵⁸ החוק הוסיף, בין היתר ובעיקר, את סימן ג' לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) התשנ"ו – 1996 (להלן: חוק המעצרים). ספר החוקים 1592, כ"ג באייר התשנ"ו, 12 למאי 1996, עמ' 338. וראו, סעיף 222 – 222 לחוק המעצרים החדש, במאגר החקיקה של הכנסת:

- דורשות הסכמה של אדם מתאים לערוב לעמידת המפוקח בתנאי הערובה.⁵⁹
 - קובעות אפשרות להתנות את הכניסה לפיקוח אלקטרוני בקיום תכנית לליווי סוציאלי של המפוקח.⁶⁰
 - מסמיכות קצין משטרה בכיר לקבוע כי לא ניתן להפעיל את הפיקוח האלקטרוני מטעמים של סכנה לפגיעה בביטחון הנפש, ומונעות מבית המשפט לפעול בניגוד לחוות דעתו אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו.⁶¹
 - מחייבת את השר לביטחון פנים, בהסכמת שר האוצר, בהתייעצות עם שר המשפטים ובאישור ועדה משותפת לוועדת המדע והטכנולוגיה ולוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע מכסה מרבית של מפוקחים שניתן לפקח עליהם בבת אחת.⁶²
 - קובעות מנגנון מנהלי להפסקת הפיקוח האלקטרוני אם וכאשר המפוקח מפר את תנאי הפיקוח, בכפוף לזכות שימוע.⁶³
 - מחייבות את השר לדווח לוועדה המשותפת האמורה מדי שנה, למשך שלוש שנים, על מספר המפוקחים שכלפיהם הופעלה הסמכות להפסקת הפיקוח.⁶⁴
- הצעת החוק שבגינה נכתב מסמך זה מבקשת להרחיב את יריעת הפיקוח האלקטרוני, ולאפשר את הטלתו גם על מי שהוצא נגדו צו הגנה על פי החוק למניעת אלימות במשפחה.⁶⁵ בנוסף לפיקוח האלקטרוני על המפוקח, על פי הצעת החוק יוכל בית המשפט גם להורות על התקנת אמצעי פיקוח אלקטרוני על בן המשפחה המוגן מתוקף צו ההגנה, אם הסכים לכך מפורשות, לשם יצירת בקרה דו-סיטרית משולבת על הרחקת המפוקח מן המוגן.⁶⁶
- על פי דברי ההסבר להצעת החוק, פיקוח אלקטרוני עדיף הן לחשודים - כחלופה לכליאתם או להגבלת תנועתם, הן למתלוננות - כחלופה לשהייתן במקלטים לנשים מוכות, והן למדינה - שתחסוך את הצורך בהפעלת המקלטים. באמצעות הפיקוח האלקטרוני בכלל והפיקוח הדו-סיטרי בפרט, אין המפוקח נדרש להימנע מתנועה חופשית כל עוד הוא איננו נכנס למרחב האסור סביב מקום הימצאו של המוגן, כפי שנקבע על ידי בית המשפט. היתרון בפיקוח הדו-סיטרי הוא בכך שאם המפוקח מפר את הצו תקבל

<http://main.knesset.gov.il/Activity/Legislation/Laws/Pages/LawPrimary.aspx?t=lawlaws&st=lawlaws&lawite.mid=2001118>

⁵⁹ סעיף 22ד(2) ו-22ה, ש.ס.

⁶⁰ סעיף 22ב(4), ש.ס.

⁶¹ סעיף 22ב(ד), ש.ס.

⁶² סעיף 22ב, ש.ס.

⁶³ סעיף 22ח ו-22ט, ש.ס.

⁶⁴ סעיף 22ג, ש.ס.

⁶⁵ חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991, ספר החוקים 1352, י"ג בניסן התשנ"א, 28 במרס 1991, עמ' 138, סעיף 2 - 12. ראו, במאגר החקיקה של הכנסת: http://fs.knesset.gov.il/12/law/12_Isr_211805.PDF.

⁶⁶ סעיף 1א2(ג) לחוק למניעת אלימות במשפחה כנוסחו בהצעת החוק.

המתלוננת התרעה אוטומטית על כך, דבר המגביר את תחושת הביטחון של המתלוננת ומאפשר לה להזעיק עזרה לעת הצורך.⁶⁷

4. ארה"ב

בארה"ב, שהיא גם המדינה הראשונה שבה נעשה שימוש בפיקוח האלקטרוני הרגיל במערכת הפלילית, התרחב בשנים האחרונות השימוש בפיקוח האלקטרוני גם למניעת אלימות במשפחה ואכיפת צווי הגנה. עד שנת 2012 נחקקה חקיקה לקביעת פיקוח אלקטרוני למניעת אלימות במשפחה בכארבע-עשרה ממדינותיה של ארה"ב.⁶⁸ ברוב המדינות נחקקו החוקים האמורים רק בעשור האחרון, אך מדינת וושינגטון הקדימה לעשות כן כבר בשנת 1994. יוטה ולואיזיאנה חוקקו חוקים דומים בשנת 2002 ו-2003, בהתאמה.

יש התולים את התגברות החקיקה בעניין בשנים האחרונות במאמצי קרן סינטיה בישוף, אשר נוסדה לזכרה של סינדי בישוף, סוכנת נדל"ן משיקגו, שנרצחה בשנת 2008 בידי בן זוגה לשעבר.⁶⁹ בישוף דיווחה למשטרה על ההפרות החוזרות והנשנות של צווי ההגנה שהוציאה נגדו ואף הרבתה לבקש מבתי המשפט סעדים נגדו, אך לאחר שהשתחרר מאישפוז פסיכיאטרי בן חודשיים הוא הגיע למקום עבודתה, רצח אותה ביציאתה ממנו ומייד לאחר מכן התאבד.⁷⁰

דף הבית של הקרן עוקב אחר הליכי החקיקה לשימוש בפיקוח אלקטרוני למניעת אלימות במשפחה במדינות השונות של ארה"ב,⁷¹ ועולה ממנו כי כיום קיימת חקיקה בעניין ב-23 ממדינותיה של ארה"ב.⁷² וכי בעוד 11 מדינות קיימות יוזמות חקיקה בעניין, אשר טרם הבשילו.

⁶⁷ יש לציין כי בשונה מן החוק לפיקוח אלקטרוני על עצורים ואסירים, הצעת החוק מחייבת דיווח שנתי לוועדה משותפת לוועדת המדע והטכנולוגיה ולוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת על מספר המפוקחים, מבלי להגביל זאת למשך שלוש שנים. סעיף 4א2 לחוק למניעת אלימות במשפחה כנוסחו בהצעת החוק. ראו לעיל, הטקסט הצמוד להערת שוליים 64.

⁶⁸ Hannah Brenner, "Transcending the Criminal Law's One Size Fits All Response to Domestic Violence", 19 *William & Mary Journal of Women and the Law* (2012 – 2013) 301 – 351, בעמ' 341 – 344, וטבלה בעמ' 344. ראו, באתר האינטרנט Digital Commons:

<http://digitalcommons.law.msu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1496&context=facpubs>. וראו עוד, באתר האינטרנט של ה-National Council of Juvenile and Family Court Judges (NCJFCJ), *Legislative Update*, Volume 14, בעמ' 6 – 7:

http://www.ncjfcj.org/sites/default/files/legislative_update_08.pdf. כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

⁶⁹ ראו, באתר האינטרנט של המרכז לצדק לנשים מוכות – Battered Women's Justice Project, Blair Gilbert, *Promising Practice: GPS Monitoring for Violators of Protection Orders*, National Center on Protection Orders and Full Faith and Credit, September 3rd, 2014:

http://www.bwjp.org/assets/documents/pdfs/promising_practice_gps_monitoring_for_violators_of_protection_orders.pdf. כניסה אחרונה: 22 בנובמבר 2015.

⁷⁰ Emma Graves Fitzsimmons and Monique Garcia, "Realtor Killed in Apparent Murder-Suicide in Elmhurst", *The Chicago Tribune*, March 9th, 2008. ראו, באתר האינטרנט של ה-Chicago Tribune:

http://articles.chicagotribune.com/2008-03-09/news/0803080553_1_murder-suicide-realtor-elmhurst; באתר האינטרנט של ה-National Public Radio (NPR), Illinois Eyes GPS Use in Tracking Restraining Orders:

<http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=89318803>; באתר האינטרנט של ה-Council of State Governments (CSG), *Stateline*, September 2008, Victims, <http://www.csg.org/knowledgecenter/docs/pubsafety/Stateline-DVArticle4.pdf>. כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

⁷¹ אתר הבית של ה-Cynthia L. Bischof Memorial Foundation: <http://www.cindysmemorial.org>.

באופן כללי ניתן לומר כי החקיקה בכל המדינות שנסקרו בארה"ב מאפשרת לבתי המשפט להטיל פיקוח אלקטרוני במקרים המתאימים, אך איננה מחייבת אותם לעשות כן. חריג לכך הינו מדינת ארקנסו, בה מורשע בהפרת צו הגנה חייב להיות מפוקח, למשך ארבעה חודשים לפחות. מאפיין בולט של החקיקה במדינות שנסקרו הוא כי בהרבה מן המקרים זו באה לאחר מקרי רצח בולטים של נשים במדינה ולעתים תוך שתדלנות של בני משפחותיהן. בחלק מהמקרים החוקים אף נקראים על שם הנרצחות.

תחולת הפיקוח במדינות השונות נעה בין הטלת הפיקוח על מפרי צווי הגנה, או נאשמים בכך, נאשמים באלימות המשוחררים טרם משפט או כאמצעי לאכיפת צווי הגנה אף ללא הפרה קודמת. ברוב המדינות שנסקרו הפיקוח הוא פיקוח דו-סטרי, אשר מופעל בכניסתו של המפוקח לאזורים אסורים. במדינת מישיגן הקורבן תקבל התרעה גם על קירבה אקראית של המפוקח אליה. כך גם במדינת קונטיקט, אשר בה המערכת אף יוצרת מידרג של התרעות לפי מידת הקירבה הגיאוגרפית של המפוקח לקורבן. ברוב המדינות שנסקרו עלויות הפיקוח אמורות לחול על המפוקח, על בסיס יכולתו הכלכלית, אך מתברר כי רוב המפוקחים אינם מסוגלים לעמוד בכך.

מאפיין בולט נוסף העולה בסקירה הוא כי בחלק מן המדינות קיימת הסתייגות לא מבוטלת מן הפיקוח האלקטרוני. בחלק מן המקרים החקיקה בוטלה, הוטל עליה וטו, או שזו לא יושמה מסיבות תקציביות, טכנולוגיות ואחרות. בכמה מדינות הפיקוח האלקטרוני נעשה במסגרת תוכניות נסיוניות, שמטרתן לבחון את תועלתו ואת השלכותיו.

להלן נסקור את הסדרי החקיקה הקיימים בארה"ב בעניין זה במדינות: אוהיו, אוקלהומה, אילינוי, אינדיאנה, אלסקה, ארקנסו, הוואי, וושינגטון, מיין, מישיגן, ניו-ג'רזי, קונטיקט, קליפורניה וקנטקי, אשר בהן מצאנו חידוש או עניין מיוחד. בשאר המדינות בארה"ב עדיין אין חקיקה בעניין, או שהסדרים הנהוגים בהן דומים במהותם לאלה שנסקרו.

4.1. אוהיו

בשנת 2008 נחקק באוהיו חוק המאפשר לעותרים לבית המשפט לקבל צו הגנה בגין הטורדה מאיימת (stalking) או עבירות מין, ולכלול בין הסעדים המבוקשים מבית המשפט בקשה להטיל על המשיב

וראו עוד, Recommendations For Model GPS Monitoring Legislation

Diane L. Rosenfeld, "Correlative Rights and the Boundaries of Freedom: Protecting the Civil Rights of Endangered Women", *Harvard Civil Rights – Civil Liberties Law Review* 43 (2008) 257 – 266 בעמ' 266

http://www.law.harvard.edu/students/orgs/crcl/vol43_1/257-266.pdf. כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

⁷² יש לציין כי המידע באתר איננו מדויק לגמרי, אך יש בו כדי לתת אינדיקציה והבנה של התמונה הכוללת בעניין. כך למשל, מוצגת אלסקה כמדינה שבה התקבלה חקיקה בעניין, בעוד שבפועל הצעת החוק שהוגשה בעניין בתחילת שנת 2013 טרם התקבלה. ראו להלן פרק 4.5. וראו עוד, באתר האינטרנט של ה-National Criminal Justice Reference Service (NCJRS) של ממשלת ארה"ב, Edna Erez, Peter R. Ibarra, William Bales and Oren M. Gur, *GPS Technologies and Domestic Violence: An Evaluation Study: A Report Submitted to the National Institute of Justice* (Washington DC, 2012), בעמ' x, בעמ' 1 ובה"ש 2 בעמ' 209.

<https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/238910.pdf>. כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

הכנסת

תחום חקיקה ומחקר משפטי

פיקוח אלקטרוני,⁷³ על בסיס הטענה כי בכל עת שלפני הגשת הבקשה הנאשם התנהג באופן שהיה גורם לאדם סביר להאמין כי בריאותו, רווחתו או ביטחונו של האדם שהגנתו מבוקשת היו בסכנה, תיאור של אופי ההתנהגות האמורה והיקפה והטענה כי המשיב ממשיך להוות סכנה לאותו אדם.⁷⁴

לאחר דיון בבית המשפט, אם בית משפט הדן בבקשה כאמור, או בית משפט על דעת עצמו, מוצא ראיות ברורות ומשכנעות כי המבקש האמין באופן סביר כי התנהגותו של המשיב בכל עת שלפני הגשת הבקשה סיכנה את בריאותו, רווחתו או ביטחונו של הטעון הגנה, וכי המשיב ממשיך להיות סכנה לאותו אדם, **רשאי בית המשפט להורות כי המשיב יפוקח בפיקוח אלקטרוני**, למשך הזמן ובתנאים שבית המשפט יקבע כראויים. הפיקוח האלקטרוני יוטל בנוסף לכל סעד אחר הניתן למבקש.⁷⁵

אם בית המשפט מטיל על המשיב פיקוח אלקטרוני על פי סעיף זה, בית המשפט יורה למשרד השריף או לכל רשות אכיפתית מתאימה, להתקין את המכשיר ולפקח על המשיב. **אלא אם כן בית המשפט קובע כי המשיב חסר אמצעים (indigent) הוא יחייב את המשיב לשלם את עלויות ההתקנה והפיקוח.** אם בית המשפט קובע כי המשיב חסר אמצעים, ובכפוף לסכום המרבי על פי הכללים שקבע היועץ המשפטי של מדינת אוהיו,⁷⁶ העלויות האמורות ישולמו על ידי "קרן הפיצויים לנפגעי עבירות אלימות" של המדינה.⁷⁷ הסכום המרבי שתשלם הקרן לצורך פיקוח אלקטרוני על פי סעיף זה וסעיפים אחרים לא יעלה על \$300,000 בשנה.⁷⁸

החוק של אוהיו קובע עוד, כי ניתן להורות על פיקוח אלקטרוני גם על י שהפרו צו הגנה, וזאת בנוסף לכל עונש אחר שבית משפט רשאי להטיל בגין הפרת צו הגנה. במקרה זה רשאי בית המשפט להורות כי המפר יפוקח בפיקוח אלקטרוני על ידי רשות אכיפתית שיקבע בית המשפט, למשך תקופה שלא תעלה על חמש שנים, וחלות הוראות דומות לאלה האמורות לעיל בעניין תשלום עבור העלויות הכרוכות

⁷³ להגדרה המשפטית של "פיקוח אלקטרוני" באוהיו ראו שם, Ohio Revised Code, Title XXIX – Crimes, Procedure, Chapter 2929 - Penalties and Sentencing, Section 2929.01 - Penalties and Sentencing, General Definitions § 2929.01(TT)(UU) : <http://codes.ohio.gov/orc/2929.01>. כניסה אחרונה: 8 בדצמבר 2015.

⁷⁴ Ohio Revised Code, Title XXIX – Crimes, Procedure, Chapter 2903 – Homicide and Assault, Section § 2903.214(C)(2), 2903.214 – Petition for Protection Order in Menacing by Stalking Cases

Ohio Revised Code, Title XXI – Courts, Probate, Juvenile, וראו עוד, <http://codes.ohio.gov/orc/2903.214> § 2151.34(C)(2)(b), Chapter 2151 – Juvenile Court, Section 2151.34 - Protection Order Against a Minor Ohio Legislative Service ה- ; <http://codes.ohio.gov/orc/2151.34> : (E)(1)(b), (N) Commission : <http://www.lsc.ohio.gov/analyses127/08-hb471-127.pdf>. כניסה אחרונה: 8 בדצמבר 2015.

⁷⁵ שם, § 2903.214(E)(1)(b).

⁷⁶ ראו שם, § 2903.214(N)(2).

⁷⁷ הקרן הוקמה בחקיקה. ראו, במאגר החקיקה של מדינת אוהיו, Ohio Revised Code, Title XXVII – Courts, General :Provisions, Special Remedies, Chapter 2743 – Court of Claims, Section 2743.1919 - Reparations Fund <http://codes.ohio.gov/orc/2743.191>. על מטרות הקרן ופעילותה ושירותי הסיוע לנפגעי עבירה באוהיו בכלל ראו, באתר האינטרנט של היועץ המשפטי של מדינת אוהיו, Crime Victim Services, <http://www.ohioattorneygeneral.gov/About-AG/Organizational-Structure/Crime-Victim-Services>.

כניסה אחרונה: 8 בדצמבר 2015.

⁷⁸ ראו שם, § 2903.214(N)(1).

בפיקוח. הסכום הכולל המשולם מן הקרן לצורך פיקוח אלקטרוני על פי סעיף זה וסעיפים אחרים לא יעלה על \$300,000 בשנה.⁷⁹

כאמור, הוראות החוק חלות על עבירות עיקוב ועבירות מין. אך נראה כי בפועל, ניתן להפעיל את הוראות החוק, רובן ככולן, גם במקרים של אלימות במשפחה,⁸⁰ בשל ההגדרה הרחבה של עבירת העיקוב במדינת אוהיו, שהיא: כל דפוס התנהגות אשר הנוהג בה יודע שהיא **גורמת לאדם אחר להאמין כי ייגרם לו נזק גופני או מצוקה נפשית.**⁸¹

4.2. אוקלהומה

החקיקה במדינת אוקלהומה מאפשרת כיום פיקוח אלקטרוני **דו-סיטרי**. החוק קובע כי על בית המשפט לשקול את שלומם של קורבנות לכאורה של אלימות במשפחה ועבירות נוספות, בטרם **שחרורו של נאשם בערבות.**⁸² לאחר ששקל זאת וכדי להבטיח את שלום הקורבנות, רשאי בית המשפט לתת צו חירום להגנה עליהם, אשר ישאר בתוקפו עד לסיום ההליכים נגדו או עד שיורה זאת בית המשפט. בהקשר לכל צו הגנה כאמור, רשאי בית המשפט לצוות על הנאשם לעשות שימוש במכשיר פיקוח GPS אקטיבי (an active, real-time, twenty-four-hour Global Positioning System (GPS) monitoring device),⁸³ למשך תקופה שיראה לנכון.

לבקשת הקורבן, רשאי בית המשפט להרשות לו לעקוב אחר מיקומו של הנאשם. מעקב זה יוגבל ליכולתו לבדוק, באמצעות מחשב או מכשיר סלולארי, האם הנאשם נמצא בטווח המרחק הקבוע מן המקומות שנקבעו, מלבד במקום מגוריו או עבודתו של הנאשם, או לקבל אות באמצעות מחשב או מכשיר סלולארי, אם הנאשם נמצא בתוך טווח מרחק שנקבע ממקום הימצאו של הקורבן.

בית המשפט יבחן צו כאמור מדי שנה, על מנת לקבוע האם הצורך בפיקוח עומד בעינו. בטרם יורה על פיקוח באמצעות GPS, יבחן בית המשפט האם לנאשם ישנו **עבר המלמד על כוונה לפגוע בקורבן,** כגון

⁷⁹ Ohio Revised Code, Title XXIX – Crimes, Procedure, Chapter 2919 – Offences Against the Family, Section 2919.27 – Violating Protection Order, § 2919.27(B)(5). ראו, במאגר החקיקה של מדינת אוהיו: <http://codes.ohio.gov/orc/2919.27>. כניסה אחרונה: 8 בדצמבר 2015.

⁸⁰ ראו עוד: http://www.mcoho.org/Prosecutor/docs/Adult_Protection_Order_Comparison_Table.pdf. כניסה אחרונה: 8 בדצמבר 2015.

⁸¹ Ohio Revised Code, Title XXIX – Crimes, Procedure, Chapter 2903 – Homicide and Assault, Section 2903.211 – Menacing by Stalking, § 2903.211(A)(1), (2). ראו, במאגר החקיקה של מדינת אוהיו: <http://codes.ohio.gov/orc/2903.211>. להגדרה המשפטית של עבירות מין, ראו: Chapter 2950 – Sexual Predators, Habitual Sex Offenders, Sexually Oriented Offenders, Section 2950.01 – Sexual Predators, Habitual Sex Offenders, Sexually Oriented Offender, Definition, § 2950.01(A). <http://codes.ohio.gov/orc/2950.01>. כניסה אחרונה: 8 בדצמבר 2015.

⁸² יש לציין כי במדינות רבות בארה"ב החוק מחייב את המשטרה לעצור אדם הנאשם באלימות במשפחה, בכל מקרה בו יש אפשרות סבירה שטענת הקורבן נכונה. בעניין זה ראו למשל, באתר האינטרנט Digital Commons: Hannah Brenner, "Transcending the Criminal Law's One Size Fits All Response to Domestic Violence", 19 *William & Mary Journal of Women and the Law* (2012 – 2013) 301 – 351, בעמ' 316 – 319.

<http://digitalcommons.law.msu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1496&context=facpubs>

כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

⁸³ כלומר, כזה שפועל באופן רצוף ותמידי, ועוקב אחר כל תנועותיו של המפוקח. על ההבחנה בין פיקוח אלקטרוני אקטיבי לפיקוח פסיבי ראו למשל, באתר האינטרנט של קרן סינטיה בישוף, Types of GPS Monitoring.

http://www.cindysmemorial.org/?page_id=278. כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

הרשעות קודמות באלימות במשפחה או כל עבירה אלימה אחרת. בית המשפט רשאי להורות לנאשם לשאת בעלויות המכשיר והפיקוח.⁸⁴

בנוסף לכך, בסעיף הקובע את **הסנקציות על הפרתם של צווי הגנה** נקבע, בין היתר, כי בנוסף לכל סנקציה אחרת רשאי בית המשפט לחייב את הנאשם להיות מפקח במכשיר פיקוח GPS. בית המשפט רשאי להורות לנאשם לשאת בעלויות המכשיר והפיקוח.⁸⁵

הוראה נוספת בחוקי מדינת אוקלהומה אוסרת שחרור עצורים טרם משפט, כאשר הם נאשמים בשורה ארוכה של עבירות אלימות או מסוכנות, וביניהן אלימות במשפחה.⁸⁶ כחריג לכך נקבע כי אלה יוכלו להשתחרר על פי הוראת שופט, אשר רשאי לחייבם בפיקוח אלקטרוני. בית המשפט רשאי לחייבם בהוצאות הפיקוח.⁸⁷

4.3. אילינוי

ארבעה חודשים לאחר הירצחה של סינדי בישוף נחקק במדינת אילינוי "חוק סינדי בישוף",⁸⁸ המאפשר אף הוא פיקוח אלקטרוני דו-סיטרי ("תוכנית פיקוח לעבירות אלימות במשפחה - Domestic Violence Surveillance Program). החוק קובע כי כאשר רשות ממשלתית או בית משפט מורים על פיקוח אלקטרוני **כתנאי לשיחרור ממאסר על הפרת צו הגנה**, או כתנאי לשיחרור **בערבות לנאשם בהפרת צו הגנה**, על הרשות המפקחת לעשות שימוש בטכנולוגיית GPS הטובה ביותר הקיימת לעקוב אחרי העבריינים. לטכנולוגיה זו נדרשת להיות יכולות **אינטראקטיביות מיידיות** (real-time and interactive capabilities) אשר יענו על המטרות הבאות:

- יידוע מיידי לרשות המפקחת על הפרת איסור כניסה.
- יידוע העבריין אודות ההפרה.

⁸⁴ Oklahoma Statutes 2014, Title 22 - Criminal Procedure, § 22-60.17 - Consideration of Certain Victims' Safety Prior to Release of Defendant on Bond, Emergency Protective and Restraining Orders, GPS Monitoring. ראו, באתר האינטרנט Justia:

<http://law.justia.com/codes/oklahoma/2014/title-22/section-22-60.17>. כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

⁸⁵ שם, §22-60.6 - Violation of Ex Parte or Final Protective Order or Foreign Protective Order, Penalties, §22-60.6(I): <http://law.justia.com/codes/oklahoma/2014/title-22/section-22-60.6>.

כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

⁸⁶ שם, §22-1105.3 - Pretrial Release Act - Pretrial Release Programs, Persons Eligible, Minimum Criteria, §22-1105.3(C): <http://law.justia.com/codes/oklahoma/2014/title-22/section-22-1105.3>.

כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

שם, §22-1105.3(C).

⁸⁷ ראו, באתר האינטרנט של מדינת אילינוי, Public Act 095-0773:

<http://www.ilga.gov/legislation/publicacts/95/PDF/095-0773.pdf>;

Illinois Government News Network, Governor Blagojevich Signs Legislation to Increase Protections for Domestic Violence Victims:

<http://www3.illinois.gov/PressReleases/ShowPressRelease.cfm?SubjectID=3&RecNum=7039>

כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

- תקשורת בין הרשות המפקחת, רשויות האכיפה והקורבן, אודות ההפרה.⁸⁹

החוק נכנס לתוקפו בתחילת שנת 2009. על שירות המבחן של אילינוי הוטל לגבש סטנדרטים ליישום תוכנית הפיקוח לעבירות אלימות במשפחה, לרבות בדבר רכישת ציוד ושירותים אחרים ליישום התוכנית, ופיתוח סטנדרטים אחידים להפעלת התוכנית באמצעות שירותי מבחן אזוריים (County Probation Departments), ולאיסוף מידע לצורך הערכת התועלת והעלות של התוכנית.⁹⁰

בנוסף לכל סנקציה המוטלת על הרשעה בהפרת צו הגנה, יוטל גם קנס כספי שלא יפחת מ-\$200.⁹¹ בנוסף על כך, יוטל על אדם המורשע או מואשם בהפרת צו הגנה כאמור לעיל, תשלום נוסף לכיסוי הוצאות הציוד והשירותים הנדרשים להפעלת הפיקוח האלקטרוני. אם בית המשפט מוצא כי הטלת תשלום זה על המפוקח יטיל נטל לא ראוי **על הקורבן**, הוא רשאי להפחית או לוותר עליו.⁹² בית המשפט גם יורה כי אסור לנאשם לעשות שימוש בכספי הקורבן לכיסוי התשלום האמור.⁹³

לאחר רצח אישה נוספת בידי בן-זוגה לשעבר בשנת 2013,⁹⁴ הביאה משפחתה של דיאנה קפהרט לחקיקת "חוק דיאנה" באוגוסט 2014.⁹⁵ החוק, אשר נכנס לתוקפו בתחילת שנת 2015, מאפשר **הטלת פיקוח אלקטרוני על נאשמים בעבירות אלימות, ללא קשר למתן צו הגנה וחשש מהפרתו**. בית המשפט רשאי להורות למשיב לעבור **הערכת מסוכנות**, ועל בסיסה להורות על חיובו בפיקוח אלקטרוני כתנאי לשחרור

⁸⁹ Illinois Compiled Statutes, Chapter 730 - Corrections, Act 5 - Unified Code of Corrections, Chapter V - Sentencing, Article 8A - Electronic Home Detention Law, § 5-8A-7 - Domestic Violence Surveillance Program. ראו, באתר החקיקה של האסיפה הכללית של אילינוי:

<http://www.ilga.gov/legislation/ilcs/fulltext.asp?DocName=073000050K5-8A-7>

כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

⁹⁰ שם, § 5-110-15(1), Article 9 – Fines, § 5-110-15 – Protective Order Violation Fees

כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015. <http://www.ilga.gov/legislation/ilcs/ilcs3.asp?ActID=2001&ChapterID=55>

⁹¹ שם, § 5-9-1.16(a), Article 9 – Fines, § 5-9-1.16 – Protective Order Violation Fees

<http://www.ilga.gov/legislation/ilcs/fulltext.asp?DocName=073000050K5-9-1.16>

כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

⁹² Mary Ann Scholl, "GPS Monitoring May Cause Orwell to Turn in His Grave, But Will It Escape Constitutional Challenges? A Look at GPS Monitoring of Domestic Violence Offenders in Illinois", *John Marshall Law Review* 43 (2010) 845 – 868 בעמ' 858 – 860. <http://repository.jmls.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1096&context=lawreview>

כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

⁹³ שם, § 5-9-1.16(c).

⁹⁴ Lisa Black, Family of Illinois Murder Victim Seeks Monitoring Law, *The Chicago Tribune*, December 15th, 2013. ראו, באתר האינטרנט של ה-Chicago Tribune: http://articles.chicagotribune.com/2013-12-15/news/ct-domestic-violence-bill-met-20131215_1_diane-kephart-ex-girlfriend-protective-order

כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

⁹⁵ Illinois Government News Network, Governor Quinn Signs Law to Protect Survivors of Domestic Violence: "Diane's Law" Expands Monitoring of Domestic Abusers : Released on Bail

<http://www3.illinois.gov/PressReleases/ShowPressRelease.cfm?SubjectID=2&RecNum=12540>

כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

בערבות. על בית המשפט לנמק את החלטתו בעניין. הוצאות הפיקוח יכוסו באמצעות כספי הערבות אשר הוטלו על הנאשם.⁹⁶

4.4. אינדיאנה

בשנת 2010 נחקק במדינת אינדיאנה חוק המסמיך את בתי המשפט לדרוש פיקוח אלקטרוני **כתנאי לשיחרור בערבות** של נאשם בעבירת אלימות במשפחה. בית המשפט גם רשאי לחייבו לשאת בכל עלות הקשורה בכך.⁹⁷

כאשר בית המשפט מוצא **שצו הגנה הופר**, רשאי בית המשפט לחייב את המשיב:⁹⁸

1. לשאת מכשיר מעקב בטכנולוגיית GPS. וכן,

2. לאסור עליו להיכנס או להתקרב למקומות מסויימים בהם העותר עשוי להימצא.

במידת האפשר, יחייב בית המשפט את המשיב לשאת **מכשיר המאפשר מתן התרעה לקורבן**.⁹⁹

בית המשפט **רשאי להתיר לקורבן, לעותר, לאדם אחר או לארגון לשאת בעלויות** הקשורות בשימוש במכשיר מעקב כאמור.¹⁰⁰

⁹⁶ Illinois Compiled Statutes, Chapter 725 – Criminal Procedure, Act 5 – Code of Criminal Procedure of 1963, Title 3 – Proceedings After Arrest, Article 110 - Bail, § 5-110-5 - Sec. 110-5. Determining the Amount of Bail and Conditions of Release. ראו, באתר החקיקה של האסיפה הכללית של מדינת אילינוי:

<http://www.ilga.gov/legislation/ilcs/fulltext.asp?DocName=072500050K110-5>. וראו עוד:

<http://www.ilga.gov/legislation/BillStatus.asp?DocTypeID=HB&DocNum=3744&GAID=12&SessionID=85>

&LegID=77461. כניסה אחרונה: 23 בנובמבר 2015.

⁹⁷ Indiana Code, Title 35 – Criminal Law and Procedure, Article 33 - Preliminary Proceedings, Chapter 8 – Bail and Bail Procedure, Section 11 - Authority to Require that Persons Charged with a Crime of Domestic Violence to Wear a GPS Device; Liability for Costs. ראו, באתר האינטרנט של האסיפה הכללית של אינדיאנה:

<http://iga.in.gov/legislative/laws/2015/ic/titles/035/articles/033/chapters/008/#section-11>

כניסה אחרונה: 24 בנובמבר 2015.

⁹⁸ Indiana Code, Title 34 – Civil Law and Procedure, Article 26 – Special Proceedings: Injunctions and Restraining Orders, Chapter 5 – Indiana Civil Protection Order Act, Section 9 - Ex Parte Orders; Relief after Notice and Hearing; Duties of Issuing Court; Effective Dates; Burden of Proof; Superseding Orders; Presumptions § 34-26-5-9(i), ראו, באתר האינטרנט של האסיפה הכללית של אינדיאנה:

<http://iga.in.gov/legislative/laws/2015/ic/titles/034/articles/026/chapters/005/#section-9>

כניסה אחרונה: 24 בנובמבר 2015.

⁹⁹ שם.

¹⁰⁰ שם, § 34-26-5-9(j).

יש לציין כי בפרסום של מערכת בתי המשפט של אינדיאנה נאמר, כי לאחר יידוע המשיב ועריכת שימוע לבקשת עותר המבקש צו הגנה, רשאי בית המשפט להטיל על המשיב פיקוח אלקטרוני ולחייבו בעלויות הפיקוח. ראו, באתר האינטרנט של מערכת בתי המשפט באינדיאנה, Chapter 14 – Protection Orders, בעמ' 6:

<http://www.in.gov/judiciary/admin/files/pubs-trial-court-14-protection-orders.pdf>

וראו עוד, באתר האינטרנט של ה-John Howard Society of Alberta, *Electronic (Radio Frequency) and GPS Monitored Community Based Supervision Programs*, John Howard Society of Alberta 2006, בעמ' 6 ובעמ' 20:

<http://www.johnhoward.ab.ca/pub/pdf/monitorupdate.pdf>. כניסה אחרונה: 24 בנובמבר 2015.

4.5. אלסקה¹⁰¹

באלסקה, נעשה שימוש בפיקוח אלקטרוני כחלופת מאסר.¹⁰² החוק קובע כי אדם המרצה עונש על עבירות אלימות במשפחה איננו זכאי לכך.¹⁰³ ניתן לחייב את המפוקח בעלויות הפיקוח, כולן או חלקן, אך רק אם משאביו הכלכליים מאפשרים זאת.¹⁰⁴

בתחילת שנת 2013 הוגשה באלסקה הצעת חוק שביקשה לקבוע כי צווי הגנה יוכלו לכלול פיקוח אלקטרוני של המשיב.¹⁰⁵ ההצעה טרם התקבלה.¹⁰⁶

4.6. ארקנסו

בשנת 2009 נחקק בארקנסו חוק המאפשר לבתי המשפט להתנות את שחרורם של נאשמים בהפרת צווי הגנה בחיובם להימצא תחת פיקוח אלקטרוני, על חשבונם, עד לסיום ההליכים נגדם.¹⁰⁷ בית המשפט בעל הסמכות באישום רשאי לפטור אותם מכך לפני סיום ההליכים.¹⁰⁸

אדם שהורשע בהפרת צו הגנה יחוייב להימצא תחת פיקוח אלקטרוני, על חשבונם, כחלק מגזר דינו. זאת למשך ארבעה חודשים לפחות ועד למקסימום של שנה.¹⁰⁹

¹⁰¹ ראו לעיל, הערה 72.

¹⁰² Natasha Alladina, "The Use of Electronic Monitoring in the Alaska Justice System: A Practical Yet Incomplete Alternative to Incarceration", *Alaska Law Review* 28:1 (2011) 126 – 160, בעמ' 135 – 136. ראו, באתר האינטרנט של אוניברסיטת דיוק:

<http://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1028&context=alr>

כניסה אחרונה: 24 בנובמבר 2015.

¹⁰³ Alaska Statutes, Title 33 – Probation, Prisons, Pardons and Prisoners, Chapter 33.30 – Prison Facilities and Prisoners, Article 02 – Commitments, Programs and Furloughs, Section 33.30.061 - Commissioner to Designate Facility. ראו, באתר האינטרנט של בתי המחוקקים של אלסקה:

<http://www.legis.state.ak.us/basis/statutes.asp#33.30.061> כניסה אחרונה: 24 בנובמבר 2015.

¹⁰⁴ שם, Section 33.30.065 - Service of Sentence by Electronic Monitoring, § 33.30.065(d). ראו, באתר האינטרנט של בתי המחוקקים של אלסקה: <http://www.legis.state.ak.us/basis/statutes.asp#33.30.065>.

כניסה אחרונה: 24 בנובמבר 2015.

וראו עוד, § 33.30.065(a).

¹⁰⁵ Senate Bill No. 22, Introduced: January 16th, 2013, Referred: Judiciary, Finance, בעמ' 13 ו-15. ראו, באתר האינטרנט של בתי המחוקקים של אלסקה: <http://www.legis.state.ak.us/PDF/28/Bills/SB0022A.pdf>.

כניסה אחרונה: 24 בנובמבר 2015.

¹⁰⁶ ראו, באתר האינטרנט של ה-Alaska, Cynthia L. Bishof Memorial foundation:

http://www.cindysmemorial.org/?page_id=944 כניסה אחרונה: 24 בנובמבר 2015.

¹⁰⁷ Arkansas Code, Title 9 - Family Law, Subtitle 2 - Domestic Relations, Chapter 15 - Domestic Abuse Act, Subchapter 2 - Judicial Proceedings, § 9-15-217 - Order of Protection, Violations; Domestic Violence: Justia האינטרנט: § 9-15-217(a)(1)(A), (B), Surveillance Program, Global Positioning Devices. ראו באתר האינטרנט:

<http://law.justia.com/codes/arkansas/2012/title-9/subtitle-2/chapter-15/subchapter-2/section-9-15-217>

כניסה אחרונה: 26 בנובמבר 2015.

¹⁰⁸ שם, § 9-15-217(a)(2).

¹⁰⁹ שם, § 9-15-217(b).

פיקוח אלקטרוני פירושו טכנולוגיית מעקב אקטיבי,¹¹⁰ במכשיר יחיד המותקן או מחובר לאדם, אשר מודיע מיידית לרשות המפקחת על הפרת תנאי המרחק או המקום אשר הוטלו על הנאשם, ואשר עשוי לכלול טכנולוגיה אשר:¹¹¹

1. מודיעה מיידית לקורבן על כל הפרה.
2. מאפשרת למפקחים לשוחח עם הנאשם.
3. מפעילה אזעקה רועשת להתריע בפני הקורבן הפוטנציאלי על הימצאותו של העבריין במקום שנאסר עליו.
4. חסינה מפני מים.
5. ניתנת למעקב באמצעות לווין ובאמצעות טריאנגולציה סלולארית.

4.7. הוואי

בשנת 2008 נחקק בהוואי חוק המאפשר הטלת פיקוח אלקטרוני על מפרי צווי הגנה.¹¹² החוק קובע כי בנוסף לכל סנקציה אחרת שבית משפט רשאי להטיל על המפר כתנאי לשחרורו, כאשר הנאשם יודע את מקום מגוריו, עבודתו או לימודיו של הצד המוגן, רשאי בית המשפט לקבוע אזורים גיאוגרפיים שכניסת הנאשם אליהם אסורה (court-defined geographic exclusion zones), לרבות האזורים שסביב מקום מגוריו, עבודתו או לימודיו של הצד המוגן, ולצוות על הנאשם להרכיב מכשיר למעקב באמצעות טכנולוגיית GPS, המשדר ומתעד את מיקומו של הנאשם. אם הנאשם יכנס למקומות אלה, מיקומו ישודר מיידית לצד המוגן ולמשטרה בכל דרך מתאימה, לרבות טלפון, ביפר אלקטרוני או מכשיר איתור. המיכשור והפיקוח ינוהלו על ידי בית המשפט. אם בית משפט מוצא שהנאשם נכנס לאזור מן האזורים האסורים עליו, הוא יבטל את השיחרור על תנאי, והנאשם ייקנס, ייאסר או שניהם, על פי סעיף זה. על בסיס יכולתו לשאת זאת, רשאי בית המשפט גם לחייב את הנאשם לשאת בעלויות החודשיות של מערכת הפיקוח, או בחלקן.¹¹³

¹¹⁰ ראו ה"ש 83.

¹¹¹ שם, § 9-15-217(c).

וראו עוד, באתר האינטרנט של בתי המשפט בארקנסו, *Arkansas Circuit Judges' Benchbook Vol II – Domestic Relations and Probate Divisions* (2009), בעמ' 11-14: <https://courts.arkansas.gov/system/files/Domestic%20Relations%20and%20Probate%20Benchbook%202009.pdf>. כניסה אחרונה: 26 בנובמבר 2015.

¹¹² ראו, באתר האינטרנט של בתי המחוקקים של מדינת הוואי:

http://capitol.hawaii.gov/session2008/testimony/HB2766_HD1_JUD_02-14-08.pdf

כניסה אחרונה: 8 בדצמבר 2015.

¹¹³ 2009 Hawaii Code, Volume 12, Title 31 – Family, Chapter 586 – Domestic Abuse Protective Orders, § 586-4 - Temporary Restraining Order, § 586-4(e)(2). ראו, באתר האינטרנט Justia:

<http://law.justia.com/codes/hawaii/2009/volume-12/title-31/chapter-586/hrs-0586-0004-hm>

וראו עוד שם, § 586-11 - Violation of an Order for Protection, § 586-11(a)(3).

<http://law.justia.com/codes/hawaii/2009/volume-12/title-31/chapter-586/hrs-0586-0011-hm>

כניסה אחרונה: 8 בדצמבר 2015.

4.8. ושינגטון

החוק במדינת ושינגטון, שהיא כאמור המדינה הראשונה שחוקקה חוק לפיקוח אלקטרוני **לאכיפת צווי הגנה** בארה"ב, קובע כי כאשר בית משפט מעניק צו הגנה לבקשת עותר,¹¹⁵ לאחר שימוע ויידוע של המשיב, רשאי בית המשפט לחייב את המשיב להיות מפוקח בפיקוח אלקטרוני. הצו יפרט מי יספק את שירותי הפיקוח האלקטרוני, ואת התנאים ליישומו. הצו גם יכול **לחייב את המשיב בעלויות הפיקוח**, ועל בית המשפט לשקול את יכולתו של המשיב לעמוד בכך.¹¹⁶ **אפשרות זו איננה קיימת לגבי צו הגנה זמני הניתן במעמד צד אחד.**¹¹⁷

4.9. מיין

ביוני 2010 הוציאה איימי לייק צו הגנה נגד בעלה, לאחר שאיים על משפחתו כשהוא תמוש ברובה. במשך השנה שבה עמד הצו בתוקף, הוא הפר אותו לפחות חמש פעמים, אך הצליח להשתחרר ממאסר בערבות פעמיים, בסכום כולל של \$4,000. הוא אמור היה לעמוד למשפט בתחילת יולי 2011, אך כמה שבועות לפני כן הוא רצח אותה ואת שני ילדיהם בני 12 ו-13, בעיירה דקסטר, ולאחר מכן התאבד.¹¹⁸ בעקבות זאת ובעקבות כך שכ-50% ממקרי הרצח במיין הם במסגרת אלימות במשפחה הורה מושל המדינה

¹¹⁴ ראו, באתר האינטרנט Justia: <http://law.justia.com/codes/hawaii/2010/division3/title31/chapter586/586-4>; <http://law.justia.com/codes/hawaii/2010/division3/title31/chapter586/586-11>. כניסה אחרונה: 8 בדצמבר 2015. לא מצאנו מידע באשר לסיבות לכך.

¹¹⁵ Revised Code of Washington, Title 26 – Domestic Relations, § 26.50 – Domestic Violence Prevention, § 26.50.020 - Commencement of Action, Jurisdiction, Venue, ראו, באתר החקיקה של מדינת ושינגטון: <http://apps.leg.wa.gov/rcw/default.aspx?cite=26.50.020>. כניסה אחרונה: 22 בנובמבר 2015.

¹¹⁶ Revised Code of Washington, § 26.50.060 – Relief, Duration, Realignment of Designation of Parties, Award of Costs, Service Fees, and Attorneys' Fees, ראו, באתר החקיקה של מדינת ושינגטון: <http://apps.leg.wa.gov/rcw/default.aspx?cite=26.50.060>. כניסה אחרונה: 22 בנובמבר 2015.

ישנן הוראות דומות לאחר הרשעה בהפרת צו כאמור. ראו, באתר החקיקה של מדינת ושינגטון, Revised Code of Washington, § 26.50.110: <http://apps.leg.wa.gov/rcw/default.aspx?cite=26.50.110>.

וראו, באתר האינטרנט של עיריית סיאטל, חקיקה עירונית מקבילה: <http://clerk.seattle.gov/~scripts/nph-brs.exe?d=CBOR&s1=120059.ordn.&Sect6=HITOFF&l=20&p=1&u=/~public/cbor2.htm&r=1&f=G>. כניסה אחרונה: 22 בנובמבר 2015.

¹¹⁷ Revised Code of Washington, § 26.50.070. ראו, באתר החקיקה של מדינת ושינגטון: <http://apps.leg.wa.gov/rcw/default.aspx?cite=26.50.070>. כניסה אחרונה: 22 בנובמבר 2015.

¹¹⁸ Diana Bowley, "Police: Man Shot Wife, 2 Children, Before Killing Himself", *The Bangor Daily News*, June 14th, 2011. ראו, באתר האינטרנט של ה-Bangor Daily News: <http://bangordailynews.com/2011/06/13/news/dexter-home-surrounded-by-police-after-reports-of-several-shots-fired>; Nick McCrea, "Report Details Dexter Family Murder-Suicide, Calls for New Way of Handling of Domestic Violence Cases", *The Bangor Daily News*, November 28th, 2011: <http://bangordailynews.com/2011/11/28/news/piscataquis/report-details-dexter-family-murder-suicide-calls-for-new-way-of-handling-of-domestic-violence-cases>. כניסה אחרונה: 7 בדצמבר 2015.

בפברואר 2012 על הקמת ועדה (task force) לבחינת דרכים להפחתת אלימות במשפחה באמצעות טכנולוגיה.¹¹⁹

עבודת הוועדה נמשכה עד ינואר 2013, והיא עסקה במגוון נושאים, אך את עיקר זמנה הקדישה הוועדה לבחינת השימוש בטכנולוגיית GPS לשם פיקוח אלקטרוני על עברייני אלימות במשפחה.¹²⁰ הוועדה בחנה את הניסיון בהפעלת פיקוח אלקטרוני במדינות אחרות בארה"ב ומצאה, בין היתר, כי **אחוז קטן מאוד של הקורבנות מוכנות לשאת מכשיר העוקב אחר תנועתיהן ומאפשר התרעה כל אימת שהמפוקח נמצא בקרבתן**. משום כך מצטמצמת בדרך כלל יכולת ההתרעה של המערכת למקרים בהם התוקפן נכנס לתוך אזורי מחייתה של הקורבן, כגון: בית, מקום עבודה או לימודים, אשר כניסתו אליהם נאסרה עליו מראש, ועימה יורדת גם התועלת שבמרכיב ההתרעה של המערכת, עד כדי סיכון של יצירת תחושת ביטחון מדומה לקורבנות.

כמו כן, הן באזורים כפריים והן באזורים עירוניים נתקלו מערכות כאלה בבעיות טכניות של חוסר דיוק או **התרעות שווא**, עד כדי כך שגם הקורבנות וגם הרשויות החלו להתייחס להתרעות שהתקבלו כאל שגרה של התרעות שווא ולהימנע מלהגיב להן כאל אירועי חירום. עוד נמצא כי במקומות שהחקיקה ניסתה להטיל את עלות הפיקוח על המפוקחים התממש הדבר באחוז נמוך מאוד של המקרים, כך ששאלת המימון היא קריטית להצלחת התוכנית.¹²¹

הוועדה המליצה להפעיל שתי תוכניות נסיוניות לפיקוח אלקטרוני באמצעות טכנולוגיית GPS, אחת באזור כפרי ואחת באזור עירוני, על מנת לבחון את היכולות ואת התועלות שלהן ואת הדרכים הטובות ביותר ליישומן ולמימון. הוועדה מצאה כי החסם המשמעותי ביותר לכך, מלבד מימון, היא שאלת הסמכות המשפטית להפעלה ורגולציה של תוכנית שכזו, מפני שהרשות המתבקשת להפעילה, מחלקת הענישה (Department of Corrections) אין בסמכותה לטפל בנאשמים שטרם הורשעו, תקופת זמן שעשויה להיות הקריטית והמסוכנת ביותר בהקשר של אלימות במשפחה. לפיכך המליצה הוועדה שהתוכנית תופעל בידי מועצת הענישה של המדינה (Board of Corrections), אשר בין תפקידיה כלולים הפחתת הרצדיביזם, מניעת פשיעה לפני משפט והבטחת שלום הציבור.¹²²

הוועדה קבעה כי פיקוח אלקטרוני איננו מתאים לכל המקרים. מחד, אין לשקול שיחרור בפיקוח אלקטרוני לנאשמים שבלאו הכי לא היו זכאים להשתחרר בערבות. מאידך, הפיקוח עשוי להשפיע לרעה על נאשמים בעלי מסוכנות נמוכה. הוועדה המליצה כי במקרים המתאימים לכך ובטרם יוחלט על

¹¹⁹ ראו, באתר האינטרנט של מדינת מיין: <http://www.maine.gov/tools/whatsnew/attach.php?id=442384&an=1> וראו עוד: http://www.maine.gov/governor/lepage/priorities/domestic_violence_awareness.shtml. כניסה אחרונה: 7 בדצמבר 2015.

¹²⁰ *Final Report, Governor's Task Force to Reduce Domestic Violence through Technology*, בעמ' 8. ראו, באתר האינטרנט של בתי המחוקקים של מדינת אלסקה: http://www.legis.state.ak.us/Basis/get_documents.asp?session=28&docid=1337. כניסה אחרונה: 7 בדצמבר 2015.

¹²¹ שם, בעמ' 13 ובעמ' 17 – 28.

¹²² ראו, באתר האינטרנט של בתי המחוקקים של מדינת מיין, Maine Revised Statutes, Title 34-A – Corrections, Chapter 1 – General Provisions, Subchapter 5 – State Board of Corrections, Section 1803 - Board Responsibilities and Duties: <http://legislature.maine.gov/statutes/34-A/title34-Asec1803.html>. כניסה אחרונה: 7 בדצמבר 2015.

שיחרור בפיקוח אלקטרוני ייערך **הליך סינון קפדני** אשר יתבסס על **הערכת מסוכנות מקצועית** של הנאשם, בחינה של מספר מכשירי המעקב הזמינים בתוכנית, ויבחן גם את התנאים הקבועים בחוק **לשיחרור בערבות**:¹²³

1. אופייה ונסיבותיה של העבירה.
 2. הראיות שישנן נגד הנאשם.
 3. עברו ואופיו של הנאשם, לרבות:
 1. אופיו של הנאשם, ומצבו הפיזי והנפשי.
 2. קשרי המשפחה של הנאשם במדינה.
 3. המשאבים הכספיים של הנאשם.
 4. עברו התעסוקתי של הנאשם במדינה.
 5. משך מגוריו בקהילה, וקשריו בה.
 6. התנהגות הנאשם בעבר, לרבות כל היסטוריה של שימוש בסמים או אלכוהול.
 7. היסטוריה פלילית של הנאשם.
 8. העבר של הנאשם באשר להתייצבות בדיוני בית-משפט.
 9. היותו במסגרת שיחרור על תנאי או שיחרור מוקדם או הליך פלילי אחר.
 10. כל הוכחה שהנאשם מהווה סכנה לאחרים, לרבות הערכת מסוכנות שנערכה על ידי המועצה בעניין אלימות במשפחה ואלימות מינית (Maine Commission on Domestic and Sexual Abuse) ואושרה על ידי המשרד לביטחון הציבור.
 11. כל הוכחה כי הנאשם שיבש או ניסה לשבש הליך פלילי באמצעות איומים, חבלה או סיכון של קורבן עבירה, עד, משתתף בחבר מושבעים, פרקליט, שופט או כל פקיד אחר של בית המשפט.
 12. הפרות בעבר של תנאי שיחרור או צווים של בית משפט, לרבות צווי הגנה.
- בסוף שנת 2014 אכן החל אחד המחוזות במדינה להפעיל תוכנית נסיונית לפיקוח אלקטרוני באמצעות טכנולוגיית GPS,¹²⁴ העושה שימוש **בחמישה עד שמונה מכשירים**, בעלות יומית של שבעה דולרים

Maine Revised Statutes, Title 15 - Court Procedure, Criminal, Chapter 105-A – Maine Bail Code, Subchapter 2 – Preconviction Bail, § 1026 - Standards for Release for Crime Bailable as of Right Preconviction, § 1026(4) - Factors to be Considered in Release Decision של אתר האינטרנט של מדינת מיין: <http://legislature.maine.gov/statutes/15/title15sec1026.html>.
כניסה אחרונה: 7 בדצמבר 2015.

Dawn Gagnon, "Somerset County to Use Monitoring Devices to Track High-Risk Domestic Violence Offenders", *The Bangor Daily News*, September 5th, 2014. של אתר האינטרנט של ה-Bangor Daily News:¹²⁴

למפוקח. בשנת 2015 החל בכך עוד מחוז במדינה. התוכניות מומנו, בין היתר, באמצעות **תרומות שגוייסו על ידי הוריה של איימי לייק**.¹²⁵

4.10. מישגן

לאחר שמרי בב נרצחה בידי בעלה בשנת 2007, ובשנת 2008, ובשנת 2007, נחקק במישגן בשנת 2008 "חוק מרי".¹²⁶ החוק מאפשר פיקוח אלקטרוני דו-סיטרי אשר מודיע לקורבן על **הימצאו של המפוקח בקרבתו**, בין אם זה באזורים שנקבעו כאסורים לכניסתו ובין אם זה **בכל מקום** אחר בו נמצא הקורבן. כך, יוצר הפיקוח האלקטרוני לא רק אזורי חייץ נייחים סביב מרחב מחייתו הקבוע של הקורבן, אלא גם אזור חייץ קבוע ונייד סביב הקורבן בכל עת.

החוק קובע כי כאשר בית משפט משחרר על תנאי נאשם בעבירות אלימות במשפחה, השופט או הרשם רשאים לצוות עליו להיות מפוקח בפיקוח אלקטרוני כתנאי לשיחרורו. עם קבלת הסכמה מודעת של הקורבן, רשאי בית המשפט גם לצוות על הנאשם לספק לקורבן מכשיר המסוגל לקלוט מידע מן המכשיר של הנאשם אשר **יידע אותו כאשר הנאשם נמצא בקרבתו, בטווח אשר יקבע השופט או הרשם בהתייעצות עם הקורבן**. הקורבן גם יקבל יעד טלפוני ברשות האכיפה המקומית לשם בקשת סיוע מידי במקרה שהנאשם נמצא בקרבתו. **בנוסף לכך**, הקורבן יכול לספק לבית המשפט רשימת **אזורים אשר הוא מבקש שכניסתו של הנאשם אליהם תיאסר**. בית המשפט יבחן את בקשת הקורבן ויקבע אילו אזורים אסורים לכניסת הנאשם. בית המשפט יורה לגוף המפקח ליידע את הרשויות הרלוונטיות אם הנאשם מפר את הצו. בבואו להחליט האם לצוות על הנאשם להיות מפוקח יבחן בית המשפט האם הפיקוח ירתיע את הנאשם מלנסות להרוג, לחבול, לעקוב (stalk) או לאיים על הקורבן בכל דרך אחרת לפני קיום משפטו. הקורבן רשאי לבקש מבית המשפט לסיים את השתתפותו בפיקוח בכל עת. בית המשפט לא יטיל על הקורבן סנקציות בשל סירובו להשתתף בפיקוח. הנאשם ישוחרר רק אם הוא יסכים **לשלם עבור עלויות המכשיר והפיקוח כתנאי לשיחרורו, או לבצע עבודות שירות במקום זאת**.

<http://bangordailynews.com/2014/09/05/news/mid-maine/somerset-county-to-use-monitoring-devices-to-track-high-risk-domestic-violence-offenders>; Nick McCrea, "State Revives Monitoring Bracelets to Protect Domestic Violence Victims", *The Bangor Daily News*, August 2nd, 2013

<http://bangordailynews.com/2013/08/02/news/state/state-shelved-electronic-monitoring-bracelets-in-2004-but-revival-aims-to-stem-domestic-violence>; http://www.mainelegislature.org/legis/bills/bills_126th/billtexts/HP059301.asp; http://www.mainelegislature.org/legis/bills/bills_125th/billtexts/HP126301.asp; http://mainelegislature.org/legis/bills/bills_124th/billpdfs/HP040501.pdf

<http://www.maine.gov/corrections/BOC/Notices/Notice%20for%20EM%20Pilot%20Project%20Applicants.docx>. כניסה אחרונה: 7 בדצמבר 2015.

Abigail Curtis, Murder Victims' Family Helps Waldo County Monitoring Program, *The Bangor Daily News*, August 17th, 2015. ראו, באתר האינטרנט של ה-Bangor Daily News: <http://bangordailynews.com/2015/08/17/news/midcoast/murder-victims-family-helps-waldo-county-monitoring-program>. כניסה אחרונה: 7 בדצמבר 2015.

David Eggert, "GPS Devices Monitor Domestic Abusers, Stalkers", *USA Today*, July 28th, 2008. ראו, באתר האינטרנט של ה-USA Today: http://usatoday30.usatoday.com/news/nation/2008-07-28-1748277723_x.htm. כניסה אחרונה: 2 בדצמבר 2015.

החוק קובע כי, "מכשיר פיקוח אלקטרוני" כולל כל מתקן או מכשיר המשמש למעקב אחר מיקומו של אדם, או לניטור רמת האלכוהול בדמו, אך איננו כולל כל טכנולוגיה המושתלת או פוגעת בשלמות גופו של האדם.¹²⁷

"הסכמה מודעת" פירושה שהקורבן, בטרם שנתן את הסכמתו להשתתף בפיקוח, קיבל מידע אודות כל אלה:¹²⁸

1. זכותו לסרב להשתתף בפיקוח, והפרוצדורה לבקש מבית המשפט לסיים את השתתפותו לאחר שזו החלה.
2. דרך פעולתה של טכנולוגיית הפיקוח, **סיכוניה ומגבלותיה**, והמידה שבה המערכת תעקוב ותתעד את מיקומו ותנועותיו של הקורבן.
3. הגבולות שהוטלו על הנאשם במסגרת הפיקוח.
4. הסנקציות אשר בית המשפט רשאי להטיל על הנאשם בגין הפרת הצו.
5. הפרוצדורה שבה על הקורבן לפעול אם הנאשם מפר את הצו או אם המיכשור איננו פועל באופן תקין.
6. שירותי הקהילה הזמינים לסייע לקורבן לגבש **תוכנית ביטחון** לשימוש במקרה שצו בית המשפט מופר או שהמיכשור איננו פועל באופן תקין.
7. **שירותי הקהילה הזמינים לסייע לקורבן** בקבלת מקלט, ייעוץ, חינוך, טיפול בילדים, ייצוג משפטי וסיוע אחר בהתמודדות עם התוצאות וההשלכות של האלימות במשפחה.
8. **האופי הבלתי-חסוי של המידע שמוסר הקורבן** לבית המשפט אודות הפיקוח האלקטרוני והגבלת תנועתו של הנאשם.

4.11 ניו-ג'רזי

באוגוסט 2009 נרצחה לטיזיה (ליסה) זינדל בידי ארוסה לשעבר, יום לאחר שחרורו ממעצר על הפרת צו הגנה שהוציאה נגדו, ולמרות הפרות נוספות שביצע.¹²⁹ בעקבות כך הוגשה בשנת 2013 **הצעת חוק** שביקשה להפעיל **תוכנית נסיונית** במחוז אושן במדינה, בעלות של 2 מיליון דולר, לפיקוח אלקטרוני **דו-סיטרי של מפרי צווי הגנה**. לאחר קבלתו של "חוק ליסה" פה אחד, הטיל עליו המושל וטו על-תנאי בתחילת שנת 2014.

המושל הטיל על משרד היועץ המשפטי של המדינה לבחון האם קיימת טכנולוגיה מתאימה ליישום החוק, ולדווח לו על כך בתוך 120 יום. הדוח של היועץ המשפטי בפועל, אשר הוגש באיחור, העלה חששות

¹²⁷ שם, § 765.6b(6)(c).

¹²⁸ שם, § 765.6b(6)(d)(i) – (viii).

¹²⁹ Dustin Racioppi, "Law to Alert Domestic Violence Victims Stalls", *USA Today*, July 6th, 2014, ראו, באתר האינטרנט של ה-USA Today: <http://www.usatoday.com/story/news/nation/2014/07/06/domestic-violence-pilot-program/12270903>. כניסה אחרונה: 6 בדצמבר 2015.

בדבר אמינות הטכנולוגיה, יצירת תחושת ביטחון מדומה לקורבנות, עלויות גבוהות, ואפשרות לעשות במערכת שימוש לרעה - הן על ידי המפוקח והן על ידי הקורבן.¹³⁰ לאחר רצח נוסף באוקטובר 2015, ישנה כוונה מחודשת לקדם את החוק.¹³¹

4.12. קונטיקט

בשנת 2010 נחקק בקונטיקט חוק שעל פיו הפעילה הרשות השופטת, באמצעות תקציבי עידוד שקיבלה מן הממשל הפדראלי, תוכנית נסיונית לשימוש בפיקוח אלקטרוני לנאשמים בהפרת צווי הגנה והרחקה (restraining orders), אשר נקבע על ידי יחידת האלימות במשפחה של מערכת בתי המשפט כי הם בעלי מסוכנות גבוהה, כאשר בית המשפט מוצא כי הדבר נדרש לשם הגנה על הקורבן, ובתנאי שעלות הפיקוח תושט על המפוקח, על פי אמות מידה שיקבע מנהל בתי המשפט.¹³²

על פי החוק, התוכנית תופעל בשלושה אזורי שיפוט במדינה, כאשר לפחות אחד מהם הוא אזור עירוני ולפחות אחד אזור שאיננו עירוני. הפיקוח האלקטרוני יתריע בפני רשויות האכיפה, מרכז מידע מדינתי והקורבן, כאשר המפוקח נמצא במרחק שנקבע ממנו.¹³³ הרשות השופטת תפסיק את התוכנית הנסיונית בסוף מרס 2011, אלא אם כן יהיו משאבים להמשך פעולתה. לאחר תחילת יולי 2012 תוכל מערכת המשפט לשוב ולהפעיל את התוכנית, בהתאם למשאבים הקיימים, ותוכל להפעיל אותה בתחומי שיפוט נוספים, בהתאם למשאבים הקיימים.¹³⁴

על פי המדווח בעיתונות, החקיקה התקבלה לאחר מקרים בולטים של רצח נשים בידי בני-זוגן לשעבר. המקרה הבולט ביותר הוא זה של טיאנה נוטיס, כאשר אביה אלווין, פקיד בכיר בשירות בתי-הסוהר של מסצ'וסטס השכנה, פעל והפעיל מחוקקים למען חקיקה כזו. התוכנית הנסיונית נועדה לבחון את יעילותה והשלכותיה.

התוכנית הופעלה בברידיג'פורט – העיר הגדולה במדינה, בהרטפורד – עיר הבירה של קונטיקט, ובדניאלסון – עיירה קטנה במדינה. התוכנית החלה עם 21 עבריניים בעלי מסוכנות גבוהה. הפיקוח הדו-סיטרי פועל באמצעות "צמידי עקב" שיענדו הנאשם והקורבן, אשר מקבלת התרעה אם הנאשם מפר את

John J. Hoffman, Acting Attorney General, *Report on the Availability of Appropriate Technology to Monitor Domestic Violence Offenders and their Victims* (Pursuant to P.L. 2013, c. 229) Submitted to Governor Christopher J. Christie, New Jersey Department of Law and Public Safety, Office of the Attorney General, ראו, באתר האינטרנט של מדינת ניו-ג'רזי: <http://www.nj.gov/oag/Final-DV-Monitoring-Report-2014.pdf>. כניסה אחרונה: 6 בדצמבר 2015. וראו לעיל, פרק 2 לעיל והערה 44.

Kevin McArdle, "After Midland Park Murder, Should Domestic Violence Offenders be Tracked?", *New Jersey 101.5*, October 27th, 2015, ראו, באתר האינטרנט <http://nj1015.com/a-renewed-push-to-protect-nj-domestic-violence-victims>. כניסה אחרונה: 6 בדצמבר 2015.

General Statutes of Connecticut, Volume 12, Title 46b – Family Law, Chapter 815e – Marriage, Section 46b-38c - Family Violence Response and Intervention Units, Local Units, Duties and Functions, Protective Orders, Electronic Monitoring Pilot Program, Pretrial Family Violence Education Program, Fees, Training Program, § 46b-38c(f). ראו, באתר האינטרנט של האסיפה כללית של קונטיקט:

https://www.cga.ct.gov/current/pub/chap_815e.htm#sec_46b-38c. כניסה אחרונה: 26 בנובמבר 2015.

¹³³ כלומר, ההתרעה מתקבלת לא רק בכניסה לאזורים אסורים שהוגדרו מראש.

¹³⁴ שם.

אזורי החייץ שנקבעו, או מחבל במכשיר. הפרת הצו כרוכה בסנקציות פליליות. עלות התוכנית היתה ¹³⁵ \$140,000.

התוכנית אכן הופעלה למשך שנה, עד למיצוי התקציב הפדראלי. במשך השנה התוכנית הוחלה על 119 נאשמים. בתקופה הזו, אף אחת מן הקורבנות שהשתתפו בתוכנית לא נרצחה או נפצעה שוב. אזור החייץ נקבע ל-1000 רגל, **כשלוש מאות מטר**, אך עלה החשש כי טווח זה רחב מידי באזורים עירוניים צפופים, בהם יתכן כי הנאשם נכנס לפי תומו לתוך הטווח הזה. ניתנה לקורבנות גם אפשרות לקבל התרעה סולוארית. דווח כי **חלק מן הקורבנות התנגדו לשאת את המכשיר הדו-סיטרי**, מחשש שתנועתיהן גם כן מפקחות.

בשנת 2012 הקציבה מדינת קונטיקט \$510,000 לחידוש התוכנית.¹³⁶ בדיווח עיתונאי משנת 2013 נאמר כי מאז הפעלת התוכנית בשנת 2010, על 168 מפקחים בעלי מסוכנות גבוהה, אף אחת מן המשתתפות בתוכנית לא נרצחה או נפצעה.¹³⁷ על פי דיווח זה, טווחי החייץ רחבים יותר **ומדורגים**. עם כניסת הנאשם לטווח של 5,000 רגל, כקילומטר וחצי, תקבל הקורבן הודעה. עם כניסתו לטווח של 2,500 רגל היא תקבל התרעה, המשטרה תגיע לביתה, שירותי המשפחה והתובע המדינתי יקבלו דיווח והנאשם יידרש להופיע בבית-המשפט.

כן דווח על כוונה להרחיב את התוכנית לכלל המדינה באופן מדורג, בעלות של קרוב למיליון דולר בשנה הראשונה וקרוב לשני מיליון דולר בכל שנה לאחר מכן. זאת **לאחר שהתברר כי רוב הנאשמים אינם מסוגלים לעמוד בעלות הפיקוח**, העומד על \$22 ליום. עלותה הגבוהה של התוכנית הביאה חלק מן הפעילים בנושא האלימות במשפחה לתהות **האם זהו השימוש היעיל ביותר בתקציבים המוגבלים המוקדשים למניעת אלימות במשפחה**.¹³⁸ לא נמצא מידע על התרחבות או התבססות התוכנית בשנים שלאחר מכן.¹³⁹

Bill Leukhardt, Program will Use GPS to Track Domestic Violence Offenders, *The Hartford Courant*, ¹³⁵ April 4th, 2010. ראו, באתר האינטרנט של ה-Hartford Courant: http://articles.courant.com/2010-04-04/news/hc-domestic-violence-gps-0403_1_offender-and-victim-high-risk-offenders-criminal-court

Diane L. Rosenfeld, GPS Adds Security to Protective Orders, *The Hartford Courant*, July 18th, 2010. ראו עוד, http://articles.courant.com/2010-07-18/news/hc-op-rosenfeld-battered-1_protective-gps-monitoring-tiana-notice. כניסה אחרונה: 26 בנובמבר 2015.

Josh Kovner, Domestic – Violence Offenders to be Tracked Again, *The Hartford Courant*, June 13th, 2012.¹³⁶ ראו, באתר האינטרנט של ה-Hartford Courant: http://articles.courant.com/2012-06-13/news/hc-domestic-violence-gps-0614-20120613_1_gps-device-alvin-notice-tiana-notice. כניסה אחרונה: 26 בנובמבר 2015.

Grace Merrit, GPS Ankle Bracelets Reduce Domestic Violence Injuries in Connecticut, *The Connecticut Mirror*, September 4th, 2013.¹³⁷ ראו, באתר האינטרנט של ה-Connecticut Mirror: <http://ctmirror.org/2013/09/04/gps-ankle-bracelets-reduce-domestic-violence-injuries-connecticut>

כניסה אחרונה: 26 בנובמבר 2015. יש לציין, כי על פי הנאמר בכתבה נרצחות במדינת קונטיקט כ-15 נשים בשנה בידי בני-זוגן לשעבר.

בעניין זה ראו עוד, באתר האינטרנט של ה-DC Coalition Against Domestic Violence, [DCCADV Comments, Recommendations and Concerns Regarding the Preliminary Draft of the Protection of Victims of Domestic Violence Act of 2009](http://www.dccadv.org/DC-Coalition-Against-Domestic-Violence-Recommendations-and-Concerns-Regarding-the-Preliminary-Draft-of-the-Protection-of-Victims-of-Domestic-Violence-Act-of-2009). כניסה אחרונה: 26 בנובמבר 2015.

ראו, אתר האינטרנט של ה-Cynthia L. Bishof Memorial Foundation: http://www.cindysmemorial.org/?page_id=401. כניסה אחרונה: 26 בנובמבר 2015.¹³⁹

4.13. קליפורניה

בספטמבר 2012 נחקק בקליפורניה "חוק קטי",¹⁴⁰ על שמה של קטי סקרברט אשר נרצחה בנובמבר 2011 בידי בן-זוגה לשעבר שבוע לאחר שקיבלה צו הרחקה נגדו.¹⁴¹ החוק מאפשר לבית משפט בעל סמכות לדון בעניין פלילי לכלול בצווי הגנה וצווי הרחקה חיוב להימצא תחת פיקוח אלקטרוני. זאת, **אם השלטון המקומי, בהסכמת השריף המחוזי או נציב שירות המבחן (Chief Probation Officer) מאמצים מדיניות המאפשרת פיקוח אלקטרוני על נאשמים, וקובעים את הרשות המוסמכת לכך.** אם בית המשפט מוצא כי ביכולתו של הנאשם לשלם על כך הוא יחייב אותו לעשות כן. אם בית המשפט מוצא כי אין ביכולתו לשלם על כך, הוא רשאי לחייב את השלטון המקומי אשר אימץ את המדיניות האמורה, לשלם על כך. משכו של הפיקוח האלקטרוני לא יעלה על שנה אחת מיום הוצאת הצו. הפיקוח האלקטרוני לא יופעל אם הצו איננו בתוקף.¹⁴²

מן המידע שמצאנו עולה כי לא ננקטו המהלכים המנהליים הנדרשים לשם הפעלת החוק. אי לכך, החוק איננו מיושם.¹⁴³

4.14. קנטקי

בספטמבר 2009 נרצחה בלקסינגטון אמנדה רוס, בתו של בנקאי בולט במימון פרויקטים ציבוריים בקנטקי, בידי ארוסה לשעבר סטיב נון, אשר שימש כסגן שר הבריאות במדינה. נון, בנו של מושל המדינה לשעבר לואי נון, היה נציג בבית הנבחרים של קנטקי מטעם המפלגה הרפובליקנית במשך 15 שנה, עד שהפסיד את כסאו למועמד דמוקרטי בשנת 2006. בשנת 2003 התמודד ללא הצלחה על מועמדות מפלגתו למשרת מושל המדינה. בשנת 1998 הוא היה שותף לחקיקה אשר החמירה את הענישה על עבירות אלימות במשפחה.¹⁴⁴ בשנת 2007 העביר את תמיכתו למועמד הדמוקרטי למשרת המושל, אשר רץ נגד המועמד הרפובליקני אשר גבר עליו בשנת 2003. עם זכייתו, מינה אותו המושל החדש לסגנות שר הבריאות. במסגרת תפקידו זה הוא עסק בהפעלת תוכניות סיוע לנפגעות אלימות במשפחה, אונס

¹⁴⁰ ראו, באתר האינטרנט של ארגון Kathy's Law, Kathy's Legacy : <http://www.kathyslegacy.org/kathys-law>. כניסה אחרונה: 26 בנובמבר 2015.

¹⁴¹ ראו, באתר האינטרנט של ארגון Kathy's Story, Kathy's Legacy : <http://www.kathyslegacy.org/kathys-story>. כניסה אחרונה: 26 בנובמבר 2015.

¹⁴² California Penal Code, Part 1 – Of Crimes and Punishments, Title 7 – Of Crimes Against Public Justice, Chapter 6 – Falsifying Evidence and Bribing, Influencing, Intimidating and Threatening Witnesses, § 136.2(a)(7)(D), (i)(2). ראו, באתר האינטרנט המשפטי של מדינת קליפורניה : <http://www.leginfo.ca.gov/cgi-bin/displaycode?section=pen&group=00001-01000&file=132-141>

http://leginfo.legislature.ca.gov/faces/billNavClient.xhtml?bill_id=201120120AB2467

וראו עוד : http://leginfo.legislature.ca.gov/faces/billNavClient.xhtml?bill_id=201320140AB307

כניסה אחרונה: 26 בנובמבר 2015.

¹⁴³ ראו, באתר האינטרנט של ה-Cynthia L. Bishof Memorial foundation :

http://www.cindysmemorial.org/?page_id=966 ; באתר האינטרנט של ממשלת קליפורניה, Electronic Monitoring Unit : <http://www.cdcr.ca.gov/Parole/electronic-monitoring.html>. כניסה אחרונה: 26 בנובמבר 2015.

¹⁴⁴ House Bill 455. ראו, באתר האינטרנט של בתי המחוקקים של קנטקי :

<http://www.lrc.ky.gov/recarch/98rs/hb455.htm>. וראו עוד, General Assembly Action, Regular Session 1998. <http://www.lrc.ky.gov/lrcpubs/ib200.pdf> : 126 – 117. כניסה אחרונה 1 בדצמבר 2015.

והתעללות בילדים, ונחשב כמנהיג בתחום.¹⁴⁵ על פי החקיקה המחמירה שהוא היה שותף לה בשנת 1988, הוא היה מועמד לעונש מוות. בשנת 2011 נגזר עליו מאסר עולם ללא אפשרות לשיחרור מוקדם, לאחר שהודה ברצח.¹⁴⁶

בהשפעת משפחתה של הנרצחת נחקק בשנת 2010 "חוק אמנדה", המאפשר, בין היתר, **פיקוח אלקטרוני דו-סיטרי למפרי צווי הגנה**.¹⁴⁷ החוק גם החמיר את כוחם של צווי הגנה, אשר בעבר רק אסרו על הימצאות התוקפן בביתו של הקורבן, ומאפשר הרחקתו **לטווח של 500 רגל, כ-150 מטר**, מביתו, מבתי-ספר וממקומות עבודה של העותר ובני-משפחתו.¹⁴⁸ החוק גם מאפשר מתן צווי הגנה לתקופות חוזרות של 14 יום, למשך שישה חודשים, אף ללא המצאתם למשיב. לאחר שישה חודשים, והתרעה לעותר על כך, תוקפו של הצו יפוג, אך העותר יוכל להתחיל את ההליך מחדש כל שישה חודשים, עד למקסימום של שנתיים, אף ללא המצאה למשיב.¹⁴⁹

הצעת החוק המקורית ביקשה לקבוע כי יהיה ניתן להטיל פיקוח אלקטרוני על כל מי שניתן נגדו צו הגנה מייד עם מתן הצו, על בסיס הערכת מסוכנות,¹⁵⁰ וכך הוא גם עבר בבית הנבחרים. אך הסנאט התנגד לכך, והחוק שהתקבל לבסוף מאפשר זאת רק לאחר "הפרה משמעותית" של צו הגנה,¹⁵¹ ובכך רוקן במידה רבה את תועלתו של החוק. בנוסף לכך, **יישומו של החוק נתקל בקשיים** בשל בעיות מימון,

¹⁴⁵ Carol E. Jordan, *Violence Against Women in Kentucky: A History of U.S. and State Legislative Reform* (University Press of Kentucky, 2014), בעמ' 347-351; Ryan Alessi, Bill Estep and Ashlee Clark, "Nunn Saga Filled with Irony, High Drama", *The Lexington Herald Leader*, September 20th, 2009, <http://www.kentucky.com/news/special-reports/steve-nunn/article44008836.html>; Kentucky.Com כניסה אחרונה: 1 בדצמבר 2015.

¹⁴⁶ Jennifer Hewlett, "Steve Nunn Pleads Guilty to Murder, Sentenced to Life", *The Daily Mail*, March 13th, 2012, <http://www.kentucky.com/news/special-reports/steve-nunn/article44105835.html>; Kentucky.Com כניסה אחרונה: 1 בדצמבר 2015.

¹⁴⁷ Amanda's Law: "Mother of Murdered Woman Pledges to Fight for Campaign to have GPS Monitors on Abusive Partners", *The Daily Mail*, March 13th, 2012, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2114578/Amandas-Law-Mother-murdered-woman-pledges-fight-campaign-gps-monitors-abusive-partners.html>; ראו עוד, באתר האינטרנט של משרד מושל מדינת קנטקי, Governor Beshear Signs Bill to Extend Protection for Victims of Domestic Violence, April 28th, 2010, <http://migration.kentucky.gov/Newsroom/governor/20100428domviol.htm>; כניסה אחרונה: 1 בדצמבר 2015.

¹⁴⁸ בכל פרק זה המושג בני משפחה כולל גם בני-זוג שאינם נשואים.
¹⁴⁹ Shelley M. sentry, "Can You Find Me Now?: Amanda's Bill – A Case Study in the Use of GPS in Tracking Pretrial Domestic Violence Offenders", *Quinnipiac Law Review* 29 (2011) 1101 – 1124, בעמ' 1107 – 1109. ראו, באתר האינטרנט של אוניברסיטת קוויניפיאק: [http://www.quinnipiac.edu/prebuilt/pdf/SchoolLaw/LawReviewLibrary/32_29QLR1101\(2011\).pdf](http://www.quinnipiac.edu/prebuilt/pdf/SchoolLaw/LawReviewLibrary/32_29QLR1101(2011).pdf); כניסה אחרונה: 1 בדצמבר 2015.

¹⁵⁰ ראו, באתר האינטרנט של ועדת המחקר החקיקתי של קנטקי, House Bill 1: <http://www.lrc.ky.gov/record/10rs/hb1.htm>; כניסה אחרונה: 1 בדצמבר 2015.

¹⁵¹ ספר החוקים של קנטקי גם מדגיש כי אין להטיל פיקוח אלקטרוני עם מתן צו חירום (Emergency Protective Order). Kentucky Revised Statutes, Chapter 403 – Dissolution of Marriage, Child Custody, 403.740 - Emergency Protective Order, שם, § 403.740(1)(h). ראו, באתר האינטרנט Justia: <http://statecodesfiles.justia.com/kentucky/2014/chapter-403/section-403.740/section-403.740.pdf>; כניסה אחרונה: 1 בדצמבר 2015.

חוסר מוכנות טכנולוגית וכיסוי סלולארי, סחבת מינהלית באישור ספקי הפיקוח וכדומה.¹⁵² להלן נציג את סעיפי החוק הרלוונטיים, כפי שהם מופיעים בספר החוקים של קנטקי: בסעיף זה, הפרה משמעותית פירושה הפרה של צו הגנה (Domestic Violence Order) אשר כתוצאה ממנה נגרם אחד או יותר מאלה לעותר או בני משפחתו:¹⁵³

1. תקיפה.
2. איום (manacing).
3. איום טרוריסטי (terroristic threatening).
4. עיקוב (stalking).
5. סיכון (wanton endangerment).
6. חטיפה או עבירה קשורה.
7. עבירה מינית מלבד חשיפה מגונה.
8. פריצה.
9. השחתה או נזק לרכוש.
10. גניבה.
11. הטרדה או מסר מטריד.
12. כל עבירה בדרגת פשע.

לאחר דיווח אודות הפרה משמעותית לכאורה של צו הגנה ולפני כל דיון על כך, יקבל בית המשפט מאת הנהלת בתי המשפט או משטרת קנטקי, דוח מעודכן של ההיסטוריה הפלילית של המשיב במדינת קנטקי. וכן יקבל בית המשפט מאת הנהלת בתי המשפט את היסטוריית צווי החירום (Emergency Protective Orders) וצווי ההגנה (Domestic Violence Orders) אשר הוצאו נגד המשיב, וכל הפרה שלהם.¹⁵⁴

¹⁵² Linda B. Balckford, "A Year Later, the Verdict on Amanda's Law is Still Out", *The Lexington Herald Leader*, July 10th, 2011. ראו באתר האינטרנט Kentucky.Com :

<http://www.kentucky.com/news/local/article44115246.html>. כניסה אחרונה: 1 בדצמבר 2015.

¹⁵³ Kentucky Revised Statutes, Chapter 403 – Dissolution of marriage, Child Custody, 403.761 – Substantial Violation of Domestic Violence Order, Hearing, imposition of Global Positioning Monitoring or Use of Alcohol Monitoring Device In Lieu of Imprisonment, Cost to be Paid by Respondent, Exceptions, Violation of Global Positioning Monitoring Requirements, § 403.761(1), of Global Positioning Monitoring Requirements. ראו, באתר האינטרנט Justia :

<http://statecodesfiles.justia.com/kentucky/2014/chapter-403/section-403.761/section-403.761.pdf>

כניסה אחרונה: 1 בדצמבר 2015.

המונחים שברשימה מוגדרים במקומות שונים בספר החוקים של קנטקי.

¹⁵⁴ שם, § 403.761(2).

לאחר קיומה לכאורה של הפרה משמעותית של צו הגנה יערוך בית המשפט דיון על מנת לקבוע אם זו אכן התקיימה. בית המשפט גם יקבע בשימוע איזה סנקציות הוא רשאי להפעיל בשל כך, ויסביר זאת לעותר ולמשיב. בית המשפט גם יסביר לעותר כי הוא עשוי לחייב משיב שהפר הפרה משמעותית של צו ההגנה לשאת מכשיר של מערכת פיקוח בטכנולוגיית GPS **במקום לאסור אותו**, וכן לחייב אותו לשלם את העלויות הכרוכות בהפעלת המערכת הנוגעות אליו, וגם את העלויות הנוגעות להפעלת המערכת הנוגעות לעותר, **אם העותר בוחר להשתתף בכך**.¹⁵⁵

בטרם יצווה על המשיב להיות מפוקח, יעניק בית המשפט למשיב הזדמנות לסתור את המידע שסיפק העותר או כל מקור אחר, ולטעון מדוע אין לצוות זאת עליו.¹⁵⁶

משיב שחויב לשאת מכשיר פיקוח, אלא אם כן קיבל רשות כתובה של בית המשפט שהעניק את הצו או ערכאה גבוהה ממנו, לא:¹⁵⁷

1. יימנע מלשאת את המכשיר.

2. יסיר מכשיר שעליו לשאת.

3. יחבל בו או ישחית אותו.

משיב המפר הוראות אלה אשם בפשע מדרגה 4.¹⁵⁸ הוראות אלה אינן חלות על משיב המאפשר לגוף המפקח להסיר את המכשיר עם סיום תוקפו של הצו.¹⁵⁹

בטרם שיטיל פיקוח בטכנולוגיית GPS, יספק בית המשפט לעותר מידע אודות:¹⁶⁰

1. זכותו של העותר להשתתף בתוכנית או לסרב לכך, והפרוצדורה לבקש מבית המשפט להפסיק את השתתפותו.

2. האופן בו פועלת טכנולוגיית הפיקוח, הסיכונים והמגבלות שלה, והמידה שבה המערכת תעקוב ותתעד את מיקומו ותנועותיו של המשיב.

3. המקומות שהמשיב מצווה לא לבוא אליהם או לקרבתם, והטווח המינימאלי שבו על המשיב להתרחק מהם.

4. הסנקציות שבית המשפט רשאי להטיל על המשיב בגין הפרה עתידית של הצו.

5. הפרוצדורה שעל העותר לנקוט בה ושירותי התמיכה הזמינים לו, לרבות אדם או משרד ספציפי שיוכל להתקשר אליו, במקרה שהמשיב יפר תנאי מתנאי צו ההגנה או שהמיכשור של המשיב או של העותר מתקלקל.

¹⁵⁵ שם, § 403.761(3).

¹⁵⁶ שם, § 403.761(5).

¹⁵⁷ שם, § 403.761(11)(a).

¹⁵⁸ שם, § 403.761(11)(b).

¹⁵⁹ שם, § 403.761(11)(c).

¹⁶⁰ שם, § 403.761(4).

6. שירותי רווחה הזמינים לסייע לעותר במציאת מקלט, ייעוץ, חינוך, טיפול בילדים, ייצוג משפטי וכל סיוע נוסף הנדרש להתמודדות עם אלימות במשפחה.

בנוסף לאמור, יספק בית המשפט לעותר המשתתף במערכת הפיקוח, שם ומספר טלפון של רשות אכיפתית מתאימה במחוז אשר אליה יכול העותר להתקשר כדי לבקש סיוע מיידי אם המשיב מפר את הצו. אם רשות האכיפה המקומית איננה פועלת 24 שעות ביממה בכל ימות השבוע, יונחה העותר להתקשר למוקד החירום.¹⁶¹

עותר רשאי לבקש מבית המשפט להפסיק את השתתפותו במערכת הפיקוח בכל עת.¹⁶²

בטרם יצווה על הטלת פיקוח אלקטרוני על המשיב יבחן בית המשפט את ההסתברות שבלעדי הפיקוח הוא ינסה להרוג את העותר או בני משפחתו, לתקוף אותם, לעקוב אחריהם (stalk), להטרידם, לסכנם או לאיים עליהם,¹⁶³ וירשום את ממצאיו העובדתיים ואת הטעמים שבגללם החליט לקבל את בקשת העותר להטיל על המשיב את הפיקוח, או לדחות אותה.¹⁶⁴

כאשר בית המשפט קובע פיקוח אלקטרוני על משיב הוא יודיע למשיב, לעותר ולגוף המספק את הפיקוח אודות:¹⁶⁵

1. הטלת הפיקוח.
2. העלות שעל המשיב לשלם לגוף המפקח, לרבות הסכום לתשלום, תדירות התשלומים, המען לביצוע התשלום ומשך התשלומים.
3. סכום האגרה המנהלית שעל המשיב לשלם לרשות המקומית.
4. המקומות שנאסר על המשיב להיכנס אליהם או להתקרב אליהם, וטווחי המרחק מהם.
5. החריגות המותרות להגבלות האמורות, כגון נסיעות מותרות שבמסגרתן המשיב עובר באזורים האסורים עליו בדרך כלל.
6. משך הזמן שבו יוטל הפיקוח, אשר לא יעלה על משכו של צו ההגנה אך יכול להיות קצר ממנו. יום סיום הפיקוח יצויין בצו.
7. ההודעות שנמסרות במקרה שהמשיב יפר את הצו.
8. כל מידע אחר שנראה לבית המשפט לנכון לכלול.

אם בית המשפט קובע כי המשיב חסר יכולת (indigent) הוא רשאי להפחית את התשלומים שעליו לשלם עבור הפיקוח, על פי המדרג שנקבע על ידי בית המשפט העליון של קנטקי.¹⁶⁶ במקרה זה, הגוף

¹⁶¹ שם, § 403.761(6).

¹⁶² שם, § 403.761(8).

¹⁶³ שם, § 403.761(7)(a).

¹⁶⁴ שם, § 403.761(7)(b).

¹⁶⁵ שם, § 403.761(9)(a).

¹⁶⁶ שם, § 403.761(9)(b).

המפקח יקבל את התשלום החלקי שנקבע כתשלום מלא. **מדינת קנטקי, בית המשפט, השלטון המחוזי או המקומי לא יהיו אחראים לכל עלות הכרוכה בהפעלת הפיקוח של אדם חסר יכולת.**¹⁶⁷ אדם, מחוז, או כל ארגון אחר רשאים להסכים לשאת באופן מלא או חלקי בעלויות הפיקוח המוטלות על המשיב.¹⁶⁸ הוראות סעיף זה לא ימנעו מבית המשפט מלהטיל כל סנקציה חוקית אחרת, **מלבד ציווי על המשיב להיות מפוקח באמצעות טכנולוגיית GPS בגין הפרה של צו הגנה שאיננה הפרה משמעותית, כפי שהוגדרה לעיל.**¹⁶⁹

5. אירופה

השימוש בפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי להגנה על קורבנות אלימות במשפחה באירופה מועט יותר וחדש יותר מזה שבארה"ב, והמידע הזמין אודותיו בשפה האנגלית לוקה בחסר. מדוח על הכנס האירופי לפיקוח אלקטרוני אשר מקיים ה-Confederation of European Probation,¹⁷⁰ עולה כי בשנת 2011 התקיים פיקוח כזה בהולנד, הופעלה תוכנית ניסויית בפורטוגל,¹⁷¹ והיתה כוונה לעשות כן בצרפת.¹⁷² במסמך משנת 2010 של ה-European Crime Prevention Network,¹⁷³ נמצא כי תוכנית לפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי הופעלה גם בספרד מאז שנת 2009.¹⁷⁴

על פי הכללים שנקבעו על ידי בית המשפט העליון של קנטקי, אדם שהכנסת משפחתו איננה עולה על 175% מקו העוני שנקבע מדי שנה על ידי הממשל הפדראלי, יחוייב רק ב-75% מן העלות, הכנסה משפחתית של עד 150% תחייב בתשלום 50%, 125% יחייבו בתשלום 25% והכנסה הפחותה מקו העוני תפטור כליל מתשלום. המדרג משמש רק כהנחייה לשופטים, ובית המשפט העליון מעודד הפעלת שיקול דעת בהפחתת התשלומים הכרוכים בהפעלת הפיקוח. ראו, באתר באינטרנט של בתי המשפט של קנטקי, Supreme Court of Kentucky, Order 2015-10, In Re: Amendment to Administrative Procedures of the Court of Justice, Part XV, Domestic Violence

http://courts.ky.gov/courts/supreme/Rules_Procedures/201510.pdf. כניסה אחרונה: 1 בדצמבר 2015.

¹⁶⁷ שם, § 403.761(9)(c).

¹⁶⁸ שם, § 403.761(12).

¹⁶⁹ שם, § 403.761(13)(b).

¹⁷⁰ אודות האירגון ראו, באתר האינטרנט שלו: <http://cep-probation.org/organisation/vission-mission-and-aines-of-> <http://cep-probation.org/organisation/vission-mission-and-aines-of-> כניסה אחרונה: 13 בדצמבר 2015.

¹⁷¹ בעניין זה ראו עוד, באתר האינטרנט של ה-POEMS-Project, *Mapping the Legislation and Asssesing the Impact of Protection Orders in the European Member States (POEMS): National Report – Portugal*, APAV 32-30, ובעמ' 46 – 47: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Portugal.pdf>. כניסה אחרונה: 13 בדצמבר 2015.

¹⁷² Susana Pinto and Mike Nellis, *7th European Electronic Monitoring Conference Survey of Electronic Monitoring: Analysis of Questionnaires*, בעמ' 16. ראו באתר האינטרנט של ה-Confederation of European Probation

http://www.cep-probation.org/uploaded_files/EM2011_Conference_Analysis-of-EM-Questionnaires.pdf

בעניין צרפת ראו עוד, באתר האינטרנט של ה-POEMS-Project, Catherine Blaya, *Mapping the Legislation and Asssesing the Impact of Protection Orders in the European Member States (POEMS): National Report – France*, בעמ' 14: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/France.pdf>. הכותבת גם תומכת בהרחבת השימוש בפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי לשיפור ההגנה על קורבנות, ראו עמ' 24 - 25 שם. וראו עוד, באתר האינטרנט שלה-Hanna Graham and Gill McIvor, *Scottish and International Review of the Uses of Electronic Monitoring*, The Scottish Center for Crime & Justice Reasearch Report No. 8/2015, August 2015, בעמ' 43 ובעמ' 114.

<http://www.sccjr.ac.uk/wp-content/uploads/2015/08/Scottish-and-International-Review-of-the-Uses-of-Electronic-Monitoring-Graham-and-McIvor-2015.pdf>. כניסה אחרונה: 13 בדצמבר 2015.

¹⁷³ אודות האירגון ראו, באתר האינטרנט שלו: <http://eucpn.org/about/network?language=24>

הכנסת

תחום חקיקה ומחקר משפטי

הפיקוח האלקטרוני המופעל בפורטוגל בשנים האחרונות הוא פיקוח דו-סיטרי, בטכנולוגיה חדשה המאפשרת הרחקת התוקפן מן הקורבן בכל מקום ולא רק באזורים מוגדרים מראש שכניסתו אליהם נאסרה. התוכנית החדשה אהודה על בתי המשפט, אשר כבר הפעילו אותה ב-350 מקרים, נכון ליוני 2013. מתוכם נסגרו 200, ואחוזי ההצלחה בהם היתה גבוהה באופן מפתיע, כאשר 96% הגיעו למשפט ללא אירועים חריגים.¹⁷⁵

בשנת 2015 פורסם דוח של פרויקט למיפוי החקיקה והיישום של צווי הגנה במדינות האיחוד האירופי – Mapping the Legislation and Assessing the Impact of Protection Orders in the European Member States (POEMS-Project).¹⁷⁶ מדיווחי 26 המדינות שהשתתפו בפרוייקט עולה, כי מלבד המדינות האמורות נחקק באירלנד חוק בעניין בשנת 2006, אך הוא מעולם לא יושם.¹⁷⁷

עוד עולה מן הדוח של הולנד ל-POEMS-Project, כי ניתן לעשות שימוש בפיקוח אלקטרוני לאכיפת צווי הגנה בשיחוררים על תנאי או חופשות ממאסר, אך הדבר נעשה במקרים נדירים וחמורים ביותר.¹⁷⁸ עם

כניסה אחרונה: 13 בדצמבר 2015.

European Crime Prevention Network, Domestic Violence and the Implementation of Technical Measures - ¹⁷⁴ Situation in the Member States, March 2010, בעמ' 3 - 4. ראו, באתר האינטרנט של ה- European Crime Prevention Network

http://eucpn.org/sites/default/files/content/download/files/09_overviews_wc_of_irene_winter_-_domestic_violence_technical_measures.pdf, וראו עוד, באתר האינטרנט של ה-POEMS-Project, Teresa Freixes, *Mapping the Legislation and Assessing the Impact of Protection Orders in the European Member States (POEMS): National Report – Spain*, בעמ' 31 - 33 ובעמ' 51: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Spain.pdf>

כניסה אחרונה: 13 בדצמבר 2015.

Nuno Caiado, "Pre-Trial Electronic Monitoring in Portugal" *Criminal Justice Matters* 95:1 - Electronic ¹⁷⁵ Monitoring (2014) 10 - 11. ראו, באתר האינטרנט של ה-Centre for Crime and Justice Studies: <http://www.crimeandjustice.org.uk/publications/cjm/article/pre-trial-electronic-monitoring-portugal>

כניסה אחרונה: 14 בדצמבר 2015.

Suzan van der Aa et al., *Mapping the Legislation and Assessing the Impact of Protection Orders in the European Member States* (Oisterwijk, 2015), בעמ' 5 - 15. ראו, באתר האינטרנט של ה-POEMS-Project: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/04/Intervict-Poems-digi-1.pdf>, וראו עוד, <http://poems-project.com>

הפרוייקט כלל את מדינות EU 27, ללא קרואטיה, אשר הצטרפה לאיחוד בשנת 2013. כמו כן, הדוח של מדינת סלובניה איננו מופיע באתר האינטרנט של הפרוייקט. ראו: <http://poems-project.com/results/country-data>.

כניסה אחרונה: 14 בדצמבר 2015.

Orlugh O'Farrell, *Mapping the Legislation and Assessing the Impact of Protection Orders in the European Member States (POEMS): National Report – Ireland*, בעמ' 16. ראו, באתר האינטרנט של ה-POEMS-Project: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Ireland.pdf>

יש איזכור של יוזמה בעניין גם בדוח של איטליה. ראו, Anna Baldry & Lotte de Geus, *Mapping the Legislation and Assessing the Impact of Protection Orders in the European Member States (POEMS): National Report Italy*, בעמ' 12, 17 ו-25: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Italy.pdf>. וראו עוד, באתר האינטרנט של ה-Confederation of European Probation, Susana Pinto and Mike Nellis, *7th European Electronic Monitoring Conference Survey of Electronic Monitoring: Analysis of Questionnaires*, בעמ' 1: http://www.cepprobation.org/uploaded_files/EM2011_Conference_Analysis-of-EM-Questionnaires.pdf

כניסה אחרונה: 13 בדצמבר 2015.

Suzan van der Aa, *Mapping the Legislation and Assessing the Impact of Protection Orders in the European Member States (POEMS): National Report – The Netherlands*, בעמ' 20 - 21. ראו, באתר האינטרנט של ה-POEMS-Project: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Netherlands.pdf>

זאת, הכותב תומך בהרחבת השימוש בפיקוח אלקטרוני.¹⁷⁹ גם בין המלצות הפרויקט נכללת המלצה כי ראוי שתהיה קיימת במדינות האיחוד אפשרות של פיקוח אלקטרוני לאכיפת צווי הגנה, ושזו תישקל כיאות במקרים של אלימות חמורה.¹⁸⁰

עוד עולה מן הדוח כי בהולנד גם ניתנת בידי הקורבן מערכת **אזעקת חירום** Abused - AWARE Women's Active Response alarm system, הדומה למערכות שבשימושם של קשישים, לשם הגברת תחושת הביטחון של הקורבנות. המערכת כוללת לחצן מצוקה שבאמצעותו הקורבן יכולה להזעיק את המשטרה אם היא נתקלת בתוקפן. מערכת דומה (Teleassistance) ניתנה לשלוש מן הקורבנות בפורטוגל.¹⁸¹

בדוח של בריטניה מוזכר בקצרה כי הנושא מצוי בדיון ציבורי **בסקוטלנד**.¹⁸² ההיוועצות הציבורית (Consultation) שערכה ממשלת סקוטלנד בעניין החלה בספטמבר 2013.¹⁸³ רובם ככולם של המשיבים

כניסה אחרונה: 13 בדצמבר 2015.

¹⁷⁹ שם, בעמ' 30.

¹⁸⁰ ראו, באתר האינטרנט של ה-POEMS-Project, Recommendations, בסוף עמ' 3: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Recommendations.pdf>. כך נקבע גם בדירקטיבה של הפרלמנט האירופי והמועצה האירופית בדבר צווי הגנה, בסעיף 25. ראו, באתר האינטרנט של האיחוד האירופי, Directive 2011/99/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on the European Protection Order, *Official Journal of the European Union* L 338/2, Decemebr 21st, 2011

http://ec.europa.eu/justice/criminal/files/directive_2011_99_on_epo_en.pdf

וראו עוד, Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012, Establishing Minimum Standards on the Rights, Support and Protection of Victims of Crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA, *Official Journal of the European Union* L 315/57, November 14th, 2012; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012L0029&from=EN>; Regulation (EU) No 606/2013 of the European Parliament and of the Council of 12 June 2013 on Mutual Recognition of Protection Measures in Civil Matters, *Official Journal of the European Union* L 181/4, June 29th, 2013; <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:181:0004:0012:en:PDF>

באתר האינטרנט של מועצת אירופה, *Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence Against Women and Domestic Violence*, Istanbul, 11.V.2011

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168008>; 482e European Committee on Crime Problems (CDPC), Council for Penological Cooperation (PC-CP), *Draft Commentary to Recommendation on Electronic Monitoring*, Strasbourg, March 26th, 2013

[http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/PRISONS/PCCP%20documents%202013/PC-CM\(2014\)14_add2_CP%20\(2013\)%20%20E%20rev%20Final%2012.04.13%20-%20Commentary.pdf](http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/PRISONS/PCCP%20documents%202013/PC-CM(2014)14_add2_CP%20(2013)%20%20E%20rev%20Final%2012.04.13%20-%20Commentary.pdf); *Commentary to Recommendation CM/Rec(2014)4 of the Committee of Ministers to Member States on Electronic Monitoring*, January 21st, 2014

[http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/PRISONS/Commentary%20Rec\(2014\)4%20Electronic%20Monitoring.pdf](http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/PRISONS/Commentary%20Rec(2014)4%20Electronic%20Monitoring.pdf); *20 Recommendation CM/Rec(2014)4 of the Committee of Ministers to Member States on Electronic Monitoring*, February 19th, 2014; <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=2163631>; כניסה אחרונה: 14 בדצמבר 2015.

¹⁸¹ Suzan van der Aa et al., *Mapping the Legislation and Assesing the Impact of Protection Orders in the European Member States* (Oisterwijk, 2015), בעמ' 185. ראו, באתר האינטרנט של ה-POEMS-Project: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/04/Intervict-Poems-digi-1.pdf>

כניסה אחרונה: 15 בדצמבר 2015.

¹⁸² Marsha Scott, *Mapping the Legislation and Assesing the Impact of Protection Orders in the European Member States (POEMS): National Report – United Kingdom*, בעמ' 17. ראו, באתר האינטרנט של ה-POEMS-Project: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/United-Kingdom.pdf>

להיוועצות ראו בפיקוח האלקטרוני באמצעות טכנולוגיית GPS כלי בעל פוטנציאל חיובי בחלק מן המקרים, אך רובם גם חששו מאוד משימוש נרחב בו מטעמים שונים, כגון:¹⁸⁴

- שיקולים מוסריים ופגיעה בזכויות אדם.
- הגנה על מידע ופרטיות.
- אמינותה וחוסנה של הטכנולוגיה, והתאמתה לגיאוגרפיה של סקוטלנד.
- צורך בחקיקה ייעודית ומידתית, המאזנת כראוי בין זכויות הקורבן והמפוקח, ויוצרת שקיפות בדבר השימוש בטכנולוגיה.
- בעיית "הרחבת הרשת", כלומר הרחבה זוחלת של השימוש בכלי זה, גם למקרים שלא נועד להם או שהשימוש בו אינו ראוי.¹⁸⁵
- חוסר בראיות מקיפות ואיתנות בעניין התועלת בשימוש בטכנולוגיה.
- צורך בגישה הוליסטית ומלאה יותר לטיפול בהתנהגות האלימה, וחבילת טיפול רחבה יותר אשר הטכנולוגיה יכולה להיות חלק ממנה.
- סיכון בשל תחושת מוגנות מדומה.

יש לציין כי ביולי 2015 דווח בעיתונות על תוכנית נסיונית לפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי באמצעות טכנולוגיית GPS למניעת אלימות במשפחה, המופעלת על ידי משטרת נורת'ימבריה באנגליה. ההשתתפות בתוכנית היא וולונטרית הן מצד הקורבן והן מצד המפוקח. ראו, באתר האינטרנט של ה-Daily Mail, Mario Ledwith, Victims of Domestic Abuse Could be Saved by GPS Trackers that Send Warnings to Police if their Attackers Enter Exclusion Zone, The Daily Mail, July 2nd, 2015 <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3146652/Victims-domestic-abuse-saved->

Reform בבריטניה, Gavin Lockhart-Miramis, Charlotte Pickles, Elizabeth Crowhurst, Cutting Crime: The Role of Tagging in Offender Management, September 2015, בעמ' 37 ובעמ' 60 – 61 http://www.reform.uk/wp-content/uploads/2015/09/Tagging-report_AW_WEB.pdf

כניסה אחרונה: 13 בדצמבר 2015.

Development of Electronic Monitoring in Scotland: A Consultation on the Future Direction of the Electronic Monitoring Service, The Scottish Government, September 2013, ראו, באתר האינטרנט של ממשלת סקוטלנד: <http://www.gov.scot/Resource/0043/00434434.pdf>. כניסה אחרונה: 14 בדצמבר 2015.

Development of Electronic Monitoring in Scotland - Analysis of Consultation Responses, Executive Summary, בסעיף 1.12, ראו, באתר האינטרנט של ממשלת סקוטלנד:

The Scottish Government Response to the Development of Electronic Monitoring in Scotland Consultation, October 31st, 2014, <http://www.gov.scot/Publications/2014/10/7132/2>; <http://www.gov.scot/Publications/2014/10/2313/7>; <http://news.scotland.gov.uk/News/Electronic-Monitoring-11d1.aspx>; <http://news.scotland.gov.uk/News/The-future-of-electronic-monitoring-1c55.aspx>; The Future of Electronic Monitoring, August 26th, 2015.

Hanna Graham and Gill McIvor, Scottish Center for Crime & Justice Research, *Scottish and International Review of the Uses of Electronic Monitoring*, The Scottish Center for Crime & Justice Research Report No. 8/2015, August 2015.

<http://www.sccjr.ac.uk/wp-content/uploads/2015/08/Scottish-and-International-Review-of-the-Uses-of-Electronic-Monitoring-Graham-and-McIvor-2015.pdf>

כניסה אחרונה: 14 בדצמבר 2015.

¹⁸⁵ ראו לעיל הערה 26.

תגובת ה-Joint Faiths Advisory Board on Criminal Justice להיוועצות קובעת כי ראיות מן השימוש בטכנולוגיה בארה"ב מצביעות על כך שהיה בה תועלת לקורבנות רבות.¹⁸⁶ בכל זאת, הם מביעים היסוס מתמיכה בגישה הזו בסקוטלנד. הם חשים ששירותי תמיכה כלליים לקורבנות של אלימות במשפחה במדינות אחרות פחות מפותחים מאלה שבסקוטלנד, ובדיוק משום הליקויים בשירותים הללו הם פנו לפיקוח האלקטרוני. העוסקים בכך בסקוטלנד חשים שמופנים פחות מידי משאבים עבור צרכים שכבר מסייעים לביטחון ולרווחה של הקורבנות, וסבורים שאולי תהיה זו טעות להפנות משאבים לפיקוח במקום לשיפור השירותים הקיימים. מסקנתם היא כי יש צורך בהיוועצות מעמיקה עם קובעי מדיניות ואנשי שטח, אשר גם תיקח בחשבון את הממצאים מארה"ב, בטרם נשקלת הפעלת פיקוח אלקטרוני באמצעות טכנולוגיית GPS בסקוטלנד.¹⁸⁷

בנוסף למדינות שנזכרו: הולנד, פורטוגל, צרפת, ספרד, אירלנד וסקוטלנד, ישנה חקיקה בעניין גם בשבדיה, אשר ההסדרים הנהוגים בה בעניין פיקוח אלקטרוני ייסקרו להלן.

5.1 שבדיה¹⁸⁸

שבדיה היתה אחת מן המדינות הראשונות שעשתה שימוש בפיקוח אלקטרוני,¹⁸⁹ כתחליף לעונשי מאסר קצרים. בשנת 1994 הושקה תוכנית נסיונית בשם Intensive Supervision with Electronic Monitoring (ISEM), בשישה אזורים במדינה. בשנת 1996 התוכנית הורחבה לכלל המדינה, ובשנת 1999 עוגנה בחוק העונשין השבדי. המטרה העיקרית היתה להימנע מן ההשפעות השליליות של מאסר, ומטרה משנית היתה חיסכון תקציבי.

התוכנית יועדה למורשעים שנגזרו עליהם עד שלושה חודשי מאסר, אשר היו רשאים לבקש להחליפם באמצעות כניסה לתוכנית ה-ISEM. הרשויות בשבדיה ראו צורך חיוני להימנע מלעשות בפיקוח האלקטרוני שימוש של מאסר בית גרידא ללא תועלת שיקומית, כמו בארה"ב ובאנגליה. לשם כך,

¹⁸⁶ ראו לעיל פרק 2 והערה 34.

¹⁸⁷ *Development of Electronic Monitoring in Scotland: A Consultation on the Future of the Electronic Monitoring Service - Response from the Joint Faiths Advisory Board on Criminal Justice*, ראו, באתר האינטרנט של ממשלת סקוטלנד: <http://www.gov.scot/Resource/0044/00443222.pdf> כניסה אחרונה: 14 בדצמבר 2015.

¹⁸⁸ פרק זה מבוסס בעיקרו על, Inka Wennerberg, "High Level of Support and High Level of Control: An Efficient Swedish Model of Electronic Monitoring?", in *Electronically Monitored Punishment*, Mike Nellis, Kristel Beyens and Dan Kaminsky, editors (Routledge, 2013) Chapter 6, בעמ' 113 – 117 ובעמ' 124 – 126. וראו עוד, באתר האינטרנט של ה-National Council for Crime Prevention (Brottsförebyggande Rådet – Brå) Inka Wennerberg and Stina Holmberg, *Extended Use of Electronic Tagging in Sweden: The Offenders' and the Victims' View*, Report 2007:3 (Stockholm, February 2007)

https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f1800024290/1371914733858/2007_3_extended_use_of_electronic_tagging.pdf. כניסה אחרונה: 10 בנובמבר 2015.

¹⁸⁹ קדמו לה אנגליה וויילס, שבהן קיים המערך הגדול ביותר באירופה לפיקוח אלקטרוני (רגיל, שלא לשם הגנה על קורבנות אלימות במשפחה). הבדל בולט בין שתי המדינות הוא בכך שבאנגליה המערכת מופרטת מתחילתה, בעוד שבבדיה התוכנית מופעלת על ידי שירות המבחן, והמעורבות של המגזר הפרטי מוגבלת לצידוד הטכנולוגי ושירותי תמיכה (ראו להלן בפנים). Mike Nellis and Jan Bungerfeldt, "Electronic Monitoring and Probation in Sweden and England and Wales: Comparative Policy Developments", *Probation Journal* 60:3 (September 2013) 278 – 301. ראו תקציר המאמר, באתר האינטרנט של ה-Probation Journal: <http://prb.sagepub.com/content/60/3/278.abstract>. כניסה אחרונה: 10 בנובמבר 2015.

לוותה התוכנית מראשיתה בתוכנית טיפולית אשר כללה בין היתר, הימנעות מאלכוהול וסמים, העסקה מאושרת ועוד.

כתוצאה משביעות הרצון מתוכנית ה-ISEM, החלה לפעול בשבדיה גם תוכנית "דלת אחורית" נסיונית, בשנת 2001. מטרתה היתה להפחית את שיעורי הרצידיביזם באמצעות הענקת הזדמנות למשורררים לשהות תקופת זמן בקהילה, בליווי פיקוח ותמיכה, טרם שיחרורם המלא. תוכנית זו חלה על מורשעים שנגזרו עליהם שנתיים מאסר ומעלה, אשר היו רשאים לבקש לרצות את חודשי המאסר האחרונים שלהם מחוץ לכלא תחת פיקוח אלקטרוני. מאפייני התוכנית דומים לאלה של ה-ISEM.

בשנת 2005 הורחבו שתי התוכניות, כדי להפחית את אוכלוסיית בתי הכלא. ISEM הורחבה לחול על מורשעים שנגזרו עליהם עד שישה חודשי מאסר, ותחולת תוכנית השיחרור המוקדם הורחבה גם על מורשעים המרצים עונשי מאסר של 18 חודשים ומעלה. פרק הזמן המקסימאלי לפיקוח בשתי התוכניות הורחב לשישה חודשים. בשנת 2007 שוב הורחבה התוכנית לשיחרור מוקדם, והיא חלה היום על מורשעים שנגזרו עליהם שישה חודשי מאסר ומעלה, למשך תקופה של עד שנה אחת.

5.1.1. תפעול הפיקוח האלקטרוני

באופן עקרוני ומעשי, תוכניות הפיקוח האלקטרוני בשבדיה מופעלות בעיקרן על ידי שירות המבחן. מעורבות המגזר הפרטי מוגבלת לאספקת הציוד הטכנולוגי ומתן שירותי תמיכה. מנהלת בתי הסוהר ושירותי המבחן של שבדיה בחרה בפיקוח הדוק וצמוד אחר הפעלת התוכנית, בניגוד לנהוג באנגליה. בנוסף, בשל המחוייבות העמוקה של השיטה הפלילית השבדית למעורבות שיקומית אינטנסיבית, היא ביקשה להימנע מפיצול בין תוכניות הפיקוח ושירותי המבחן, כדי להבטיח יצירת סינרגיה ואינטראקציה שיקומית גבוהה ביניהם.¹⁹⁰

בהתאם לכך, שירות המבחן אחראי על יישום כל מרכיבי התוכנית, כגון: סידור העסקת המפוקח אם אין לו מקום עבודה משלו, התקנת הציוד, הפעלת מרכז הבקרה, טיפול בהפרות תנאי הפיקוח ושיחרורו של המפוקח בסיום התוכנית. אם אין אפשרות למצוא למפוקח תעסוקה מתאימה, הוא גם עשוי לקבל גימלה משירות המבחן. ההחלטה להשאיר את כל שלבי הפיקוח האלקטרוני בידי הרשויות הוכיחה את יעילותה בהשגת היעדים האמורים, והמודל נתפס כראוי, מבטיח אמינות ובעל תועלת כחלק מאסטרטגיה שיקומית כוללת.¹⁹¹

בשתי התוכניות, המבקש להיות מפוקח בפיקוח האלקטרוני פונה לשירות המבחן בבקשה להיכנס לתוכנית. זו בודקת את התאמתו לתוכנית, כאשר בדיקת ההתאמה בתוכנית לשחרור מוקדם קפדנית יותר מזו של תוכנית ה-ISEM, וכוללת גם הערכת מסוכנות. אם קיים חשש לבריחה, פשיעה חוזרת או

Kjell Carlsson, "Intensive Supervision with Electronic Monitoring in Sweden", in *Will Electronic Monitoring Have a Future in Europe?*, Markus Mayer, Rita Haverkamp and René Lévy, Editors (Freiburg, Scandinavian Research Council for - ה- Max-Planck-Institut, 2003) 69 – 76 <http://www.nsfk.org/BIBLIOGRAPHY/p/show/BArticleID/6753/Intensive-supervision-with-Electronic-monitoring-in-Sweden> : Criminology. כניסה אחרונה: 12 בנובמבר 2015.

Inka Wennerberg, "High Level of Support and High Level of Control: An efficient Swedish Model of Electronic Monitoring?", in *Electronically Monitored Punishment*, Mike Nellis, Kristel Beyens and Dan Kaminsky, editors (Routledge, 2013) Chapter 6 בעמ' 115.

שימוש אסור באלכוהול או סמים, הבקשה תידחה והוא יישאר במאסר. שירות המבחן בודק אם יש למפוקח מקום מגורים מתאים, קו טלפון הדרוש להפעלת התוכנית והתאמה לעסוק בעיסוק מאושר. נדרשת גם הסכמה של כל מי שגר יחד עם המפוקח.¹⁹²

בהתקיים כל התנאים הנדרשים, בקשת המפוקח תאושר. בתוכנית ה-ISEM **על המפוקח לשלם תשלום יומי בגובה 50 כתרם**,¹⁹³ אם הכנסתו מאפשרת זאת. התשלום מועבר לקרן מיוחדת המנוהלת על ידי הרשות השבדית לפיצוי ולתמיכה בקורבנות פשיעה, The Swedish Crime Victim Compensation and Support Authority, התומכת בפעולות מחקריות וציבוריות לטובת זכויותיהם של נפגעי עבירה.¹⁹⁴ גביית התשלום מן המפוקחים מבוססת על הטיעון שהמשתתפים בתוכנית מרוויחים כלכלית מכך שאינם שוהים במאסר. כאשר החלה התוכנית לשחרור מוקדם נשקלה גם כן האפשרות לגבות תשלום מן המפוקחים, אך הוחלט שלא לעשות כן מפני שמצבם הכלכלי של רוב המשוחררים איננו מאפשר זאת, ומפני שתוכניות אחרות לשחרור מוקדם אינן כרוכות בתשלום.

המפוקח רשאי לשהות בביתו ובמקום עבודתו או ליציאות מאושרות להשתתפות בתוכניות טיפול, וכדומה. בנוסף לדיווחים המתקבלים באמצעות טכנולוגיית הפיקוח האלקטרוני, שירות המבחן גם עורך ביקורי פתע מספר פעמים בשבוע, בהם המפוקח עשוי גם להיבדק בבדיקות אלכוהול או סמים. במקום העבודה ישנו איש קשר אשר אחראי על קיום תנאי הפיקוח ומדווח לשירות המבחן על הפרתם. שירות המבחן גם עשוי לטלפן או לבקר במקום העבודה. בנוסף לאמור, על המפוקח להיפגש עם מפקח אישי מספר פעמים בחודש. הפרת תנאי הפיקוח, כגון שימוש בסמים או אלכוהול, גוררת הפסקת ההשתתפות בתוכנית וחזרה למאסר.

נמתחה ביקורת בשבדיה על רמת הפיקוח הגבוהה בתוכנית ומיעוט הזמן החופשי הניתן למפוקחים, אשר בתחילה היה נמוך מזה שניתן למשתתפים בתוכניות אחרות לשיחרור מוקדם. מצב זה הביא לכך שהתוכנית נעשתה פחות אטרקטיבית בעיני האסירים. בעקבות זאת נערכו שינויים וכיום ניתן יותר זמן חופשי למשתתפים בתוכנית.

רוב המפוקחים ב-ISEM גם משתתפים בתוכניות טיפוליות שיקומיות להפחתת פשיעה או התמכרויות, בעוד משתתפי התוכנית לשיחרור מוקדם כבר נהנו מאופציות טיפוליות כאלה בעודם במאסר, והפוקוס השיקומי אצלם מתמקד בטיפול פסיכיאטרי אישי או גמילתי. השילוב של מערך טיפולי עם הפיקוח האלקטרוני נתפס בשבדיה כהכרחי וחיוני להשגת היעדים השיקומיים של התוכנית, וכדי שזו לא תיהפך

¹⁹² Inka Wennerberg, Fredrik Marklund and Olga Niméus, *Effects of Prison-Release Using Electronic Tagging in Sweden: Report from a Trial Project Conducted Between 2001 and 2004*, Swedish National Council for Crime Prevention, Report 2005:8 (Stockholm, May 2005), בעמ' 6 – 7. ראו, באתר האינטרנט של ה-National Council for Crime Prevention (Brottsförebyggande Rådet – Brå)

https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f1800025494/1371914734328/2005_electronic_tagging.pdf
f כניסה אחרונה: 12 בנובמבר 2015.

¹⁹³ שער החליפין הנוכחי של הכתר השבדי עומד על כ-0.45 ש. כלומר, התשלום היומי הוא בגובה 22.5 ש.

¹⁹⁴ אודות קרן נפגעי העבירה ראו, באתר האינטרנט של ה-Swedish Crime Victim Compensation and Support Authority (Brottsoffermyndigheten) <http://www.brottsoffermyndigheten.se/eng/crime-victim-fund>. אודות הרשות השבדית לנפגעי עבירה ראו, <http://www.brottsoffermyndigheten.se/eng/about-us>.
כניסה אחרונה: 12 בנובמבר 2015.

לאמצעי חיסכון גרידא. השילוב של רמת הפיקוח הגבוהה בתוכנית ורמת התמיכה והטיפול הגבוהה הניתנים יחד עימה, הוא שמביא להצלחתה.

עוד יש לציין, כי מאז שנת 2005 אף נעשה בשבדיה שימוש בפיקוח אלקטרוני **בתוך בתי כלא פתוחים**. הפיקוח הופעל לראשונה בבית כלא קטן לאסירים ברמת מסוכנות נמוכה, במטרה להגביר את הבטיחות בתוך בית הכלא מבלי לפגוע באווירה הפתוחה השוררת בו. על בסיס ניסיון זה הורחבה התוכנית לשלושה בתי כלא נוספים, בשנת 2008.¹⁹⁵

5.1.2. פיקוח אלקטרוני לאכיפת צווי הגנה

כבר בשנות ה-90 של המאה הקודמת הועלתה בשבדיה הצעה לבחון את השימוש בפיקוח אלקטרוני לאכיפת צווי הגנה, כדי להגן על קורבנות אלימות במשפחה, אך עלה החשש שאין בכוחו למנוע מתוקפנים שכבר הפרו צווי הגנה בעבר מלחזור על כך. באותן שנים התבססה הטכנולוגיה על תדרי רדיו שנקלטו בבית הקורבן כאשר התוקפן התקרב לרדיוס של 150 מטר ממנו. דוח ממשלתי בעניין קבע כי טכנולוגיה זו יכולה לתעד הפרות של צווי הגנה ולהרתיע תוקפנים, אך **אין בכוחה לספק לקורבנות ביטחון והגנה מפני איומים ופגיעות**, בצורה אמינה דיה.

הטכנולוגיות החדשות לפיקוח אלקטרוני באמצעות מעקב לווייני תמידי, יוצרות אפשרויות חדשות להגן על קורבנות של אלימות במשפחה. יכולות המעקב של ה-GPS מאפשרות ליצור תחומים אסורים לכניסת התוקפן סביב ביתו של הקורבן, מקום עבודתו ומקומות נוספים. אך מחוות דעת של המועצה השבדית הלאומית למניעת פשיעה משנת 2005 עולה, כי זו עדיין לא שבעת רצון מרמת האמינות והבטיחות של המערכות. כמו כן, מכיון שצווי הגנה ננקטים כצעד מניעתי ולא עונשי, נמצא **קושי חוקי להצדיק את הפגיעה באוטונומיה של התוקפן**.¹⁹⁶ זאת, על פי כללי האמנה האירופית להגנה על זכויות אדם וחירויות יסוד, האוסרת פגיעה בזכות התנועה מלבד לשם ענישה או מעצר.¹⁹⁷

בשנת 2007 הורתה ממשלת שבדיה למשטרה לבחון שוב טכנולוגיות לפיקוח אלקטרוני לשם אכיפת צווי הגנה. נמצא כי יש בכוחן של אלה להרתיע את המפוקחים מלהפר את הצווים, לשמש כהוכחה נגדם במקרה של הפרתם ולהודיע לקורבן על הסכנה כדי לאפשר לו להתגונן מפניה ולמשטרה לטפל בה. עם זאת, צוין כי פיקוח אלקטרוני לעולם איננו יכול להעניק הגנה מלאה לקורבנות, ולכן איננו מתאים

¹⁹⁵ Kjell Carlsson, Electronic Monitoring in Swedish Low Security Prisons, Swedish Prison and Probation Administration, 29-04-2009. ראו, באתר האינטרנט של קונפדרציית שירותי המבחן האירופית, ה-Confederation of European Probation (CEP): <http://cep-probation.org/wp-content/uploads/2015/03/Pres-EM09-Car1.pdf>. כניסה אחרונה: 12 בנובמבר 2015.

¹⁹⁶ Annika Pallvik Fransson, *Reinforcing Restraining Orders Using Electronic Monitoring*, The Swedish National Council for Crime Prevention (Brottsförebyggande Rådet – Brå), (Stockholm, November 2005) בעמ' 11. ראו, באתר האינטרנט של ה-National Council for Crime Prevention (Brottsförebyggande Rådet – Brå): https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f1800025791/1371914734425/2005_reinforcing_restraining_orders_using_electronic_monitoring.pdf. כניסה אחרונה: 10 בנובמבר 2015.

¹⁹⁷ שם, בעמ' 20. ראו, באתר האינטרנט של מועצת אירופה, *Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms*, Rome, November 4th, 1950, Article 5(1): http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf. כניסה אחרונה: 10 בנובמבר 2015.

למקרים בעלי סיכון גבוה. הדעת ניתנה גם לבעיית גודלם של אזורי איסור כניסה, אשר עליהם להיות גדולים דיים כדי לאפשר למשטרה זמן תגובה סביר.

בשנת 2008 הוקמה בשבדיה וועדה לבחינת נושא ההטרדות המאיימות – Stalking.¹⁹⁸ הוועדה בחנה שוב, בין היתר את אפשרות השימוש בפיקוח אלקטרוני לאכיפת צווי הגנה. הוצע כי **מיקומו של המפוקח לא ידווח לרשויות האכיפה אלא אם כן הוא מפר את הצו ונכנס לאזורי האיסור**. הועלה החשש כי הציפיות מן הפיקוח האלקטרוני עלולות להיות גבוהות מידי, וכשלים שיתגלו בהפעלתו עלולים לגרום לאובדן של אמון ציבורי בתוכנית. על כן הוצע **להחיל את תוכנית הפיקוח באופן הדרגתי וזהיר**, תוך גיבוש מושכל של הכללים שיחולו על המפוקח, על המוגן ועל המשטרה בתגובתה להפרות. הוועדה קבעה כי באופן זה השימוש בפיקוח אלקטרוני יספק לקורבנות הגנה משופרת מזו שמעניק צו הגנה גרידא.

בסוף שנת 2013 החלה משטרת שבדיה להפעיל **תוכנית נסיונית** לפיקוח אלקטרוני דו-סיטרי המבוססת על טכנולוגיית GPS, לאחר שנים רבות של הערכות וניסויים, הכנות, מכרזים ועיכובים טכניים.¹⁹⁹ בדיווחה של שבדיה ל-POEMS-Project נאמר כי השימוש בכך נעשה באופן נדיר ביותר, **פעמים ספורות בשנה**, וכי לרוב הפרות של צווי הגנה מדווחות לרשויות על ידי הקורבנות עצמן, ולא באמצעים טכנולוגיים או פרו-אקטיביים.²⁰⁰

6. ניו-זילנד

ביולי 2014 הכריזה שרת מערכת הענישה (Minister of Corrections) של ניו-זילנד על כוונת הממשלה להציע חקיקה חדשה אשר תאפשר פיקוח אלקטרוני באמצעות טכנולוגיית GPS למספר רב יותר של עברייני אלימות במשפחה בעלי סיכון גבוה.²⁰¹ **כיום מפוקחים במדינה עבריינים אלימים ועברייני מין בשיחור מוקדם**, ובכללם גם **כמה עברייני אלימות במשפחה** עליהם מוטלים אזורי איסור כניסה סביב

¹⁹⁸ Stockholm 2008 (SOU 2008:81) Utredningar (Stalkning – Ett Allvarligt Brott, Statens Offentliga Utredningar). ראו, באתר האינטרנט של ממשלת שבדיה:

<http://www.regeringen.se/contentassets/14b276ee3d644990a5a7cb6a544b8d29/stalking---ett-allvarligt-brott-sou-200881>. כניסה אחרונה: 10 בנובמבר 2015.

¹⁹⁹ Jan Bungerfeldt, "Old and New Uses of Electronic Monitoring in Sweden" *Criminal Justice Matters* 95:1 - 5 (2014) Electronic Monitoring. ראו, באתר האינטרנט של ה-Centre for Crime and Justice Studies:

<http://www.crimeandjustice.org.uk/publications/cjm/article/old-and-new-uses-electronic-monitoring-sweden>. כניסה אחרונה 12 בנובמבר 2015.

²⁰⁰ *Mapping the Legislation and Assessing the Impact of Protection Orders in the European Member States* (POEMS): National Report – Sweden, בעמ' 15 ובעמ' 21 – 22. ראו, באתר האינטרנט של ה-POEMS-Project:

<http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Sweden.pdf>. כניסה אחרונה: 14 בדצמבר 2015.

עם זאת, מצויין בדוח כי באזורים מסויימים ניתן לקורבן איש קשר ייעודי, שעומו היא יכולה להיות בקשר בעת הצורך. חלק מאלה אף פונים לקורבן מיוזמתם לבדוק אם ישנן הפרות. כמו כן, לעתים כלבנים משטרהיים עורכים סיורים בשכונה כאמצעי זהירות. לעתים גם נערכות שיחות הבהרה עם המעורבים, כדי להבהיר את הוראות הצו. ובמקרים מסויימים אף ניתנת לקורבן ערכת ביטחון הכוללת אזעקת חירום. שם, בעמ' 21.

²⁰¹ ראו, באתר האינטרנט של הפרלמנט של ניו-זילנד, Family / Whānau Violence - GPS Monitoring of High-risk Offenders, July 2nd, 2014:

http://www.parliament.nz/en-nz/pb/business/qa/50HansQ_20140702_00000007/7-familywh%20C4%81nau-violence%E2%80%9494gps-monitoring-of-high-risk-offenders. כניסה אחרונה: 16 בדצמבר 2015.

ביתה או מקום עבודתה של הקורבן. אך החקיקה הקיימת אוסרת לפקח על עבריינים שעליהם נגזרו פחות משנתיים מאסר, למרות הגדרתם כבעלי סיכון גבוה.

הצעת החוק, ה-*Electronic Monitoring of Offenders Legislation Bill*,²⁰² נועדה להרחיב את אפשרות הפיקוח גם לעבריינים שנגזרו עליהם עונשי מאסר קצרים או פיקוח אינטנסיבי בקהילה.²⁰³ הצעת החוק **עברה פה אחד בקריאה ראשונה** במליאה ביוני 2015,²⁰⁴ והועברה לוועדת החוק והסדר של הפרלמנט. לאחר מכן **התבקש הציבור להגיב להצעת החוק**, והוועדה **סיימה את עבודתה ב-20 לנובמבר 2015**.²⁰⁵

ממסמכים ממשלתיים פנימיים שהותרו לפרסום עולה כי הצעת החוק היא חלק **מחבילת מדיניות כללית** שנועדה לשפר את ההגנה על קורבנות עבירות וקורבנות אלימות במשפחה בפרט, לשפר את שביעות רצונם מהקשר שלהם עם מערכות אכיפת החוק, שיפור הכלים הניתנים לשופטים לשם קבלת

²⁰² ראו את הצעת החוק ודברי הסבר, באתר האינטרנט של הפרלמנט של ניו-זילנד :

http://www.parliament.nz/resource/en-nz/51DBSCH_SCR67776_1/79dd19770bccd342b647e254ce6ee6d790d58e13

כניסה אחרונה : 16 בדצמבר 2015.

²⁰³ הסבר מורחב על הצעת החוק ומדרג הענישה בניו-זילנד ראו, באתר האינטרנט של משרד הענישה של ניו-זילנד, *Electronic Monitoring of Offenders Legislation Bill*, May 12th, 2015 :

http://www.corrections.govt.nz/resources/electronic_monitoring_of_offenders_legislation_bill.html

http://www.corrections.govt.nz/data/assets/pdf_file/0010/790741/FINAL_RIS_for_EM_Bill_-_revised_and_provided_to_Cabinet_April_2015.pdf

וראו עוד, באתר האינטרנט של הפרלמנט של ניו-זילנד, *Bills Digest* No. 2214, 2297 :

<http://www.parliament.nz/resource/en-nz/51PLLaw22141/560af8fc3398f88e41fcfea427e9c2740452ba32>

http://www.parliament.nz/resource/en-nz/51DBSCH_SCR67776_1/79dd19770bccd342b647e254ce6ee6d790d58e13

וראו עוד : http://www.parliament.nz/resource/en-nz/51DBSCH_SCR67776_1/79dd19770bccd342b647e254ce6ee6d790d58e13

http://www.parliament.nz/resource/en-nz/51SCLO_ADV_00DBHOH_BILL62910_1_A441718/24b3e61157cfc69dfa4c882124fdb847e6d9095a

;http://www.parliament.nz/resource/en-nz/51SCLO_ADV_00DBHOH_BILL62910_1_A448820/9749ef574f4a343945a495a4da80877b2bff5875

http://www.parliament.nz/resource/en-nz/51SCLO_ADV_00DBHOH_BILL62910_1_A454707/8882f126b8f9654a9c9091863934f2a6eba6d8f1

;http://www.parliament.nz/en-nz/pb/sc/documents/evidence?custom=00dbhoh_bill62910_1

http://www.parliament.nz/en-nz/pb/sc/documents/evidence?custom=00dbhoh_bill62910_1

כניסה אחרונה : 16 בדצמבר 2015.

²⁰⁴ ראו, פרוטוקולי דיוני המליאה בעניין, באתר האינטרנט של הפרלמנט של ניו-זילנד, *Electronic Monitoring of Offenders Legislation Bill — First Reading*, June 2nd, 2015, *Hansard (Debates)* 706, 4222 :

http://www.parliament.nz/en-nz/pb/debates/debates/51HansD_20150602_00000020/electronic-monitoring-daily-debates, *Hansard (Debates)* 706, Week 18 - ; [of-offenders-legislation-bill-%E2%80%94-first](http://www.parliament.nz/en-nz/pb/debates/debates/daily/51HansD_20150604/volume-706-week-18-thursday-4-june-2015)

http://www.parliament.nz/en-nz/pb/debates/debates/daily/51HansD_20150604/volume-706-week-18-thursday-4-june-2015 ; Thursday, 4 June 2015, 4331

http://www.parliament.nz/en-nz/pb/debates/debates/daily/51HansD_20150604/volume-706-week-18-thursday-4-june-2015 : Isaac Davison, Parliament Backs ,New Zealand Herald של ה-*Thursday-4-june-2015* :

Law Change Expanding use of GPS Monitoring, *The New Zealand Herald*, June 3rd, 2015 :

http://www.nzherald.co.nz/nz/news/article.cfm?c_id=1&objectid=11459044 .כניסה אחרונה : 16 בדצמבר 2015.

²⁰⁵ ראו, באתר האינטרנט של הפרלמנט של ניו-זילנד :

http://www.parliament.nz/en-nz/pb/legislation/bills/00DBHOH_BILL62910_1/electronic-monitoring-of-offenders-legislation-bill

http://www.parliament.nz/en-nz/pb/sc/documents/reports/51DBSCH_SCR67776_1/electronic-monitoring-of-offenders-legislation-bill-18-2

כניסה אחרונה : 16 בדצמבר 2015.

החלטותיהם, והתאמת החקיקה בנושא אלימות במשפחה.²⁰⁶ הממשלה מתכוונת להפעיל את הפיקוח בגישה זהירה ביותר, על עבריינים המהווים סיכון גבוה ורציני ביותר (very high and serious risk) לקורבנותיהם, לאחר שבית משפט ישקול את המלצת משרד הענישה בעניינם ותוך הקפדה על המגבלות וההגנות הקבועות בחוק באשר להגנה על זכויותיהם של המפוקחים. הערכת הממשלה היא כי מדובר בכמאה מפוקחים בשנה.²⁰⁷

7. אוסטרליה

במאי 2015 דווח על כוונת ממשלת אוסטרליה להפעיל פיקוח אלקטרוני באמצעות טכנולוגיית GPS למניעת אלימות במשפחה, על עבריינים רצידיביסטים המהווים סיכון מיידי לקורבנותיהם. זאת לאחר שבחמשת החודשים הראשונים של השנה נרצחו במדינה 36 נשים.²⁰⁸ הנושא נדון במפגש של מועצת הממשל הפדראלי והממשלות המחוזיות באוסטרליה, ה-Council of Australian Governments (COAG), בדצמבר 2015.²⁰⁹ בסוף ספטמבר 2015 הודיע משרד ראש-הממשלה על חבילת הקצאות של כ-100 מיליון דולר למאבק באלימות במשפחה, לאחר שמתחילת השנה עד אז כבר נרצחו 63 נשים.

²⁰⁶ ראו, באתר האינטרנט של משרד המשפטים של ניו-זילנד, A Stronger Response to Domestic Violence:

<http://www.justice.govt.nz/publications/global-publications/f/family-violence-cross-government-package/documents/a-stronger-response-to-domestic-violence>

מן המסמך עולה גם שרכזי אלימות במשפחה במשטרת ניו-זילנד מספקים ל-188 קורבנות אזעקות חירום ביתיות, השולחות התרעה לחברת הפיקוח. לאחר שזו מוודאת כי אכן מדובר במצב חירום, היא מזעיקה את המשטרה. נשקלת האפשרות לספק אזעקות ניידות על בסיס טכנולוגיית GPS. עמ' 6, שם.

וראו עוד, באתר האינטרנט של המשרד לפיתוח חברתי של ניו-זילנד, Family Violence: Achieving intergenerational Change, June 12th, 2014: <https://www.ms.govt.nz/documents/about-msd-and-our-work/newsroom/media-releases/2014/family-violence-achieving-intergenerational-change-for-release.pdf>

כניסה אחרונה: 16 בדצמבר 2015.

יש לציין כי המסמכים הפנימיים פורסמו תוך צנזורה חלקית.

²⁰⁷ ראו, באתר האינטרנט של משרד המשפטים של ניו-זילנד, Progressing The Sentencing (Electronic Monitoring) Amendment Bill, June 11th, 2014:

<http://www.justice.govt.nz/publications/global-publications/f/family-violence-cross-government-package/documents/progressing-the-sentencing-electronic-monitoring-amendment-bill>

וראו עוד, באתר האינטרנט של הפרלמנט של ניו-זילנד, Departmental Disclosure Statement, The Electronic Monitoring of Offenders Legislation Bill, April 30th, 2015:

<http://disclosure.legislation.govt.nz/assets/disclosures/Bill-government-2015-18.pdf>

כניסה אחרונה: 16 בדצמבר 2015.

²⁰⁸ Lucy Thackray, "Violent Partners Will Have to Wear GPS Tracking Devices Under Proposed Tough New Domestic Abuse Laws", *The Daily Mail Australia*, May 17th, 2015. ראו, באתר האינטרנט של ה-Daily Mail:

<http://www.dailymail.co.uk/news/article-3084850/High-risk-domestic-violence-offenders-soon-fitted-GPS-trackers-protect-victims.html>. כניסה אחרונה: 16 בדצמבר 2015.

²⁰⁹ ראו, באתר האינטרנט של ה-COAG, COAG Meeting, 11 December 2015, COAG:

<https://www.coag.gov.au/node/529#3>. וראו עוד, באתר האינטרנט של משרד ראש-הממשלה של אוסטרליה, COAG Advisory Panel on Reducing Violence against Women and their Children:

<http://www.dpmc.gov.au/taskforces/reducing-violence-women>; באתר האינטרנט של שירותי הרווחה באוסטרליה, National Plan to Reduce Violence Against Women and their Children: https://www.dss.gov.au/sites/default/files/documents/08_2014/national_plan1.pdf

כניסה אחרונה: 16 בדצמבר 2015.

מתוכם, 12 מיליון דולר הוקצבו **לתוכניות טכנולוגיות נסיוניות** להגנה על נשים, במימון מקביל של המחוזות.²¹⁰ שאר הכסף יחולק למגוון אמצעים אחרים, וביניהם:

- 5 מיליון להגנה מפני שימוש באמצעים טכנולוגיים לפגיעה בנשים.
- 17 מיליון להגנה ביתית, כגון התקנת מצלמות, מנעולים, ולמנוע האזנות סתר.
- 5 מיליון לקו-החירום והמידע הלאומי לסיוע לקורבנות.
- 2 מיליון לתוכניות טיפול למניעת פשיעה חוזרת של עבריינים.
- 15 מיליון לסייע למשטרת קווינסלנד לטפל באלימות במשפחה באזורים מבודדים, ולאמצעים למניעת רצידיביזם בקרב אוכלוסייה ילידית.
- 3.6 מיליון לשיתוף פעולה ומידע בין המחוזות.
- 14 מיליון להרחיב תוכניות הכשרה מקצועית לצוותי משטרה, שירותי רווחה, מוקדי חירום ועובדי קהילה על מנת לשפר את טיפולם בקורבנות.
- 15 מיליון ליצירת יחידות מקצועיות לטיפול בקורבנות אלימות במשפחה, אשר יספקו ייעוץ משפטי, עבודה סוציאלית וליווי תרבותי במקום אחד.
- 5 מיליון לעובדי תמיכה מקומיים שיתאמו צרכי דיור, ביטחון ותקציב של קורבנות.
- 1.4 מיליון לטיפול משטרתי בקרב אוכלוסיות ילידיות בטריטוריה הצפונית.
- 1.1 מיליון לסייע לקהילות ילידיות מבודדות למנוע ולטפל באלימות במשפחה, באמצעות סיוע ממוקד.
- 5 מיליון לחינוך ושינוי תודעתי ארוך-טווח בקרב צעירים בנושא, באמצעות אתר אינטרנט המספק משאבים וכלים חינוכיים למורים, הורים וצעירים. זאת בנוסף ל-30 מיליון שכבר הוקצבו על ידי הממשל הפדראלי והממשלות המחוזיות לקמפיין הלאומי לשינוי ההתייחסות לאלימות בקרב צעירים, שיחל לפעול בשנת 2016.

²¹⁰ ראו, באתר האינטרנט של משרד ראש-הממשלה של אוסטרליה, Women's Safety Package to Stop the Violence:

<https://www.pm.gov.au/media/2015-09-24/womens-safety-package-stop-violence>

לעומת זאת, דוח של מועצת החקיקה של הפרלמנט של ניו-סאות' ויילס משנת 2012 הביע פקפוק בתועלתו ויעילותו של פיקוח אלקטרוני באמצעות טכנולוגיית GPS כאמצעי למניעת הפרות של צווי הגנה, והמליץ שלא לקדם את הרעיון ממגוון סיבות עקרוניות ופרקטיות. ראו, באתר האינטרנט של הפרלמנט של ניו-סאות' ויילס, Legislative Council Report 46, Standing Committee on Social Issues, Domestic Violence Trends and Issues in NSW, August 27th, 2012, בעמ' 261 – 274:

[http://www.parliament.nsw.gov.au/prod/parliament/committee.nsf/0/2340acad17f1e8c4ca257a6700149efd/\\$file/120827%20final%20report.pdf](http://www.parliament.nsw.gov.au/prod/parliament/committee.nsf/0/2340acad17f1e8c4ca257a6700149efd/$file/120827%20final%20report.pdf). וראו עוד:

<http://www.parliament.nsw.gov.au/prod/parliament/committee.nsf/0/1B710AE4E5F4409ECA2578D9000B031>; באתר האינטרנט של הסיוע המשפטי של ממשלת ניו-סאות' ויילס, Legal Aid NSW, Response to the NSW Legislative Council's Standing Committee on Social Issues Inquiry into Domestic Violence Trends and Issues in NSW, September 2011, בעמ' 9: <http://www.legalaid.nsw.gov.au>. כניסה אחרונה: 16 בדצמבר 2015.

נספח

טבלת השוואה

פיקוח אלקטרוני להגנה על קורבנות אלימות במשפחה במדינות שנסקרו בארה"ב

מדינה	עילת הפיקוח	התרעה לקורבן	עלויות על המפוקח	הערות
אוהיו	אכיפת צווי הגנה	לא דו-סטרי	על בסיס יכולתו הכלכלית	העלויות ישולמו על ידי "קרן הפיצויים לנפגעי עבירות אלימות", עד \$300,000 בשנה
אוקלהומה	נאשם משוחרר ומפר צו הגנה	בכניסה לאזורים אסורים	כן	
אילינוי	מפר צו הגנה או נאשם בכך, נאשם באלימות	"	כן, אלא אם כן זה יטיל נטל לא ראוי על הקורבן	"חוק סינדי בישוף", החמרה "בחוק דיאנה"
אינדיאנה	נאשם משוחרר ומפר צו הגנה	"	כן, בית המשפט רשאי להתיר לאחרים לשאת בכך	
אלסקה	חלופת מאסר מלבד לעברייני אלימות במשפחה		על בסיס יכולתו הכלכלית	בשנת 2013 הוגשה הצעת חוק לכלול פיקוח אלקטרוני בצווי הגנה
ארקנסו	נאשם בהפרת צו הגנה	"	כן	מורשע בהפרת צו הגנה חייב להיות מפוקח למשך ארבעה חודשים לפחות
הוואי	מפר צו הגנה	"	על בסיס יכולתו הכלכלית	סעיפי החוק בוטלו
ווינגטון	אכיפת צו הגנה	לא דו-סטרי	"	לא בצו הגנה זמני במעמד צד אחד
מיין	שתי תכניות נסיוניות קטנות			לאחר רצח אישה ושני ילדיה

מישיגן	נאשם באלימות	בכל התקרבות לקורבן	כן, או לבצע עבודות שירות במקום זאת	"חוק מרי"
ניו-ג'רזי	הוטל וטו על החוק			"חוק ליסה" לאחר רצח נוסף, כוונה מחודשת לקדם את החוק
קונטיקט	נאשם בהפרת צו הגנה	בכל התקרבות לקורבן ההתרעה מדורגת	כן, הוחלט לתקצב לאחר שהתברר שרובם אינם מסוגלים לעמוד בכך	לאחר מקרים בולטים של רצח נשים
קליפורניה	אכיפת צו הגנה	לא דו-סטרי	על בסיס יכולתו הכלכלית	לא יושם
קנטקי	הפרה משמעותית של צו הגנה	בכניסה לאזורים אסורים	"	לאחר רצח בולט במיוחד היישום נתקל בקשיים

